

2015•2016
FACULTEIT BEDRIJFSECONOMISCHE WETENSCHAPPEN
master in de toegepaste economische wetenschappen

Masterproef

Het onderscheid tussen TEW en HW, gefundeerd op een 360° input van stakeholders

Promotor :
Prof. dr. Pieter PAUWELS

Paulien Devue , Kari Huts

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de toegepaste economische wetenschappen

2015•2016

FACULTEIT BEDRIJFSECONOMISCHE
WETENSCHAPPEN

master in de toegepaste economische wetenschappen

Masterproef

Het onderscheid tussen TEW en HW, gefundeerd op een 360°
input van stakeholders

Promotor :
Prof. dr. Pieter PAUWELS

Paulien Devue , Kari Huts

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de toegepaste economische wetenschappen

Woord vooraf

Om onze masteropleiding in de toegepaste economische wetenschappen met afstudeerrichting marketing aan de Universiteit Hasselt af te sluiten hebben wij, Paulien Devue en Kari Huts, de mogelijkheid gekregen onze masterproef uit te voeren omtrent het onderscheid tussen toegepaste economische wetenschappen en handelswetenschappen. Dit verschil werd gefundeerd op basis van een 360° input van stakeholders. Deze masterproef was een zeer leerrijke ervaring voor ons omdat we de opportuniteit kregen om de opgedane kennis van de voorbije jaren om te zetten in de praktijk. Het vormt dan ook een mooie afsluiting van onze studies.

We waren niet in staat geweest om deze masterproef tot eenzelfde einde te brengen zonder gekregen hulp van verscheidene personen. Graag zouden we dan ook volgende personen en instanties willen bedanken:

- De Universiteit Hasselt die ons de opportuniteit bood om deze masterproef te schrijven.
- Professor doctor Piet Pauwels die ons met zijn deskundige begeleiding en opvolging bijstond doorheen deze masterproef.
- De eerstejaarsstudenten TEW en HW die vrijwillig de tijd namen om deel te nemen aan onze gesprekken, vragenlijsten en enquêtes.
- De geïnterviewde personeelsleden die bereid waren 30 minuten van hun kostbare tijd aan ons te besteden voor een persoonlijk gesprek.
- Mevrouw Cherly Freson, onze contactpersoon bij VOKA Limburg en tevens secretaris bij het 'Netwerk HRM en Sociale Relaties', om zo vriendelijk te zijn om onze enquête te verspreiden onder meer dan 100 Limburgse bedrijven.
- Onze familie en vrienden die altijd klaarstonden voor de nodige steun en peptalks.

Samenvatting

In deze duomasterproef werd het onderscheid tussen twee economische opleidingen aan de Universiteit Hasselt nagegaan. Het betreft hier de opleidingen handelswetenschappen (HW) en toegepaste economische wetenschappen (TEW). Dit zijn twee academische, economische opleidingen die studenten voorbereiden op managementfuncties in hun latere beroepsleven. Het verschil tussen deze opleidingen is, tot op heden, niet helemaal duidelijk. De kleine verschillen zijn onder andere terug te vinden in de domeinspecifieke leerresultaten (DLR'en). Dit zijn eindcompetenties, gelinkt aan een specifieke opleiding, waar afgestudeerden over dienen te beschikken. De DLR'en van de opleidingen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen zijn vrijwel gelijkaardig. Ook over het onderscheid naar de moeilijkheidsgraad tussen beide opleidingen is vaak onenigheid.

Om het onderscheid tussen HW en TEW uit te diepen, werden in deze masterproef drie dimensies gehanteerd. Meer specifiek werd nagegaan wat de gelijkenissen en verschillen van beide opleidingen zijn in hoofde van studenten, personeelsleden en werkgevers, hetgeen wij in deze masterproef als *input-throughput-output* perspectief benoemd hebben. De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

“Waarin onderscheiden de opleidingen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen zich van elkaar op basis van een *input-throughput-output* perspectief?”

Deze centrale onderzoeksvraag werd onderverdeeld in elf onderzoeksvragen. Om het beeld dat de studenten, personeelsleden en werkgevers hebben ten opzichte van HW en TEW te duiden, werd bij elk perspectief onderzoek gedaan naar de eindcompetenties van beide opleidingen. Zo werd bij het *input* en *throughput* perspectief gevraagd hoe belangrijk studenten en personeelsleden van de UHasselt de eindcompetenties vinden en in welke mate zij vinden dat deze competenties aan bod komen tijdens de opleidingen HW en TEW. Hierbij werd eveneens gekeken naar hoe de meningen van de studenten en personeelsleden zich verhouden ten opzichte van elkaar. Wat het *output* perspectief betreft, werd enkel gekeken naar de belangrijkheid die werkgevers hechten aan de eindcompetenties bij het aanwerven van afgestudeerden van deze opleidingen.

Naast het onderzoek naar de eindcompetenties, hetgeen de grootste focus geniet bij deze masterproef, werden ook andere onderzoeksvragen behandeld om een kader te scheppen voor de opleidingen HW en TEW. Zo werd bij het *input* perspectief verder nagegaan wat het profiel is van een eerstejaarsstudent HW en TEW en wat hierbij het verschil is tussen beide profielen, wat de motivatieredenen waren van studenten HW en TEW om aan hun opleiding te starten en welke personen, instellingen en/of evenementen een invloed hebben gehad op hun studiekeuze. Wat het *throughput* perspectief betreft, werd onderzocht wat de verschillen zijn tussen gelijkaardige opleidingsonderdelen van HW en TEW. Bij het *output* perspectief ten slotte werd ook nagegaan in welke sectoren afgestudeerden HW en TEW worden tewerkgesteld en voor welke vacatures zij aangeworven worden.

Om een antwoord te formuleren op deze onderzoeksvragen werd per perspectief een primair empirisch onderzoek uitgevoerd waarbij gebruik werd gemaakt van *online* enquêtes en/of persoonlijke gesprekken.

Tijdens de analyse van de verkregen data van de onderzoeksvragen betreffende de eindcompetenties hebben we bij het *input* en *throughput* perspectief IP-matrices per opleiding opgesteld. Bij het *output* perspectief betrof dit een grafiek die enkel toespitste op de belangrijkheid die werkgevers hechten aan deze eindcompetenties.

Bij vergelijking van de drie perspectieven naar eindcompetenties kwamen veel gelijkenissen naar boven. Zo zijn de eerstejaarsstudenten HW en TEW aan de UHasselt, de personeelsleden van de UHasselt én de werkgevers van mening dat zowel een afgestudeerde HW als TEW in groep moet kunnen werken, op een correcte manier moet kunnen communiceren, een onderbouwde mening moet kunnen vormen, kritisch moet zijn en inzicht moet hebben in de economie en de factoren die een invloed hebben op de werking van een bedrijf. De minst belangrijke eindcompetentie volgens de drie perspectieven betreft inzicht in het juridisch systeem van ondernemingen in het buitenland.

Naast deze gelijkenissen kwamen ook enkele verschillen naar voren. Het grootste verschil hierbij betrof de eindcompetentie 'praktijkervaring'. Deze competentie is naar de mening van de studenten en personeelsleden van de UHasselt belangrijker voor de opleiding HW dan voor TEW. Wat HW betreft, kan verder ook een verschil gedefinieerd worden over de mate waarin deze eindcompetentie geïntegreerd is in de opleidingsonderdelen. De studenten zijn namelijk van mening dat 'praktijkervaring' de competentie is die het minste aan bod komt bij HW, in tegenstelling tot de personeelsleden die vinden dat dit de meest geïntegreerde competentie is in de opleiding HW. Dit laatste is toch wel eigenaardig en hebben we toegeschreven aan het feit dat pas in de masteropleiding van HW een stageperiode geïntegreerd is en de eerstejaarsstudent HW de opleiding momenteel als meer theoretisch ervaart. Indien eveneens de mening van de werkgevers hierbij wordt betrokken, kan gezien worden dat het voor werkgevers van minder groot belang is of een afgestudeerde HW of TEW over de competentie 'praktijkervaring' beschikt. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het belangrijk is dat 'praktijkervaring' in de opleiding HW geïntegreerd is, zoals nu reeds het geval is, en dat er bovendien een duidelijke communicatie moet zijn naar de studenten over de raakpunten van HW met de praktijk aangezien studenten hier kennelijk niet van op de hoogte waren. Wat TEW betreft, is 'praktijkervaring' minder belangrijk en dit komt ook minder aan bod tijdens de opleiding.

Een ander opmerkelijk verschil werd gevonden bij het kunnen uitvoeren van een kwantitatief en kwalitatief onderzoek. Studenten en werkgevers kennen deze competenties een ongeveer gelijke mate van belangrijkheid toe, terwijl de personeelsleden van mening zijn dat kwantitatief onderzoek belangrijker is voor een TEW'er en kwalitatief onderzoek voor een HW'er.

Wat de andere onderzoeksvragen betreft, die niet specifiek ingingen op de eindcompetenties, wordt in onderstaande opsomming ingegaan op de gevonden verschillen tussen HW en TEW:

- De eerstejaarsstudent HW volgde meestal economie-talen in de derde graad van het secundair onderwijs, met een pakket van drie uur wiskunde per week. Bij TEW is dit economie-wiskunde, met zes uur wiskunde per week.
- De hoofdreden van studenten HW om voor hun opleiding te kiezen is het feit dat HW een brede opleiding is waarbij minder wiskunde wordt behandeld. De motivatie van studenten TEW werd vooral beïnvloed door de interessante beroepsmogelijkheden.
- Studenten TEW lieten zich bij hun studiekeuze meer leiden door de invloed van studenten die deze opleiding reeds volgen in vergelijking met studenten HW.
- Bij TEW wordt hoofdzakelijk een focus gelegd op het abstracte denken en de ontwikkeling van modellen, terwijl HW'ers deze modellen dienen toe te passen en dit in de context van het Limburgse bedrijfsleven.
- Aan studenten TEW worden meer abstracte opleidingsonderdelen gedoceerd, die algemeen vormend zijn. Deze hebben geen praktijkcomponent. De leerstof bij TEW moet ook regelmatig via zelfstudie worden verwerkt.
- De opleiding TEW wordt aanzien als een meer strategische, kwantitatieve opleiding in vergelijking met HW, dat eerder een managementopleiding is waarbij studenten de handen uit de mouwen dienen te steken.
- In de sectoren 'transport & logistiek', 'IT' en 'IT & consulting' worden meer HW'ers in dienst gesteld dan TEW'ers.
- De vacature van bedrijfsrevisor is het meest van toepassing op afgestudeerden HW, net als investeringsanalisten, personeelsmanagers en productontwikkelaars. Wat afgestudeerden TEW daarentegen betreft, worden het meest *customer service administrators* aangeworven.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	
Samenvatting	blz.
1. Probleemstelling	9
2. Maatschappelijke relevantie onderzoek	13
3. Onderzoeksopzet	
3.1 <i>Input</i> perspectief	15
3.2 <i>Throughput</i> perspectief	18
3.3 <i>Output</i> perspectief	20
4. Empirisch deel: inleiding	
4.1 Toelatingsvoorwaarden	23
4.2 Inhoud opleidingen	23
4.3 Domein- en opleidingsspecifieke leerresultaten	27
4.4 Beroepsuitwegen	27
4.5 Afstudeerrichtingen	28
5. Empirisch deel: resultaten onderzoek	
5.1 <i>Input</i> perspectief	29
5.2 <i>Throughput</i> perspectief	40
5.3 <i>Output</i> perspectief	51
6. Conclusies	57
7. Beperkingen en aanbevelingen voor verder onderzoek	61
Lijst van geraadpleegde werken	63
Bijlagen	67

1. Probleemstelling

Sinds academiejaar 2015-2016 biedt de Universiteit Hasselt de economische opleiding handelswetenschappen (HW) aan. Bij de oprichting van deze opleiding werd letterlijk vertrokken van het SALK-plan, het Strategische Actieplan voor Limburg in het Kwadraat. Dit is een reconversieplan voor de provincie Limburg, ontstaan na de sluiting van Ford Genk, om de economie terug aan te sterken en de provincie opnieuw concurrerend te maken. SALK-experten vonden het ontbreken van de bedrijfseconomische opleiding handelswetenschappen een groot gemis voor de verdere economische ontwikkeling van Limburg (SALK uitvoeringsplan, 2013 - 2019). Meer specifiek biedt de nieuwe opleiding een oplossing voor de vraag van de SALK-experten door het opleiden van *hands on* bedrijfseconomen in een modern, economisch kmo-landschap als Limburg. Bovendien werkt de Universiteit Hasselt samen met de KU Leuven voor wat betreft een gedeelte van de invulling van HW. Zo kan de UHasselt genieten van de expertise en ervaring die de KU Leuven bezit, omdat zij deze opleiding reeds aanbieden in Antwerpen en Brussel (UHasselt magazine, april 2015).

Voorheen had de eerstejaarsstudent aan de faculteit Bedrijfseconomische wetenschappen (BEW) van de Universiteit Hasselt de keuze uit de opleidingen toegepaste economische wetenschappen (TEW), handelsingenieur (HI) en handelsingenieur in de beleidsinformatica (BI) (<http://www.uhasselt.be>). Met de komst van de opleiding handelswetenschappen aan de UHasselt wordt een brug gevormd tussen het praktijkgerichte van een professionele bacheloropleiding en het conceptuele van een academische bacheloropleiding. Door het leggen van de focus op zowel de praktische uitvoering als het strategisch denken, worden gedreven *operations managers* (die overzicht kunnen behouden en van aanpakken weten) en *problem solvers* (die over goede communicatieve *skills* beschikken en een team kunnen aansturen) gevormd (UHasselt magazine, april 2015).

Er is blijkbaar behoorlijk wat interesse voor de nieuwe opleiding handelswetenschappen. Verwacht was dat 85 studenten zich hiervoor zouden inschrijven in academiejaar 2015-2016 (Aanvraagdossier macrodoelmatigheidstoets UHasselt-opleiding bachelor of science in de handelswetenschappen, 2014), maar uiteindelijk hebben dubbel zoveel studenten zich ingeschreven. Ook was er een kleine verschuiving van studenten TEW naar HW waar te nemen. Decaan Piet Pauwels zegt dat dit komt doordat sommige studenten al jaren 'mismatcht' in TEW zaten door de zwaardere wiskunde. Dit wordt alleen maar als positief aanzien, daar studenten TEW en HW nu kunnen kiezen voor een opleiding die echt bij hen past. Dit zal de slaagpercentages bij beide opleidingen normaal gezien ten goede komen (UHasselt magazine, april 2015).

Over de inhoudelijke verschilpunten van de opleidingen toegepaste economische wetenschappen en handelswetenschappen is vaak onenigheid en ze worden al snel als gelijkaardig aanzien. Het zijn namelijk allebei academische, economische opleidingen die de werking van een bedrijf bestuderen en die voorbereiden op managementfuncties in het latere beroepsleven (<http://www.onderwijskiezer.be>). Bovendien wordt de opleiding HW door velen oneerbiedig aanzien

als de 'makkelijkere' versie van de opleiding TEW en dit onder andere omdat verondersteld wordt dat bij HW minder focus ligt op wiskunde en statistiek.

De eindcompetenties van handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen lijken ook sterk op elkaar. Deze eindcompetenties worden vertaald in domeinspecifieke leerresultaten die elke Vlaamse instelling moet naleven. Dit is per opleiding een verzameling van inzichten, vaardigheden en attituden waarover de afgestudeerde bachelor- of masterstudent dient te beschikken (Vlir & Vhora, 2012). Wanneer de meest recente domeinspecifieke leerresultaten van handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen vergeleken worden, kan amper een verschil opgemerkt worden. Deze zijn onder deze alinea terug te vinden. De eindcompetenties van HW lijken namelijk ook van toepassing op TEW en omgekeerd.

De afgestudeerde bachelor in de handelswetenschappen (nvao, 2015):

- DLR 1: beschikt over kennis van en inzicht in de bedrijfskunde en kan die gericht gebruiken bij de analyse en oplossing van bedrijfsproblemen.
- DLR 2: beschikt over kennis van en inzicht in de verschillende functionele domeinen van het bedrijfsmanagement en de samenhang ertussen.
- DLR 3: beschikt over kennis van en inzicht in de economische wetenschap en kan de relevantie ervan voor het bedrijfsmanagement inschatten, ook in een internationale context.
- DLR 4: beschikt over ruime kennis van en inzicht in aanverwante humane wetenschappen en kan deze doelgericht gebruiken bij de analyse van bedrijfsproblemen.
- DLR 5: beschikt over kennis van en heeft inzicht in de ondersteunende wetenschappen (wiskunde, statistiek,...) en hun toepassingen binnen de bedrijfskunde en kan deze adequaat aanwenden.
- DLR 6: heeft inzicht in economische begrippen, theorieën en modellen en kan deze aanwenden voor analyse van bedrijfsprocessen ter ondersteuning van managementbeslissingen.
- DLR 7: kan methodes van bedrijfskundig, wetenschappelijk onderzoek selecteren, correct toepassen, de resultaten ervan wetenschappelijk verwerken en kritisch evalueren.
- DLR 8: kan onder begeleiding een onderzoeksvraag formuleren over een bedrijfsprobleem en gepaste onderzoeksmethoden kritisch hanteren om tot een probleemoplossing te komen.
- DLR 9: kan doelgericht wetenschappelijke informatie opzoeken, evalueren en verwerken en er correct naar refereren.

- DLR 10: geeft blijk van een onderzoekende attitude: nauwkeurigheid, kritische reflectie, wetenschappelijke en technische nieuwsgierigheid, gemaakte keuzes verantwoorden.
- DLR 11: kan functioneren als lid van een team in verschillende rollen.
- DLR 12: kan vlot en helder communiceren en rapporteren in de opleidingstaal; kan ten minste twee andere talen, zowel mondeling als schriftelijk gebruiken in een bedrijfscontext; beheerst technieken en vaardigheden voor een efficiënte en effectieve bedrijfscommunicatie.
- DLR 13: ontwikkelt management- en ondernemersvaardigheden.
- DLR 14: kan sociale en ethische aspecten van bedrijfsvoering onderkennen en er kritisch over reflecteren.

Een student die de bacheloropleiding TEW heeft afgerond (vluhr, 2012):

- DLR 1: moet aantoonbare relevante kennis hebben van organisaties, van de uitwendige omgeving waarin zij opereren en hoe deze beheerst en bestuurd worden.
- DLR 2: dient de dynamiek die plaatsvindt in het complexe samenspel van (internationale) markten en organisaties te herkennen en te interpreteren.
- DLR 3: moet veranderingen in de externe omgeving kunnen vertalen naar de mogelijke implicaties daarvan op de organisatie.
- DLR 4: kan, tot op zekere hoogte, relevante elementen uit de vakliteratuur halen.

Binnen het raamwerk van deze drie domeinen (organisaties, externe omgeving en management), wordt verwacht dat de afgestudeerde bachelor TEW op inleidend en tussenniveau:

- DLR 5: inzicht heeft in organisaties, omgevingen en de relevante interne en externe processen, en dat hij/zij in staat is op een adequate wijze die processen te besturen, te beheersen en te veranderen.
- DLR 6: beschikt over een breed gamma aan cognitieve en intellectuele competenties, alsook relevante persoonlijke en interpersoonlijke competenties en attitudes behorende bij de drie domeinen. Deze bevatten onder meer:
- Cognitieve vaardigheden van kritisch denken, analyse en synthese.
 - Effectieve probleemoplossing en besluitvormingsvaardigheden.
 - Effectieve communicatievaardigheden.
 - Rekenen, wiskundige en kwantitatieve vaardigheden, waaronder data-analyse.
 - Effectief gebruik van moderne informatie en communicatietechnologie.
 - Effectieve zelforganisatie.
 - Effectieve vaardigheden binnen een teamomgeving.

- Project-managementvaardigheden.
- Vermogen zelfstandig onderzoek te verrichten.
- Vermogen tot kritische zelfreflectie, openheid en gevoeligheid voor diversiteit.

Deze masterproef heeft als doel de opleidingen toegepaste economische wetenschappen en handelswetenschappen van de Universiteit Hasselt duidelijk van elkaar te onderscheiden en dit op basis van meerdere dimensies. Meer specifiek zijn we nagegaan wat de verschillen van beide opleidingen zijn in hoofde van studenten, personeelsleden en werkgevers, hetgeen wij in deze masterproef als *input-throughput-output* perspectief benoemen. Door de inzichten van de drie perspectieven te vergelijken, konden we een breed beeld vormen van hoe HW en TEW zich van elkaar onderscheiden en dit op basis van een 360° graden inbreng van stakeholders (instromers, aanbieders en afnemers). De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

“Waarin onderscheiden de opleidingen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen zich van elkaar op basis van een *input-throughput-output* perspectief?”

Om deze centrale onderzoeksvraag te beantwoorden, werd een primair, empirisch onderzoek uitgevoerd en dit per perspectief. Meer bepaald hebben we gebruik gemaakt van *online* enquêtes en/of persoonlijke gesprekken bij studenten, personeelsleden en werkgevers.

We hebben gekozen deze masterproef in een samenwerkingsverband uit te voeren. Over de hele masterproef draagt Kari Huts de eindverantwoordelijkheid over het *input* perspectief en Paulien Devue over het *throughput* perspectief. Samen zijn we verantwoordelijk voor het *output* perspectief.

2. Maatschappelijke relevantie onderzoek

De opleiding handelswetenschappen bestaat reeds sinds geruime tijd en is zelfs de oudste economische opleiding in België. Voorheen werd deze opleiding enkel aangeboden door hogescholen, maar sinds academiejaar 2013-2014 kan HW aan een universiteit worden gevolgd. De master handelswetenschappen kan onder andere behaald worden aan de Universiteit Hasselt, de KU Leuven (in Brussel of Antwerpen) en de Universiteit Gent. Toegepaste economische wetenschappen is een Vlaamse, academische opleiding die kan gevolgd worden aan de Universiteit Hasselt, de KU Leuven (in Leuven of Kortrijk), de Universiteit Gent en de Vrije Universiteit Brussel (<http://www.uhasselt.be>; <http://www.kuleuven.be/kuleuven>; <http://www.ugent.be> & <http://www.vub.ac.be>).

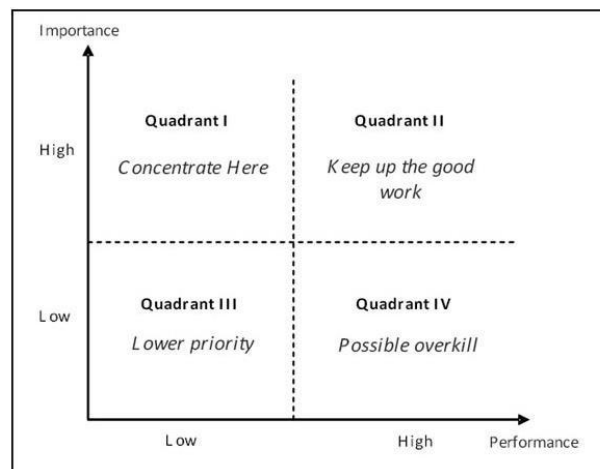
Om het schijnbaar dunne verschil tussen HW en TEW na te gaan, werd in deze masterproef gekozen om dit onderscheid open te trekken naar het standpunt van studenten, personeelsleden en werkgevers, hetgeen wij als *input-throughput-output* perspectief benoemen. Het voordeel van het gebruik van meerdere perspectieven is vanzelfsprekend dat (mogelijk tegenstrijdige) meningen met elkaar kunnen vergeleken worden waardoor een globaal onderscheid tussen HW en TEW kan gedefinieerd worden. Dit komt neer op het uitvoeren van een stakeholderanalyse. In het boek 'Inspraak en school' (Smit, 2007-2008) wordt gesproken van een 'horizontale verantwoording' die een school dient te doen ten opzichte van haar relevante stakeholders. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen drie typen stakeholders. Eerst is er sprake van een groep stakeholders die belang heeft bij de bedrijfsvoering en bedrijfsprocessen. Hier maakt het personeel deel van uit. Daarnaast zijn er de stakeholders die belang hechten aan de realisatie van productie- en servicedoelstellingen, zoals de studenten. Ten slotte is er sprake van stakeholders die primair belang hebben bij de maatschappelijke effecten of uitkomsten, waarmee onder andere de lokale overheid en werkgevers worden bedoeld. In deze opdeling van stakeholders zien we de onderverdeling naar studenten, personeelsleden en werkgevers terugkomen, die eveneens in deze masterproef wordt gehanteerd.

De rode draad doorheen het empirisch onderzoek binnen deze masterproef komt neer op de eindcompetenties van een afgestudeerde TEW en HW. Aan de studenten en personeelsleden werd namelijk gevraagd hoe belangrijk zij deze competenties vinden en in welke mate deze naar hun mening aan bod komen tijdens de opleidingen HW en TEW. Bij de werkgevers werd enkel de belangrijkheid bevraagd die zij hechten aan deze competenties bij het aanwerven van afgestudeerden HW en TEW. Het belang van het gebruik van dergelijke eindcompetenties kan gekoppeld worden aan de domeinspecifieke leerresultaten (DLR'en). Elke instelling heeft de mogelijkheid om deze DLR'en te vertalen naar opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR). Deze worden gebruikt bij visitaties, uitgevoerd door vluhr, om de kwaliteit van het hoger onderwijs in Vlaanderen te garanderen (nvao).

De eindcompetenties die gehanteerd werden bij de enquêtes en gesprekken binnen deze masterproef zijn afgeleid van de OLR'en die de UHasselt hanteert en de opleidingsonderdelen die bij beide opleidingen gedoceerd worden. Door studenten en personeelsleden van de UHasselt en

werkgevers te bevragen naar deze eindcompetenties kon aan de ene kant het onderscheid tussen de opleidingen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen met betrekking tot deze competenties bepaald worden. Aan de andere kant kunnen deze resultaten ook gebruikt worden bij het opstellen van nieuwe DLR'en. De DLR'en van TEW en HW moeten namelijk voor 2017 in het licht van elkaars aanwezigheid worden herzien.

Bij de bespreking van de gevonden data van het *input* en *throughput* perspectief werd gebruik gemaakt van IP-matrices. *Importance-Performance Analysis* (IPA) werd voor het eerst gebruikt door Martilla en James in 1977. Kenmerken van deze analyse zijn dat de resultaten grafisch weergegeven kunnen worden en eenvoudig te interpreteren zijn (Martilla & James, 1977). Een weergave van een IP-matrix is te zien in figuur 1.

Figuur 1: Model IP-matrix. Bron: Tzeng & Chang (2011)

Een eerste stap bij het opstellen van een IP-matrix is het bepalen van de variabelen. In deze masterproef werden achttien eindcompetenties bevraagd bij studenten en personeelsleden van de UHasselt. Vervolgens dienen de variabelen bevraagd te worden naar belangrijkheid (*importance*) en prestatie (*performance*). Ten slotte worden gemiddelde scores van de variabelen afgebeeld in de IP-matrix. *Importance* wordt weergegeven op de verticale as en *performance* op de horizontale as. Beide assen worden in twee gedeeld aan de hand van *cut-offs*. Zo ontstaan vier kwadranten, met elk een eigen betekenis en interpretatie. Kwadrant 1 staat voor variabelen die hoog scoren op *importance* maar laag op *performance*. Het is dus belangrijk om op deze variabelen te concentreren en ze beter te laten worden op vlak van prestatie. Kwadrant 2 bevat variabelen die eveneens hoog scoren op *importance* maar ook op *performance*. Op deze variabelen moet dus blijvend worden ingezet om deze prestatie te behouden. Kwadrant 3 bevat die variabelen die laag scoren op *importance* en *performance*. Deze variabelen hebben geen grote prioriteit om te verbeteren aangezien ze minder belangrijk zijn. Kwadrant 4 ten slotte staat voor die variabelen die laag scoren op *importance* maar hoog op *performance*. Op deze variabelen moet minder ingezet worden omdat ze van minder belang zijn. Op deze manier komt ook ruimte vrij om in te zetten op die variabelen die nood hebben aan verbetering (Tzeng & Chang, 2011).

3. Onderzoeksopzet

De onderzoeksopzet maakt eerst en vooral een vertaling van hetgeen we trachtten te onderzoeken naar duidelijke onderzoeksvragen. Verder wordt vermeld op welke manier een antwoord werd gezocht voor de respectievelijke onderzoeksvragen, wie de doelgroep is en welke dataverzamelings- en analysemethoden werden gehanteerd.

3.1 **Input perspectief** (eindverantwoordelijkheid: Kari Huts)

Bij dit eerste perspectief wilden we nagaan hoe handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen zich onderscheiden van elkaar volgens het standpunt van de studenten HW en TEW van de Universiteit Hasselt. We hebben dit onderscheid onderverdeeld in de profielen van de eerstejaarsstudenten HW en TEW, motivatieredenen om aan de studie te beginnen, invloed van externe(n) op de studiekeuze en hoe de eindcompetenties zich volgens de eerstejaarsstudenten tot elkaar verhouden voor beide opleidingen.

3.1.1 Onderzoeksvragen

Allereerst wilden we graag het profiel schetsen van de eerstejaarsstudenten handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen aan de Universiteit Hasselt. Om een algemeen beeld te krijgen van deze studenten hebben we ons gebaseerd op de huidige opleiding, het geboortjaar, de provincie en de gevolgde opleiding in de derde graad van het secundair onderwijs van de betrokken studenten. Bij dit laatste zijn we vervolgens specifiek ingegaan op hoeveel uren wiskunde en economie de student per week gedoceerd kreeg in de derde graad van het secundair onderwijs. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen worden gesteld:

Onderzoeksvraag 1: "Wat is het profiel van een eerstejaarsstudent handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen?"

Onderzoeksvraag 2: "Zijn er opmerkelijke verschillen tussen het profiel van een eerstejaarsstudent handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen?"

Vervolgens trachtten we meer te weten te komen over de motivatie van de student om voor TEW of HW te kiezen en niet voor de andere opleiding. Meer specifiek waren we eerst en vooral geïnteresseerd of de studenten al dan niet getwijfeld hadden tussen beide opleidingen, waarna we dieper ingingen op de motivatieredenen bij hun keuze van opleiding. Dit brengt ons tot de volgende onderzoeksvraag:

Onderzoeksvraag 3: "Wat is de motivatie van de eerstejaarsstudent handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen om aan zijn/haar gekozen opleiding te starten en niet aan de andere?"

Hierna wilden we weten welke personen, instellingen en/of evenementen een invloed hebben gehad op de studiekeuze van de eerstejaarsstudenten HW en TEW. Zo kan het bijvoorbeeld zijn dat de ouders een rol speelden in dit keuzeprocess of dat een bezoek aan een SID-in voor de doorslag zorgde. Meer specifiek wilden we het volgende onderzoeken:

Onderzoeksvraag 4: "Welke personen, instellingen en/of evenementen hebben een invloed gehad op de studiekeuze van de eerstejaarsstudent handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen?"

Als laatste hebben we ons toegelegd op de eindcompetenties van beide opleidingen. Deze lijst hebben we zelf samengesteld aan de hand van de opleidingsonderdelen die bij beide opleidingen gedoceerd worden en de opleidingsspecifieke leerresultaten. Voorbeelden van eindcompetenties zijn onder andere 'een ruime talenkennis hebben', 'praktijkervaring opdoen', 'inzicht hebben in de werking van de economie' en 'een kwantitatief onderzoek kunnen uitvoeren'. De volledige lijst van deze eindcompetenties is terug te vinden in de hoofdenquête in bijlage 6. We zijn nagegaan welke eindcompetenties volgens de eerstejaarsstudenten TEW en HW als meest belangrijk worden gevonden voor een afgestudeerde TEW'er enerzijds en een afgestudeerde HW'er anderzijds en in welke mate er per eindcompetentie ook effectief wordt gezorgd tijdens de opleiding dat de student op het einde van de rit over deze competenties beschikt. Dit alles zit vervat in de volgende onderzoeksvraag:

Onderzoeksvraag 5: "Hoe verhouden handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen zich ten opzichte van elkaar in hoofde van de eerstejaarsstudenten op basis van de eindcompetenties?"

3.1.2 Sampling

Bij dit eerste perspectief hebben we ons gericht op de eerstejaarsstudenten handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen van de Universiteit Hasselt. We kozen ervoor om alleen eerstejaarsstudenten te bevragen, omdat 2015-2016 het eerste academiejaar is dat de Universiteit Hasselt de opleiding handelswetenschappen aanbiedt. Het was dus onmogelijk om tweede- of derdejaarsstudenten handelswetenschappen te bevragen. Om een evenwichtig onderzoek te kunnen voeren, hebben we gekozen om ook alleen de eerstejaarsstudenten toegepaste economische wetenschappen te betrekken in het onderzoek.

3.1.3 Dataverzamelings- en analysemethode

Voordat we begonnen met de hoofdenquête hebben we eerst een vooronderzoek gedaan omtrent de motivatie van de eerstejaarsstudenten TEW en HW om de respectievelijke opleiding aan te vatten. Hierbij hebben we een twintigtal eerstejaarsstudenten van elke opleiding gevraagd hun motivatie om aan de studie te beginnen uitgebreid neer te schrijven. We gaven hierbij reeds een voorzet van mogelijke vragen waarop de respondent zich kon baseren bij het uitschrijven van

zijn/haar motivatie. Het document dat we hierbij gebruikten, is terug te vinden in bijlage 5. Dit hebben we enerzijds *online* gedaan alsook via enkele persoonlijke interviews. Een van deze interviews vond zelfs plaats met de persoon die zich als eerste had ingeschreven voor de opleiding handelswetenschappen. Het voordeel van de persoonlijke gesprekken was dat doorgevraagd kon worden naar de motivatie van de student.

Met de gevonden output van dit vooronderzoek kregen we een uitgebreid zicht op de motivatieredenen van de studenten waarom ze voor HW of TEW hebben gekozen en welke personen, instellingen en/of evenementen een invloed hadden op hun studiekeuze. Aan de hand van deze gegevens konden we aan de slag om de deelvragen omtrent motivatie en invloed op studiekeuze uit te werken in onze hoofdenquête.

De hoofdenquête van het *input* perspectief werd *online* afgenomen en dit via *Qualtrics*. De volledige enquête is terug te vinden in bijlage 6 van deze masterproef. Deze enquête bestond eerst uit enkele algemene vragen, waaronder de huidige opleiding, het geboortjaar, de provincie en de gevolgde opleiding in de derde graad van het secundair onderwijs van de respondenten. Verder werd meer specifiek ingegaan op het aantal uren wiskunde en economie dat de studenten kregen in de derde graad van het secundair onderwijs. Met de gevonden output van deze vragen konden we de eerste twee onderzoeksvragen van een antwoord voorzien.

Vervolgens werd de respondenten TEW, respectievelijk HW, de vraag gesteld of ze tijdens hun keuzeprocess ook overwogen hadden om voor HW, respectievelijk TEW, te kiezen. Hierna werd in de enquête dieper ingegaan op de motivatieredenen van de student om zijn/haar keuze van opleiding te verantwoorden. Meer specifiek werd de respondenten gevraagd om negen uitspraken omtrent motivatie te rangschikken van meest naar minst belangrijk. Deze uitspraken hebben we verkregen aan de hand van de resultaten van het vooronderzoek. Aan de hand van de verkregen gegevens kregen we een overzichtelijk beeld van de motivatieredenen van de eerstejaarsstudenten handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen om aan de gekozen opleiding te starten, hetgeen de derde onderzoeksvraag uitmaakt.

Om de vierde onderzoeksvraag na te gaan werd daaropvolgend een vraag gesteld met betrekking tot welke personen, instellingen en/of evenementen een invloed hebben gehad op de studiekeuze van de eerstejaarsstudenten HW en TEW. Meer bepaald werd de respondenten op een 7-puntenschaal gevraagd in welke mate de genoemde personen, instellingen, evenementen en dergelijke een invloed hebben gehad op de studiekeuze, gaande van geen invloed tot een zeer grote invloed. Hierbij werden volgende 'factoren' vermeld: de ouders, andere familieleden, vrienden, de universiteit, infodagen, studenten die dezelfde opleiding reeds volgen, leerlingen van het secundair en leerkrachten van het secundair onderwijs.

Hierna volgde de vijfde onderzoeksvraag waarbij we wilden nagaan hoe toegepaste economische wetenschappen en handelswetenschappen zich volgens de eerstejaarsstudenten TEW en HW ten opzichte van elkaar verhouden op basis van eindcompetenties. Dit hebben we gedaan aan de hand van een IP-matrix (*ImportancePerformance* matrix) van deze eindcompetenties. De *importance* (belangrijkheid) van de eindcompetenties zijn we nagegaan door te vragen in welke mate de

respondent vindt dat hij/zij over de genoemde competenties moet beschikken na het beëindigen van de opleiding. Wat het *performance* (prestatie)aspect betreft, werd de respondent gevraagd in welke mate hij/zij vindt dat er gewerkt wordt in de opleiding om de genoemde competenties te bereiken. Dit alles werd bevraagd op een 7-puntenschaal. Hierbij werd wel duidelijk vermeld dat de studenten zich moesten baseren op hun verwachtingen en niet op hetgeen ze reeds ervaren hebben.

Verder werd ook nog een open vraag gesteld of er mogelijke competenties zijn die de eerstejaarsstudent TEW of HW graag zou aanleren tijdens de opleiding maar die nu niet voorzien zijn. Zo kan het bijvoorbeeld zijn dat een student toegepaste economische wetenschappen ook graag meer praktijkgerichte opleidingsonderdelen heeft in de opleiding. De resultaten van deze vraag kunnen mogelijk toegepast worden wanneer de universiteit in de toekomst opteert om de opleidingen te hervormen.

Een onschuldige hand trok ten slotte twee namen uit de lijst van de respondenten van de enquête. Deze waren de gelukkige winnaars van een cinematicket.

3.1.4 Beperkingen

Een beperking van de resultaten van de hoofdenquête van het *input* perspectief is dat we de mening hebben gevraagd van eerstejaarsstudenten die nog maar één semester achter de rug hebben en zich dus op deze periode baseren. Zij kunnen zich bijgevolg geen duidelijk beeld schetsen over wat de opleiding in de volgende bachelor- en masterjaren gaat inhouden. Hierdoor kunnen de resultaten niet veralgemeend worden naar de hele opleiding.

3.2 Throughput perspectief (eindverantwoordelijkheid: Paulien Devue)

Bij het tweede perspectief wilden we het onderscheid tussen de opleidingen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen nagaan in hoofde van de personeelsleden van de Universiteit Hasselt. We zijn meer bepaald nagegaan of enkele gelijkaardige opleidingsonderdelen inhoudelijke verschillen kennen en hoe de eindcompetenties zich tot elkaar verhouden voor beide opleidingen vanuit het standpunt van de personeelsleden.

3.2.1 Onderzoeksvragen

Zoals hierboven reeds vermeld, wilden we vanuit het tweede perspectief nagaan wat de verschillen zijn tussen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen uit het standpunt van enkele personeelsleden van de universiteit zelf. Meer specifiek zijn we de mening te weten gekomen van enkele (hoofd)docenten, (doctor-)assistenten en stafmedewerkers. Tijdens de persoonlijke gesprekken met de lesgevende personeelsleden werd eerst besproken of de

gelijkaardige opleidingsonderdelen van TEW en HW die zij doceren een andere invulling kennen. Meer specifiek werd het volgende onderzocht:

Onderzoeksvraag 6: “Zijn er fundamentele inhoudelijke verschillen omtrent de gelijkaardige opleidingsonderdelen van toegepaste economische wetenschappen en handelswetenschappen?”

Verder wilden we eveneens een IP-matrix van de eindcompetenties bekomen vanuit het standpunt van de geïnterviewde personeelsleden. Hierbij werd gebruik gemaakt van dezelfde eindcompetenties die bij het *input* perspectief werden opgesteld. Dit brengt ons tot de volgende onderzoeksvraag:

Onderzoeksvraag 7: “Hoe verhouden handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen zich ten opzichte van elkaar in hoofde van de personeelsleden op basis van de eindcompetenties?”

De bekomen IP-matrices van de zevende onderzoeksvraag hebben we vervolgens vergeleken met de IP-matrices van de studenten om zo de verschillen en gelijkenissen na te gaan omtrent het *input* en *throughput* perspectief. Dit alles zit vervat in de volgende onderzoeksvraag:

Onderzoeksvraag 8: “Verhouden handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen zich op een verschillende wijze ten opzichte van elkaar in hoofde van de studenten en de personeelsleden op basis van de eindcompetenties?”

3.2.2 Sampling

We hebben ons eerst en vooral gericht op enkele (hoofd)docenten en (doctor-)assistenten handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen van de Universiteit Hasselt. Omdat bovengenoemde personen zowel lesgeven bij handelswetenschappen als bij toegepaste economische wetenschappen konden zij ons duidelijk zeggen of de gelijkaardige opleidingsonderdelen die zij doceren inhoudelijke verschillen kennen. Ook hebben we samengezeten met enkele stafmedewerkers. Twee van de geïnterviewden zijn bovendien ook leden van het Onderwijs Management Team (OMT) van de opleiding handelswetenschappen.

3.2.3 Dataverzamelings- en analysemethode

Eerst en vooral hebben we persoonlijke gesprekken afgenomen met enkele (hoofd)docenten en (doctor-)assistenten. Tijdens deze gesprekken werden telkens eerst enkele vragen gesteld over de gelijkaardige opleidingsonderdelen die de respectievelijke (hoofd)docent of (doctor-)assistent doceert bij handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen. Deze vragen hadden betrekking tot de manier van lesgeven en handelden meer specifiek over de inhoud van de hoorcolleges en de werksittingen, het gebruik van cases en/of abstracte oefeningen en de moeilijkheidsgraad van de geziene leerstof. Hierdoor konden we een antwoord formuleren op de zesde onderzoeksvraag. Ook hebben we samengezeten met twee stafmedewerkers om te

bespreken wat volgens hun de verschillen zijn tussen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen. Zij konden ons een heldere kijk geven op deze verschillen en de noodzaak van de opleiding handelswetenschappen.

Vervolgens hebben we gewerkt met twee spelborden in de vorm van een IP-matrix, één voor handelswetenschappen en één voor toegepaste economische wetenschappen, en kaartjes met daarop de achttien eindcompetenties die ook bij het *input* perspectief gebruikt werden. Ook deze spelborden hebben we opgesteld aan de hand van een 7-puntenschaal, om de vergelijking met de IP-matrix van de studenten te vergemakkelijken. Tijdens de interviews hebben we aan de respectievelijke (hoofd)docent, (doctor-)assistent of stafmedewerker gevraagd om de eindcompetenties te plaatsen op de twee IP-matrices. Hierbij moesten ze hun keuze telkens duidelijk verantwoorden door te motiveren wat zij op basis van deze eindcompetenties als verschillen zien tussen HW en TEW. Met deze informatie verkregen we een antwoord op de zevende onderzoeksvraag.

Ten slotte hebben we de IP-matrices van de studenten en de personeelsleden met elkaar vergeleken om een antwoord te vormen op de achtste onderzoeksvraag.

3.2.4 Beperkingen

Een beperking bij het *throughput* perspectief is dat we slechts een beperkt aantal personeelsleden hebben kunnen interviewen. Dit vanwege het feit dat niet veel (hoofd)docenten of (doctor-)assistenten lesgeven bij zowel handelswetenschappen als toegepaste economische wetenschappen. Het is dus niet mogelijk om de gevonden resultaten te veralgemenen.

3.3 Output perspectief(eindverantwoordelijkheid: Paulien Devue en Kari Huts)

Wat het derde en laatste perspectief betreft, waren we geïnteresseerd of de arbeidsmarkt een structureel verschil ziet tussen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen. We zijn nagegaan in welke sectoren HW'ers en TEW'ers worden tewerkgesteld, welke competenties werkgevers belangrijk vinden voor afgestudeerden HW en TEW en voor welke vacatures zij deze afgestudeerden aanwerven.

3.3.1 Onderzoeksvragen

Aan de hand van een *online* enquête werd nagegaan hoe werkgevers staan ten opzichte van de opleidingen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen. Meer specifiek wilden we bij bedrijven van diverse sectoren die afgestudeerden TEW en/of HW aanwerven nagaan welke sectoren het meest afgestudeerden HW en/of TEW aanwerven, welke eindcompetenties als belangrijk worden geacht voor enerzijds een afgestudeerde HW en anderzijds een afgestudeerde

TEW en ten slotte voor welke vacatures afgestudeerden van beide opleidingen worden aangeworven. Dit resulteert in de volgende onderzoeksvragen:

Onderzoeksvraag 9: "In welke sectoren worden het meest afgestudeerden TEW/HW aangeworven?"

Onderzoeksvraag 10: "Welke eindcompetenties worden als meest belangrijk aanzien voor een afgestudeerde HW enerzijds en een afgestudeerde TEW anderzijds?"

Onderzoeksvraag 11: "Voor welke vacatures worden meer afgestudeerden TEW/HW aangeworven?"

3.3.2 Sampling

Via de secretaris van het 'Netwerk HRM en Sociale Relaties' van VOKA Limburg werd onze enquête verspreid binnen het 'Netwerk HRM' in Limburg. Hierdoor hadden we een bereik van meer dan 100 HR managers van Limburgse bedrijven met meer dan 50 medewerkers. De deelnemers van het 'Netwerk HRM' kunnen bovendien onderverdeeld worden in verschillende economische sectoren. Zo maken onder andere Carglass, De Lijn, JBC en Infrax deel uit van deze lijst.

3.3.3 Dataverzamelings- en analysemethode

Om een antwoord te verkrijgen op de onderzoeksvragen van het *output* perspectief werd gebruik gemaakt van een *online* enquête. Deze enquête werd opgesteld via *Qualtrics* en via VOKA Limburg verspreid onder Limburgse bedrijven van verschillende economische sectoren. De volledige enquête is terug te vinden in bijlage 8.

In deze enquête werd eerst aan de respondent gevraagd of hij/zij de opleidingen toegepaste economische wetenschappen en handelswetenschappen kent. Indien dit namelijk niet het geval was, werd de respondent onmiddellijk naar het einde van de enquête doorverwezen met de vermelding dat hij/zij niet binnen de doelgroep van het onderzoek past. Hierna werd gevraagd in welke sector het respectievelijke bedrijf actief is en of dit bedrijf afgestudeerden TEW en/of HW tewerkstelt. Indien de respondent 'nee' antwoordde op de laatstgenoemde vraag werd hij/zij ook doorverwezen naar het einde van de enquête. Ook werd gevraagd of er meer HW'ers of TEW'ers worden aangeworven.

Vervolgens kwam de vraag omtrent de eindcompetenties. De eindcompetenties die werden gehanteerd bij de andere twee perspectieven werden hier opnieuw toegepast. Meer specifiek werd gevraagd op een schaal van één tot zeven hoe belangrijk de competenties zijn voor een afgestudeerde TEW en HW bij het betreden van de arbeidsmarkt.

Wat de laatste onderzoeksvraag betreft, werd in de enquête gevraagd voor welke junior-functies HW'ers en HW'ers worden aangeworven. Hierbij had de respondent de mogelijkheid om naast de reeds gegeven antwoorden ook zelf functies in te vullen.

3.3.4 Beperkingen

Een beperking dient gemeld te worden met betrekking tot de vraag in de enquête die handelt over de belangrijkheid van de competenties. Doordat de respondent verplicht werd om de competenties op hetzelfde moment voor zowel TEW als HW te beoordelen heeft dit als gevolg dat de antwoorden voor beide opleidingen relatief ten opzichte van elkaar zijn.

4. Empirisch deel: inleiding

Als inleiding op het empirisch deel worden in deze sectie de opleidingen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen geschetst naar toelatingsvoorwaarden, inhoud, domein- en opleidingsspecifieke leerresultaten, beroepsuitwegen en afstudeerrichtingen.

4.1 Toelatingsvoorwaarden

Aan de Universiteit Hasselt waren de toelatingsvoorwaarden voor HW en TEW tijdens academiejaar 2015-2016 ongeveer gelijk, waar bij beiden werd benadrukt dat geen specifieke voorkennis economie vereist was. Er was echter wel een klein nuanceverschil wat betreft het aantal uren wiskunde dat de student volgde in de derde graad van het secundair onderwijs. Voor TEW was minimum vier uur wiskunde per week aangeraden, met in het achterhoofd dat studenten met een achtergrond van zes uur wiskunde deze studie zeker aankunnen. Bij HW was vier uur wenselijk. Studenten die aan de opleiding TEW willen starten met een voorkennis van vier uur wiskunde per week, of minder, in het secundair onderwijs wordt aangeraden om een septembercursus wiskunde te volgen. Voor academiejaar 2016-2017 zijn deze vereisten naar voorkennis wiskunde niet aangepast. Bij handelswetenschappen is nog steeds vier uur wenselijk en bij toegepaste economische wetenschappen wordt verwacht dat de student vier à zes uur wiskunde per week volgde in de derde graad van het secundair onderwijs (<http://www.uhasselt.be>).

4.2 Inhoud opleidingen

Handelswetenschappen biedt veel aandacht voor de bedrijfspraktijk- en toepassingen, waarbij studenten geconfronteerd worden met reële bedrijfsproblemen waarvoor ze een oplossing moeten trachten te vinden aan de hand van aangeleerde modellen en methodes. Toegepaste economische wetenschappen is daarentegen meer theoretisch gericht (<http://www.uhasselt.be>). De opleiding TEW is dus eerder deductief omdat vertrokken wordt van de theorie om deze daarna toe te passen, terwijl HW veelal vanuit een bedrijfsprobleem of een casestudie vertrekt, ook wel *case-based reasoning* genaamd, en dus inductief van aard is. Waar bij handelswetenschappen vertrokken wordt vanuit een case om theorieën aan te reiken, dient deze case bij TEW veel meer om de geziene theorie concreet te maken.

De decaan van de faculteit Bedrijfseconomische wetenschappen, Piet Pauwels, stelt dat handelswetenschappen zeker geen minder zware universitaire opleiding is. Het is niet het geval dat bij HW minder uren wiskunde of statistiek gedoceerd worden, maar deze worden op een andere manier ingevuld. Terwijl een TEW'er zich vooral met maatschappelijke 'waarom'-vragen bezig houdt, zal een handelswetenschapper vooral praktische antwoorden zoeken op hoe-vragen en meer resultaatgericht ingesteld zijn (UHasselt magazine, april 2015). Dit kan onder andere in figuur 2 waargenomen worden. Vanuit de UHasselt zelf worden beide opleidingen als gelijkwaardig aanzien.

Hetzelfde economische verhaal wordt bij TEW analytischer, abstracter benaderd, terwijl dit bij HW vanuit een oplossingsgericht standpunt is. Maar een handelswetenschapper moet ook abstract kunnen denken. Bij een handelswetenschapper wordt eerder van 'synthesevermogen' of de probleemanalyse, gesproken, terwijl dit bij een toegepaste economische wetenschapper eerder abstractievermogen of analytisch kunnen denken is. Een TEW'er zal het beleid of de strategie bedenken en vorm geven, terwijl een HW'er zich vooral bezig houdt met de implementatie en de invulling hiervan.

Figuur 2: Inhoudelijke focus opleidingen. Bron: Presentatie infodag (2015)

De UHasselt stelt dat een student handelswetenschappen wordt opgeleid tot een veelzijdige probleemoplosser waarbij ondernemerschap de rode draad vormt doorheen de opleiding. Er wordt voortgebouwd op *real life* bedrijfsproblemen en gewerkt met *business cases*. Ook is er een sterke link met het bedrijfsleven en wordt de student in contact gebracht met de verschillende domeinen van de bedrijfswereld. Een student TEW daarentegen gaat zich meer focussen op de verschillende domeinen van de bedrijfseconomie, zoals onder andere marketing, innovatiemanagement en accounting. Ook deze opleiding is sterk verbonden met de bedrijfswereld waarbij ook gebruikt wordt gemaakt van *real life cases*, gastcolleges en bedrijfsbezoeken (<http://www.uhasselt.be>).

Bij handelswetenschappen wordt vanuit de UHasselt, naast communicatieve vaardigheden en *teamwork*, de nadruk gelegd op de ontwikkeling van management- en ondernemerschapsskills. Ook wordt bij HW in het curriculum sterker ingezet op vreemdetalenkennis in vergelijking met TEW. De bachelor HW krijgt, net zoals de bachelor TEW, verplicht de talen Engels en Frans. Daarnaast moet de bachelor HW ook de keuze maken tussen Duits of Spaans als extra taal. Een student TEW dient deze keuze niet te maken, maar krijgt, naast Engels en Frans ook Duits aangeleerd. Duits wordt bij TEW enkel in het tweede bachelorjaar behandeld, terwijl Duits of Spaans, afhankelijk van de gemaakte keuze, bij HW in alle drie de bachelorjaren wordt gedoceerd (<http://www.uhasselt.be>).

Wanneer specifiek wordt ingegaan op de modeltrajecten van de drie bachelorjaren van beide opleidingen tijdens academiejaar 2015-2016, die terug te vinden zijn in bijlage 1 voor handelswetenschappen en bijlage 2 voor toegepaste economische wetenschappen, kan vastgesteld worden dat zowel bij HW als bij TEW pas in het tweede bachelorjaar overgegaan wordt naar een semester systeem. Dit is om de brug van het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs te vergemakkelijken. Op deze manier kunnen de studenten wennen aan de grotere hoeveelheden te kennen leerstof. Dankzij de keuze voor een systeem van kwartielen in het eerste bachelorjaar van de opleiding handelswetenschappen kunnen studenten HW sneller met hun theorie aan de slag en kan tegelijkertijd inhoudelijk meer diepgang aangebracht worden (UHasselt magazine, april 2015). In het hiernavolgende academiejaar zal de structuur van het eerste bachelorjaar TEW grondig veranderd worden. Zo zal in academiejaar 2016-2017 in het eerste bachelorjaar TEW gebruik gemaakt worden van twee kwartielen, gevolgd door één semester. Dit is het geval omdat geleidelijk aan zal overgegaan worden naar een uniform systeem voor alle opleidingen aan de UHasselt.

In de modeltrajecten in bijlage 1 en 2 kan tevens gezien worden dat de opleidingen uit enkele gelijkaardige opleidingsonderdelen bestaan. In tabel 1 wordt weergegeven welke gelijkaardige opleidingsonderdelen gedoceerd werden bij de drie bachelorjaren van HW en TEW tijdens academiejaar 2015-2016. Of deze opleidingsonderdelen ook inhoudelijk gelijkaardig zijn, werd nagegaan in het empirisch gedeelte van deze masterproef.

Handelswetenschappen	Toegepaste economische wetenschappen
Boekhouden (1 ^e bachelor) Vennootschapsboekhouden (3 ^e bachelor)	Financieel boekhouden (1 ^e bachelor)
Financiële analyse (1 ^e bachelor)	Financiële analyse (1 ^e bachelor)
Bedrijfsfinanciering (2 ^e bachelor)	Bedrijfsfinanciering (2 ^e en 3 ^e bachelor)
Management accounting (2 ^e bachelor)	Management accounting (2 ^e bachelor) Voortgezette accounting (3 ^e bachelor)
Wiskunde voor bedrijfskundigen (1 ^e bachelor)	Wiskunde voor bedrijfseconomen (1 ^e bachelor)
Statistiek voor bedrijfskundigen (1 ^e en 2 ^e bachelor)	Statistiek voor bedrijfseconomen (2 ^e bachelor)
Economisch en zakelijk Engels (1 ^e en 2 ^e bachelor)	Economisch en zakelijk Engels (1 ^e en 2 ^e bachelor)
Duits (1 ^e en 2 ^e bachelor) Economisch en zakelijk Duits (3 ^e bachelor)	Duits (2 ^e bachelor en als keuzeopleidingsonderdeel in de 3 ^{de} bachelor)
Economisch en zakelijk Frans (2 ^e en 3 ^e bachelor)	Economisch en zakelijk Frans (2 ^e en 3 ^e bachelor)
Professionele communicatie (1 ^e bachelor)	Academisch Nederlands: schrijf- en presentatietechnieken (1 ^e bachelor)
Bedrijfsinformatiesystemen (1 ^e bachelor)	Bedrijfsinformatiesystemen (2 ^e bachelor) Management informatiesystemen (1 ^e bachelor)
Psychologie (1 ^e bachelor) Organisatiepsychologie (2 ^e bachelor)	Psychologie en organisatie (1 ^e bachelor)

Kwalitatieve onderzoeksmethoden (1 ^e bachelor) Kwantitatieve onderzoeksmethoden (2 ^{de} bachelor)	Onderzoeksmethoden (3 ^e bachelor)
Inleiding tot het recht (1 ^e bachelor) Sociaal recht (2 ^e bachelor) Handelsrecht (2 ^e bachelor) Vennootschapsrecht (3 ^e bachelor)	Beginselen van het recht. Privaat en publiek recht (1 ^e bachelor) Vennootschapsrecht (2 ^e bachelor)
Inleiding tot marketing en strategie (2 ^e bachelor) Marketinginstrumenten (3 ^e bachelor)	Marketing (2 ^e bachelor)
Algemene economie (1 ^e bachelor) Macro-economie (2 ^e bachelor) Micro-economie (2 ^e bachelor)	Macro-economie (1 ^e bachelor) Micro-economie (1 ^e en 2 ^e bachelor)
Operationele beleidsmethoden (3 ^e bachelor)	Inleiding tot operationeel onderzoek (3 ^e bachelor)
Bachelorproef (3 ^e bachelor)	Bachelorproef (3 ^e bachelor)

Tabel 1: Gelijkaardige opleidingsonderdelen. Eigen creatie

Bij het vergelijken van de curricula van beide opleidingen tijdens academiejaar 2015-2016 kan gezien worden dat in het eerste en tweede bachelorjaar zeer veel overeenkomsten zijn. De opleiding TEW heeft enkel 'Algemene en economische sociologie' en 'Economische geschiedenis en economisch denken' als opleidingsonderdelen die niet gedoceerd worden bij HW. Bij HW worden bijvoorbeeld opleidingsonderdelen als 'Ondernemerschap', 'Bedrijfsscan' en 'Inleiding tot de logistiek' gedoceerd, die niet terug te vinden zijn in het curriculum van TEW. Het derde bachelorjaar van beide opleidingen bevat daarentegen niet veel gelijkaardige opleidingsonderdelen. Ook is te zien dat de opleiding handelswetenschappen uit veel kleinere opleidingsonderdelen bestaat, die vanzelfsprekend een kleiner aantal studiepunten beslaan.

De opleidingen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen worden ook aangeboden door andere universiteiten in Vlaanderen, zoals onder andere de KULeuven en de Universiteit Gent. De KULeuven maakt een onderscheid tussen de twee door te stellen dat bij HW gefocust wordt op ondernemingszin, probleemoplossend redeneren en kritisch reflecteren, terwijl bij TEW vooral de nadruk ligt op het zelfstandig en kritisch toepassen van wetenschappelijke denkkaders. Bij dit laatste gaan theorie en praktijk nauw samen, terwijl bij HW hoofdzakelijk gefocust wordt op de bedrijfspraktijk (<http://www.kuleuven.be/kuleuven>). De Universiteit Gent vermeldt expliciet op hun site dat beide opleidingen heel wat raakvlakken hebben, maar stelt wel dat de opleiding handelswetenschappen meer praktijk- en projectgericht is en de nadruk legt op omgevingsfactoren en het organisatorische aspect, terwijl bij TEW de klemtoon ligt op het bestuderen van het bedrijf en haar functionele domeinen en hoe het management dit alles coördineert en stuurt (<http://www.ugent.be>).

Wanneer de opleiding handelswetenschappen met andere Vlaamse universiteiten wordt vergeleken, kan gesteld worden dat alleen bij deze opleiding aan de UHasselt aandacht besteed wordt aan logistiek. De UHasselt bezit hierover de nodige onderzoeksexpertise en bovendien vraagt de logistieke sector in Limburg naar handelswetenschappers met een logistieke specialisatie (UHasselt magazine, april 2015).

4.3 Domein- en opleidingsspecifieke leerresultaten

De domeinspecifieke leerresultaten (DLR'en) werden reeds vermeld in de inleiding van deze masterproef. Deze DLR'en worden gezamenlijk door alle instellingen uitgewerkt en moeten ook door de Vlaamse universiteiten gerespecteerd worden. Ze mogen wel verder vertaald worden in opleidingsspecifieke leerresultaten, OLR'en (nvao). Op basis van deze laatste leerresultaten positioneren de universiteiten in Vlaanderen zich ten opzichte van elkaar. De opleidingsspecifieke leerresultaten samengesteld door de Universiteit Hasselt zijn terug te vinden in bijlage 3 voor de bacheloropleiding handelswetenschappen en bijlage 4 voor de bachelor toegepaste economische wetenschappen.

Wanneer we de opleidingsspecifieke leerresultaten van beide opleidingen met elkaar vergelijken, merken we enkele verschillen op. Zo wordt bij de bacheloropleiding handelswetenschappen de focus meer gelegd op de beroepspraktijk en eenvoudige, reële managementvraagstukken, terwijl een TEW'er beleidsvraagstukken dient op te lossen. Verder wordt ook vermeld dat een TEW'er het strategische beleid van een organisatie mee helpt ontwikkelen, in tegenstelling tot een HW'er die de gevolgen van beleidskaders, regelgeving en maatschappelijke veranderingen op de werking van een organisatie moet kunnen inschatten. Een opmerkelijk verschil is dat een bachelorstudent handelswetenschappen minstens drie andere talen moet kennen dan de opleidingstaal, terwijl dit aantal bij toegepaste economische wetenschappen vastgelegd is op twee. De opleiding TEW heeft ten slotte ook één extra OLR, die luidt dat de bachelor TEW in staat moet zijn een probleemstelling te maken en een onderzoeksplan op te stellen.

4.4 Beroepsuitwegen

Bij het derde perspectief hebben we onderzocht of de arbeidsmarkt structurele verschillen ziet tussen handelswetenschappen en TEW. Afgestudeerde studenten van de masteropleiding TEW aan de Universiteit Hasselt kunnen worden tewerkgesteld als auditor, bedrijfsrevisor, financieel analist, account manager, productmanager, reclamespecialist, personeelsmanager, beleidsanalist, kabinetsmedewerker, ondernemer, projectconsulent, productontwikkelaar, leerkracht enzovoort (<http://www.uhasselt.be>). Wat afgestudeerden HW betreft, zijn de mogelijke beroepen onder andere account manager, boekhouder, financieel analist, marketingmanager en portefeuillebeheerder (<http://www.onderwijskiezer.be>).

Uit het jaarlijkse "schoolverlatersrapport" van de VDAB blijkt dat respectievelijk 4,1% en 3,9% van de afgestudeerden HW'ers en TEW'ers na één jaar nog op zoek zijn naar werk (VDAB, 2015). Dit betekent dus dat de kans op werk binnen één jaar na afstuderen bij beide opleidingen zo goed als gelijk en bovendien zeer hoog is.

4.5 Afstudeerrichtingen

De Universiteit Hasselt heeft recent onderzocht welke mogelijke afstudeerrichtingen van de masteropleiding handelswetenschappen en welke opleidingsonderdelen werkgevers belangrijk achten. Vanuit de Universiteit Hasselt werd reeds een enquête uitgevoerd naar *white collar* aanwervingen van Randstad, van consultants tot senior managers. Hieruit bleek onder andere dat er een lichte voorkeur is voor een specialisatie in één discipline tijdens de master van handelswetenschappen. Verder werd ook bevraagd welke specialisaties het meest relevant zijn voor de master handelswetenschappen. Hier kwamen "financieel management", "accountancy en fiscaliteit", "supply chain management", "HRM" en "finance & risk management" als belangrijkste naar voor. Ook werd aangeraden om een stageperiode te voorzien zodat de handelswetenschapper al enige ervaring kan opdoen (Resultaten enquête master handelswetenschappen UHasselt, z.d.).

Op basis van een uitgebreid (markt)onderzoek heeft de Universiteit Hasselt besloten om vier afstudeerrichtingen in de master handelswetenschappen aan te bieden. Meer bepaald gaat het over volgende afstudeerrichtingen:

- Accountancy, financiering en fiscaliteit
- Marketing management
- Ondernemerschap en management
- Supply chain management

Net zoals in de bacheloropleiding ligt in de masteropleiding van HW de focus op de praktijk. Meer specifiek zit er een stage vervat in het curriculum van deze afstudeerrichtingen. Naast de stage hebben de masterstudenten handelswetenschappen ook een bedrijfsproject. Hierin is het de bedoeling dat de studenten werken aan transversale vaardigheden en aan vaardigheden die specifiek gelinkt zijn aan de gekozen afstudeerrichting (Aanvraagdossier macrodoelmatigheidstoets UHasselt-opleiding master of science in de handelswetenschappen, 2016).

In de masteropleiding van TEW kan gekozen worden uit de afstudeerrichtingen 'Accountancy en financiering', 'Beleidsmanagement', 'Innovatie en ondernemerschap' en 'Marketing' (<http://www.uhasselt.be>).

5. Empirisch deel: resultaten onderzoek

In dit deel worden de resultaten van de afgenomen enquêtes en persoonlijke gesprekken uitvoerig besproken. Ook hier wordt de indeling van het *input-throughput-output* perspectief gevolgd.

5.1 *Input* perspectief (eindverantwoordelijkheid: Kari Huts)

Aan de hand van *online* enquêtes wilden we te weten komen hoe de eerstejaarsstudenten toegepaste economische wetenschappen en handelswetenschappen aan de Universiteit Hasselt staan ten opzichte van deze opleidingen. Specifieker werd gekeken naar de profielen van de eerstejaarsstudenten HW en TEW, de motivatieredenen om aan de studie te beginnen, de invloed van externen op de studiekeuze en hoe de eindcompetenties zich volgens de eerstejaarsstudenten tot elkaar verhouden voor beide opleidingen.

141 respondenten hebben uiteindelijk de enquête ingevuld, waarvan 67 eerstejaarsstudenten handelswetenschappen en 74 eerstejaarsstudenten toegepaste economische wetenschappen. Dit vertegenwoordigt een *response rate* van 37,01% bij HW en 37,37% bij TEW ten opzichte van de totale populatie eerstejaarsstudenten HW en TEW. De hoofdenquête is terug te vinden in bijlage 6 en de verkregen grafieken, die hieronder besproken worden, in bijlage 7.

5.1.1 Profiel

Allereerst kunnen met de gevonden gegevens van de hoofdenquête van het *input* perspectief de profielen van de eerstejaarsstudenten handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen besproken worden.

Van de eerstejaarsstudenten TEW volgde de meerderheid van de respondenten, meer bepaald 37,84%, economie-wiskunde in de derde graad van het secundair onderwijs, gevolgd door economie-moderne talen met 22,97% en Latijn-wiskunde met 13,51%. Met 61,19% was economie-moderne talen opvallend de meest voorkomende richting bij HW, gevolgd door handel met 11,49% en economie-wiskunde met 10,45%.

Wanneer we dieper ingaan op het aantal gevolgde uren wiskunde valt af te leiden dat 52,70% van de TEW'ers een vooropleiding kreeg van zes uur wiskunde per week, gevolgd door drie, vier en vijf uur wiskunde per week, die respectievelijk 20,27%, 13,51% en 8,11% van de respondenten van de eerstejaarsstudenten TEW vertegenwoordigen. Bij handelswetenschappen volgde 65,67% een opleiding in de derde graad van het secundair onderwijs met drie uur wiskunde per week, gevolgd door vier uur wiskunde met 19,40%. Hieruit kan al besloten worden dat er een duidelijk onderscheid is tussen de vooropleiding wiskunde van de eerstejaars HW en TEW, hetgeen ook deels wordt nagestreefd via de toelatingsvoorwaarden om aan de opleiding te beginnen.

Vervolgens werpen we een blik op het aantal gevolgde uren economie per week in de derde graad van het secundair onderwijs. Hieruit valt af te leiden dat van de respondenten die TEW studeren, 41,89% vier uur economie kreeg in de laatste twee jaren van het secundair onderwijs, gevolgd door helemaal geen economie met 33,78%. Van de studenten HW volgde 40,30% van de respondenten een vooropleiding met vier uur economie, gevolgd door 31,34% die vijf uur economie en 16,42% die helemaal geen economie kregen in het secundair onderwijs. Onder de respondenten van HW is ook 7,46% die zes uur economie volgde in de derde graad van het secundair, in tegenstelling tot TEW waarbij geen enkele respondent een vooropleiding van zes uur economie in het secundair onderwijs volgde. Dat een behoorlijk aantal van de studenten geen economische voorkennis heeft, is niet schokkend aangezien geen voorkennis economie vereist is om aan de twee opleidingen te starten.

Ten slotte werpen we een blik op het geboortjaar en de provincie van de eerstejaarsstudenten handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen. Wat het geboortjaar betreft, zijn geen (grote) verschillen waar te nemen. Zowel van de eerstejaarsstudenten HW als van de eerstejaarsstudenten TEW is de meerderheid geboren in het jaar 1997, respectievelijk 62,69% en 50%, gevolgd door het jaar 1996, met respectievelijk 31,34% en 41,89%. Als we vervolgens naar de provincie kijken, valt meteen op dat de overgrote meerderheid van de eerstejaarsstudenten HW (86,57%) en TEW (89,19%) uit de provincie Limburg komt. Dit was te verwachten omdat de universiteit in het hartje van Limburg gesitueerd is.

Als antwoord op de eerste onderzoeksvraag kan besloten worden dat de eerstejaarsstudent TEW veelal een student is met geboortjaar 1997 (of 1996), woonachtig in Limburg. Deze student volgde waarschijnlijk economie-wiskunde in de derde graad van het secundair onderwijs waarbij hij/zij zes uur wiskunde en vier uur economie per week kreeg of heeft geen economische achtergrond. De eerstejaarsstudent HW werd waarschijnlijk geboren in het jaar 1997 en is eveneens woonachtig in Limburg. Hij/zij volgde economie-moderne talen in de derde graad van het secundair onderwijs en kreeg hierbij drie uur wiskunde en vier of vijf uur economie per week.

Wat de tweede onderzoeksvraag betreft, komen als meest opmerkelijke verschillen de gevolgde opleiding in de derde graad van het secundair onderwijs en het aantal gedoceerde uren wiskunde naar voren. Zo volgde de overgrote meerderheid van de respondenten HW economie-moderne talen en bij TEW economie-wiskunde, nauw gevolgd door economie-moderne talen, in de derde graad van het secundair onderwijs. Via het berekenen van de *odds ratio* kan besloten worden dat de kans dat iemand die economie-wiskunde volgde in het secundair TEW verkiest boven HW 9,65 keer zo groot is dan de kans dat iemand die economie-moderne talen volgde, TEW verkiest boven HW. Dit was te verwachten omdat over het algemeen van studenten met een achtergrond economie-wiskunde sneller aangenomen wordt om voor TEW te kiezen dan voor HW en andersom. In lijn met deze redenering was ook te verwachten dat de eerstejaarsstudenten TEW uit onze steekproef meer uren wiskunde per week volgden in vergelijking met de studenten HW. De overgrote meerderheid van de respondenten handelswetenschappen kreeg drie uur wiskunde per week gedoceerd. Bij toegepaste economische wetenschappen kan de grote meerderheid bij zes uur wiskunde geplaatst worden.

5.1.2 Motivatie

Vervolgens gaan we dieper in op de motivatieredenen van de eerstejaarsstudenten TEW en HW bij hun keuze van opleiding. Eerst en vooral werd aan de studenten in de enquête de vraag gesteld of ze de andere opleiding ook in overweging hadden genomen, dus dat bijvoorbeeld een student TEW ook getwijfeld heeft om HW te gaan studeren. 61,19% van de handelswetenschappers overwoog tijdens hun studiekeuzeprocess om TEW te gaan studeren, terwijl de toegepaste economische wetenschappers zekerder van hun stuk waren en slechts 28,38% van de respondenten TEW aan HW had gedacht als eventuele studiekeuze.

Om de motivatieredenen te onderzoeken, hebben we tijdens het vooronderzoek aan enkele eerstejaarsstudenten TEW en HW gevraagd wat hun motivatieredenen waren om aan de opleiding te starten. Hieruit kwamen volgende redenen naar voor:

- Het is een algemene opleiding.
- Het is een brede opleiding.
- Het voorziet een goede basiskennis.
- Handelswetenschappen is minder gericht op wiskunde in vergelijking met TEW (TEW is meer gericht op wiskunde in vergelijking met handelswetenschappen).
- Handelswetenschappen is meer gericht op talen in vergelijking met TEW (TEW is minder gericht op talen in vergelijking met handelswetenschappen).
- Het sluit aan bij de gevolgde richting in de derde graad van het secundair onderwijs.
- Interesse in de economie en het regelmatig volgen van de economische actualiteit.
- De beroepsmogelijkheden.
- Handelswetenschappen is meer praktijkgericht in vergelijking met TEW (TEW is meer theoretisch in vergelijking met handelswetenschappen).

Bovenstaande motivatieredenen werden opgenomen in de hoofdenquête. In deze enquête werd de respondenten gevraagd om deze redenen te rangschikken van één tot negen, waarbij één het meest van toepassing is op hun motivatie. In onderstaande tabellen staat weergegeven hoe de ondervraagde eerstejaarsstudenten TEW en HW de motivatieredenen gerangschikt hebben. Zo hebben bijvoorbeeld 19 respondenten van handelswetenschappen de reden 'minder wiskunde' op de eerste plaats gezet.

HANDELSWETENSCHAPPEN

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Gemiddelde score
Algemene opleiding	11	5	7	10	11	4	11	4	4	4,03
Brede opleiding	11	21	10	11	3	5	2	4	0	2,87
Goede basiskennis	5	3	14	6	20	9	4	2	4	4,09
Minder wiskunde	19	6	10	5	5	7	4	6	5	3,54
Meer talen	2	1	5	3	3	6	9	16	22	6,20
Aansluiting secundair	5	3	2	9	5	9	11	14	9	5,29
Interesse economie	4	10	7	8	6	11	6	11	4	4,46
Beroepsmogelijkheden	4	1	9	9	10	9	9	3	13	4,96
Praktijkgerichter	6	17	3	6	4	7	11	7	6	4,24

Tabel 2: Motivatiereidenen handelswetenschappen. Eigen creatie

TOEGEPASTE ECONOMISCHE WETENSCHAPPEN

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Gemiddelde score
Algemene opleiding	12	13	19	7	12	4	3	1	3	3,55
Brede opleiding	18	25	12	10	3	2	2	1	1	2,73
Goede basiskennis	3	8	9	21	11	13	6	1	2	4,47
Meer wiskunde	5	3	3	5	8	9	16	16	9	6,15
Minder talen	1	1	2	0	8	12	16	17	17	7,05
Aansluiting secundair	4	9	3	5	1	17	9	10	16	6,01
Interesse economie	14	3	10	13	13	7	8	4	2	4,26
Beroepsmogelijkheden	17	11	15	9	14	2	0	4	2	3,41
Theoretischer	0	1	1	4	4	8	14	20	22	7,36

Tabel 3: Motivatiereidenen toegepaste economische wetenschappen. Eigen creatie

Hierna hebben we een gemiddelde score berekend per motivatiereiden (zie laatste kolom van de tabellen), waarmee een gemiddelde rangschikking van de antwoorden van de respondenten kan worden bepaald. Hierbij is het belangrijk om te weten dat een lagere score een hogere plaats in de rangschikking van de motivatiereiden inhoudt, omdat de eerste plaats als belangrijkste reden wordt aanzien. Hoe hoger de gemiddelde score, hoe minder belangrijk deze motivatiereiden aanzien wordt.

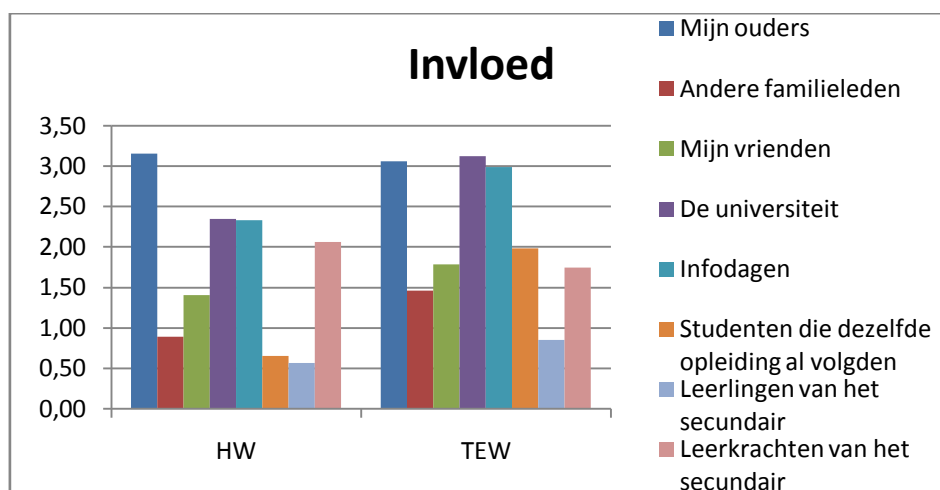
Uit de tabellen kan worden afgeleid dat zowel de ondervraagde studenten handelswetenschappen als toegepaste economische wetenschappen aangeven dat de breedte van de opleiding de belangrijkste motivatiereiden is. Bij de studenten HW komen vervolgens het minder gericht zijn op wiskunde en bij de studenten TEW de goede beroepsmogelijkheden aan bod. Opvallend is dat de studenten HW de beroepsmogelijkheden minder belangrijk vinden. Vervolgens krijgt bij beide groepen het feit dat de opleiding algemeen is een hoge score. De motivatie dat mogelijk meer wiskunde wordt gedoceerd bij TEW scoorde ook opvallend lager in vergelijking met de handelswetenschappers, die het belangrijk achten dat de opleiding minder gericht is op wiskunde.

De studenten TEW vinden eveneens dat het minder gericht zijn op talen en het theoretische aspect minder bepalend waren bij hun keuze voor TEW.

Besluitend voor de derde onderzoeksvraag kan gesteld worden dat de eerstejaarsstudent TEW hoofdzakelijk voor TEW koos omdat het een brede en algemene opleiding is, omwille van de interessante beroepsmogelijkheden en omdat ze geïnteresseerd zijn in de economie. De eerstejaarsstudent HW daarentegen baseerde zijn keuze vooral op het feit dat handelswetenschappen een brede en algemene opleiding is die een goede basiskennis aanbrengt, waarbij minder wiskunde wordt behandeld en die praktijkgericht is in vergelijking met TEW.

5.1.3 Invloed studiekeuze

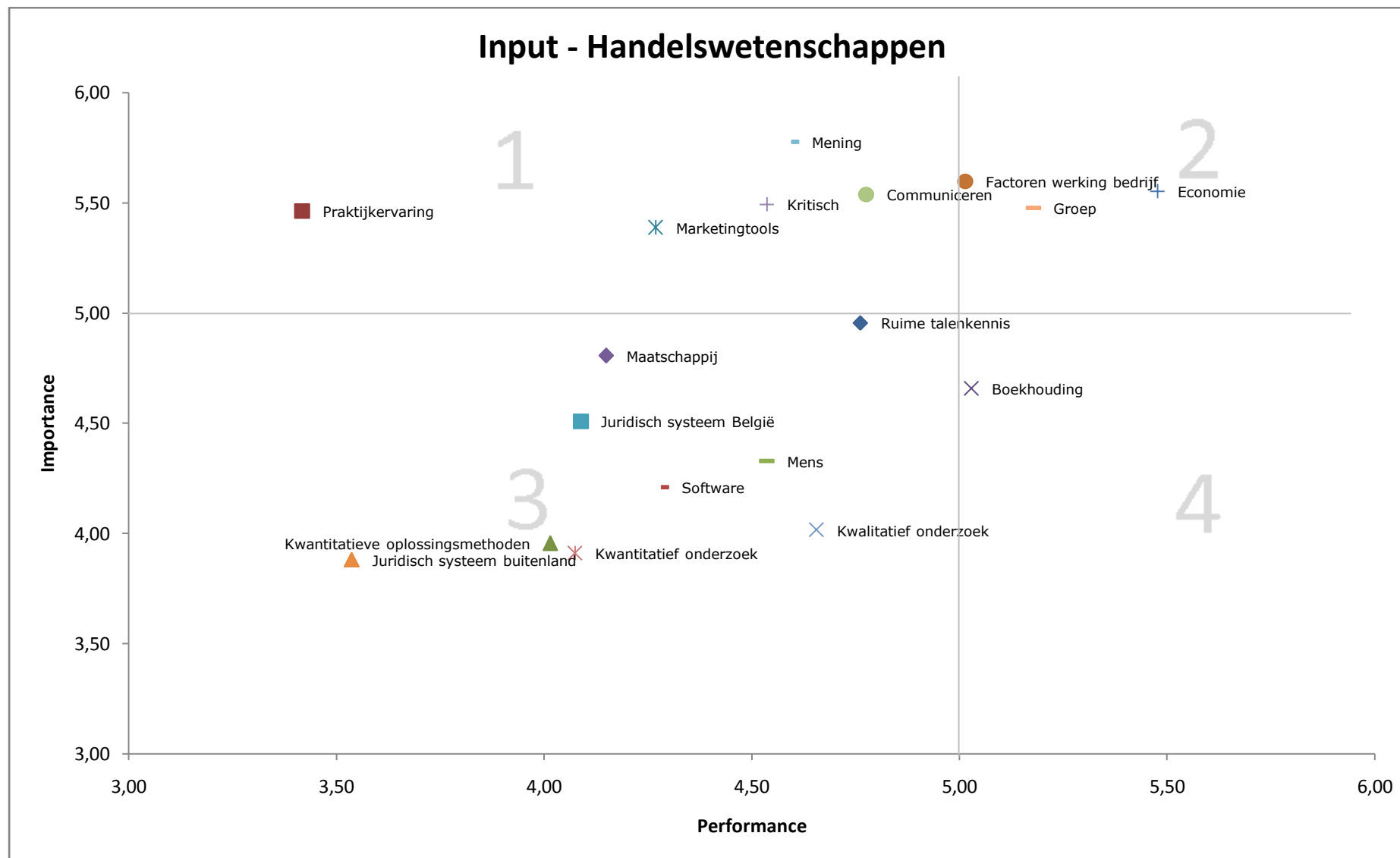
Voor de vierde onderzoeksvraag wilden we weten welke personen, instellingen of evenementen een invloed hebben gehad op de studiekeuze van de eerstejaarsstudenten handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen. Na analyse van de gevonden resultaten werd onderstaande figuur verkregen.

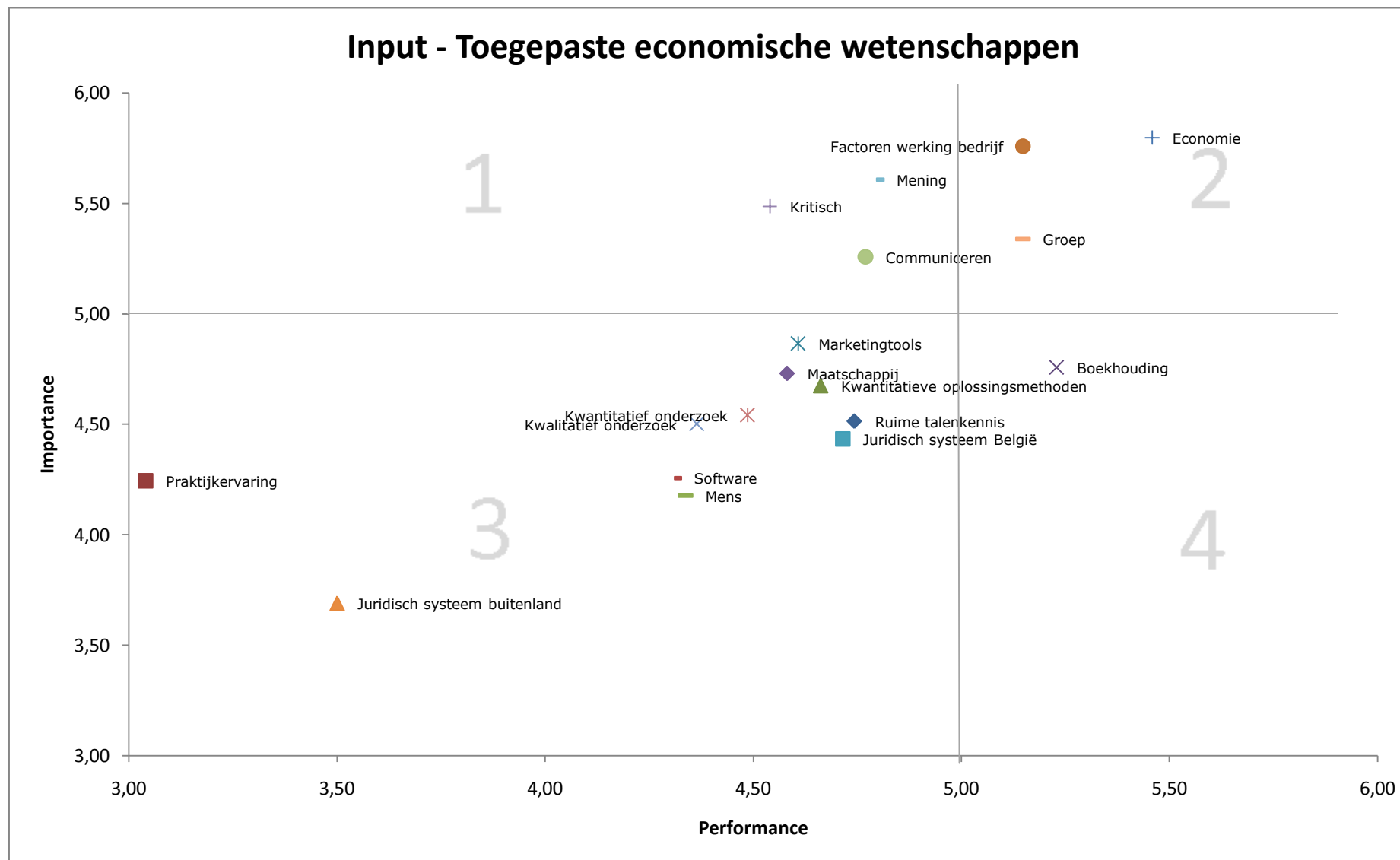
Figuur 3: Invloed op studiekeuze. Eigen creatie

Rekening houdend met het feit dat we de invloed van verscheidene personen, instellingen en evenementen hebben bevraagd op een schaal van zeven punten, zien we dat deze een niet zo grote rol hebben gespeeld in de studiekeuze van de studenten HW en TEW aangezien de waardes zich allemaal onder 3,50 bevinden. Bij het vooronderzoek gaven ook veel studenten reeds aan dat ze volledig zelf achter hun studiekeuze staan en niet beïnvloed werden door anderen.

In het algemeen zijn de grafieken van de invloeden bij handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen vrijwel gelijklopend. In de top drie van belangrijkste invloeden, bij zowel handelswetenschappen als toegepaste economische wetenschappen, staan de ouders, de universiteit en de infodagen. Een opmerkelijk verschil is toch wel dat de studenten TEW zich meer hebben laten leiden door de invloed van de studenten die deze opleiding al volgden in vergelijking met de studenten HW. Bij TEW ligt dit opvallend hoger, hetgeen onder andere toe te wijzen is aan het feit dat de opleiding handelswetenschappen pas van start ging in academiejaar 2015-2016.

Figuur 4: IP-matrix input perspectief handelswetenschappen

Figuur 5: IP-matrix input perspectief toegepaste economische wetenschappen

5.1.4 IP-matrix

Dat brengt ons tot de laatste onderzoeksvraag van het *input* perspectief, waarbij we wilden nagaan hoe de eindcompetenties van beide opleidingen zich verhouden ten opzichten van elkaar in hoofde van de eerstejaarsstudenten TEW en HW van de UHasselt op vlak van belangrijkheid (*importance*) en prestatie (*performance*). De gevonden IP-matrices zijn terug te vinden in figuur 4 en 5.

Om de bespreking en vergelijking van deze IP-matrixen te vergemakkelijken, werd gekozen om met kwadranten te werken. Deze kwadranten werden verkregen door het plaatsen van *cut-offs* op 5 voor zowel de *importance*-as als de *performance*-as. We hebben gekozen om deze *cut-offs* op 5 te zetten omdat de schaal waarop de eindcompetenties bevroegd werden liep van 1 tot 7. Hierbij is 4 het neutrale punt en kunnen we vanaf een score van 5 spreken van een relatief hoge belangrijkheid en prestatie. De kwadranten werden vervolgens genummerd en zullen hieronder besproken worden. Bij het analyseren van de IP-matrices moet telkens in het achterhoofd gehouden worden dat de antwoorden bij beide assen op een 7-puntenschaal werden gegeven.

5.1.4.1 Kwadrant 1: Hoge *importance* - lage *performance*

Het eerste kwadrant bestaat uit eindcompetenties die de eerstejaarsstudenten TEW en HW (zeer) belangrijk vinden om over te beschikken, maar waar naar hun mening meestal niet tot gemiddeld aan wordt gewerkt tijdens hun opleiding. Volgens de studenten zouden de twee opleidingen zich meer moeten concentreren op de competenties die zich hier bevinden.

Wanneer dit kwadrant voor beide opleidingen wordt vergeleken, valt op te merken dat 'het hebben van een **kritische ingesteldheid**', 'op een correcte manier kunnen **communiceren**' en 'een onderbouwde **mening** kunnen vormen' voor beide opleidingen hierin voorkomen en dit ook ongeveer op dezelfde plaats. De eerstejaarsstudenten HW en TEW vinden dus dat iets meer op deze drie competenties zou moeten worden ingezet in de opleidingsonderdelen dan nu het geval is. Zo zou in de opleidingsonderdelen 'Academisch Nederlands' en 'Professionele Communicatie', die zich in de eerste bachelorjaren van TEW en HW situeren, meer op een correcte mondelinge en schriftelijke communicatie kunnen worden gefocust. Op deze manier zouden de studenten de mogelijkheid moeten krijgen om te leren hoe ze op een goede manier e-mails en brieven dienen op te stellen, telefoneren en dergelijke.

In het eerste kwadrant van de IP-matrix van handelswetenschappen zijn ook de competenties '**praktijkervaring**' en '**marketingtools**' af te lezen. Hierbij is het vooral het opdoen van praktijkervaring dat zich erg links situeert. De eerstejaarsstudenten HW hechten een bovengemiddeld belang aan het verwerven van deze competentie, maar dit komt volgens hen slechts in mindere mate aan bod tijdens de opleiding. Een reden hiervoor kan zijn dat een stage pas voorzien is in de masteropleiding HW en dat zij deze reeds in de bacheloropleiding zouden willen. Tijdens het vooronderzoek werd ook door enkele eerstejaarsstudenten HW aangehaald dat ze de opleiding voorlopig als zeer theoretisch ervaren. Ten slotte zou ook meer ingezet mogen worden op het aanleren van *marketingtools* in de opleiding handelswetenschappen. Marketing is

dan ook niet veel geïntegreerd in de bacheloropleidingen HW en TEW, maar dit wordt wel uitvoerig behandeld in de afstudeerrichtingen Marketing Management en Marketing.

5.1.4.2 Kwadrant 2: Hoge *importance* - hoge *performance*

Het tweede kwadrant staat voor eindcompetenties waar de eerstejaarsstudenten TEW en HW een groot belang aan hechten en die volgens hen ook in grote mate voorkomen in de opleidingsonderdelen van hun opleiding. Aangezien de competentie belangrijk is én er goed aan gewerkt wordt, moet niets veranderd worden en zullen de twee opleidingen zich volgens de studenten moeten blijven focussen op deze eindcompetenties.

Voor beide opleidingen zijn hier 'inzicht in de **werking van eenbedrijf**', 'in **groep** kunnen werken' en 'inzicht in de **werking van de economie**' af te lezen. Deze drie zijn ook ongeveer op dezelfde plaats gesitueerd bij HW en TEW. Enkel 'factoren werking bedrijf' is iets meer naar links geplaatst op de *performance*-as bij HW en valt net binnen dit kwadrant. Het zou dus goed zijn moest deze competentie meer aandacht krijgen binnen de opleiding handelswetenschappen om zich beter te vestigen in het kwadrant.

5.1.4.3 Kwadrant 3: Lage *importance* - lage *performance*

Het derde kwadrant bevat de competenties die een lagere score hebben voor zowel de *importance*- als de *performance*-as. Dit betekent dat deze eindcompetenties minder prioriteit hebben om meer geïntegreerd te worden in de twee opleidingen aangezien de studenten ze toch niet zo belangrijk vinden.

Wat onmiddellijk opvalt, is dat 'het opdoen van **praktijkervaring**' uiterst links gesitueerd is in dit kwadrant bij TEW. Dit in vergelijking met HW, waar het opdoen van praktijkervaring gesitueerd is in het eerste kwadrant. Tijdens de vooronderzoeken gaven enkele studenten TEW reeds aan dat ze voor hun opleiding kozen omdat ze de voorkeur hebben voor een meer theoretische opleiding in plaats van een praktijkgerichte opleiding.

'Kennis hebben over het **juridisch systeem van ondernemingen in het buitenland**' is een competentie die zowel een iets lager dan gemiddelde *importance* als *performance* score heeft voor beide opleidingen. 'Het kunnen toepassen van **kwantitatieve oplossingsmethoden**' heeft een overeenkomstige waarde op de *performance*- en *importance*-as, zowel bij TEW als bij HW. Dit betekent dat bij beide opleidingen de mate waarin de competentie geïntegreerd is in de opleiding juist overeenkomt met de belangrijkheid die de studenten eraan hechten. De studenten TEW gaven echter wel een hogere *importance* en *performance* score in vergelijking met de studenten HW.

In lijn met het voorgaande kreeg de competentie 'het uitvoeren van een **kwantitatief onderzoek**' door de eerstejaarsstudenten TEW ook een hogere score op *importance* en *performance* dan door de studenten HW. De hogere *performance* bij TEW is te verklaren doordat studenten TEW in hun

opleiding leren hoe zij een kwantitatief onderzoek moeten uitvoeren, waarbij ook meer statistische opleidingsonderdelen voorkomen in vergelijking met HW. Statistisch inzicht is belangrijk bij het interpreteren van de resultaten van een kwantitatief onderzoek. Bij HW ligt de focus eerder op kwalitatief onderzoek. Dit zien we terugkomen in de IP-matrices, waar '**kwalitatief onderzoek** kunnen uitvoeren' een iets hogere quotering kreeg naar *performance* bij HW in vergelijking met TEW. Deze competentie kreeg bij HW echter wel een lagere score op *importance*, wat toch wel opvallend is aangezien dit meer centraal staat in deze opleiding.

'Kennis hebben over de **mens**' en 'gebruik kunnen maken van verschillende **software**' hebben een gelijkaardige score voor *importance* en *performance* en dit is ongeveer hetzelfde voor handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen. 'Kennis hebben over de **maatschappij**' en 'kennis hebben over het **juridisch systeem van ondernemingen in België**' kregen door de eerstejaarsstudenten TEW een vrijwel hoge score op *performance* binnen dit kwadrant, maar een nog hogere score op *importance*. De quotering die deze competenties kregen op vlak van *performance* is echter wel opmerkelijk hoger in vergelijking met HW. Deze twee competenties komen volgens de studenten dus meer aan bod tijdens de opleiding toegepaste economische wetenschappen.

De competentie '**marketingtools**' kwam reeds aan bod in het eerste kwadrant van de opleiding handelswetenschappen. Deze competentie is bij TEW terug te vinden in het derde kwadrant. De eerstejaarsstudent HW kent dus een opmerkelijk hoger belang toe aan het bezitten van deze competentie in vergelijking met de student TEW. In tegenstelling tot dit komt deze competentie, volgens de mening van de studenten, meer aan bod in de opleiding TEW dan in de opleiding HW.

De laatst te bespreken competentie in dit kwadrant betreft 'het bezit van een **ruime talenkennis**'. Deze kreeg een ongeveer gelijke quotering op *performance* voor beide opleidingen. Dit is opvallend aangezien in de bacheloropleiding HW meer talen gedoceerd worden. De *importance* daarentegen is hoger bij HW. Eerstejaarsstudenten handelswetenschappen vinden het dus belangrijker om over een ruime talenkennis te beschikken in vergelijking met de studenten TEW.

5.1.4.4 Kwadrant 4: Lage *importance* - hoge *performance*

Dat brengt ons tot het laatste kwadrant dat bestaat uit eindcompetenties die volgens de eerstejaarsstudenten te veel aan bod komen in de opleidingsonderdelen van hun opleiding in vergelijking met hoe belangrijk zij de competentie vinden. Op deze competenties zou de opleiding zich volgens de studenten dus minder moeten focussen en meer op eindcompetenties die de studenten belangrijker vinden.

In dit kwadrant is één competentie terug te vinden, namelijk 'inzicht hebben in de **boekhouding** van een bedrijf'. Om in overeenstemming te zijn met het belang dat de studenten hechten aan het verwerven van deze competentie, zou hier in mindere mate moeten worden op ingezet. Deze eindcompetentie is bij TEW ook nog iets meer naar rechts af te lezen. Dit betekent dat volgens de

studenten TEW bij hun opleiding meer boekhoudkundige opleidingsonderdelen aan bod komen in vergelijking met HW.

5.1.4.5 IP-matrix studenten: besluit

Besluitend zal ingegaan worden op de belangrijkste aspecten van de IP-matrices van beide opleidingen.

Bij beide opleidingen kreeg '**praktijkgerichtheid**' de laagste score op de *performance*-as. De studenten vinden dus dat bij beide opleidingen niet veel wordt ingezet op praktijkgerichte opleidingsonderdelen in vergelijking met de andere competenties. Hier is wel een verschil tussen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen. De ondervraagde HW'ers zijn van mening dat meer praktijkgerichte opleidingsonderdelen aan bod mogen komen in het curriculum in vergelijking met de TEW'ers. Verscheidene eerstejaarsstudenten HW gaven tijdens de gesprekken van het vooronderzoek ook aan dat ze kozen voor HW omwille van de praktijkgerichtheid van de opleiding. Dat zowel de studenten TEW als HW deze competentie een lage score op *performance* gaven, is vooral opmerkelijk voor de studenten HW. Maar zoals hierboven reeds werd aangehaald zal dit te verklaren zijn door het feit dat een stage pas geïntegreerd is in de masteropleiding HW en zij de opleiding voorlopig eerder meer theoretisch ervaren.

De drie belangrijkste competenties voor een HW'er en een TEW'er zijn bij beide opleidingen 'inzicht hebben in de **werking van de economie**', 'inzicht hebben in de **factoren** die een invloed hebben op de **werking van een bedrijf**' en 'een onderbouwde/**gefundeerde mening** kunnen vormen'. De minst belangrijke competentie daarentegen is volgens de studenten HW en TEW 'inzicht hebben in het **juridisch systeem van ondernemingen in het buitenland**'.

5.1.5 Extra: open vraag competenties

Als afsluitende vraag in de hoofdenquête werd gevraagd aan de eerstejaarsstudent TEW of HW of er nog mogelijke competenties zijn die hij/zij graag zou aanleren tijdens de opleiding TEW of HW maar die nu niet aanwezig zijn. Het meest voorkomende antwoord van de respondenten was het opdoen van praktijkervaring tijdens de opleiding. De studenten gaven aan dat ze graag aan de hand van een stage ervaring willen opdoen in een bedrijf tijdens hun opleiding. Enkele studenten TEW gaven ook aan dat ze graag filosofie en een vak rond ondernemen zouden willen gedoceerd krijgen. Bij de studenten HW werd het kunnen maken van bedrijfssites vermeld. Respondenten van beide opleidingen gaven ten slotte ook aan dat ze wensen te leren onderhandelen in hun opleiding.

5.2 Throughput perspectief(eindverantwoordelijkheid: Paulien Devue)

Bij het *throughput* perspectief wilden we de verschillen nagaan tussen toegepaste economische wetenschappen en handelswetenschappen in hoofde van de personeelsleden van de Universiteit Hasselt. Dit werd volbracht aan de hand van zeven interviews, meer bepaald met één assistent, twee doctor-assistenten, twee stafmedewerkers, één docent en één hoofddocent. Omwille van *privacy* redenen worden de geïnterviewden niet bij naam vermeld.

5.2.1 Inhoudelijke verschillen

Via de interviews trachtten we eerst te weten te komen of enkele gelijkaardige opleidingsonderdelen die zowel bij toegepaste economische wetenschappen als handelswetenschappen gedoceerd worden een andere invulling kennen. Bij HW gaat dit enkel over opleidingsonderdelen die in het eerste bachelorjaar gedoceerd worden, gezien HW een nieuwe opleiding is sinds academiejaar 2015-2016. Bij TEW worden opleidingsonderdelen besproken die uit alle drie de bachelorjaren komen. Meer specifiek werden de gelijkenissen en verschillen van volgende opleidingsonderdelen onderzocht: Bedrijfsinformatiesystemen (HW) en Management informatiesystemen (TEW); Kwalitatieve onderzoeksmethoden (HW) en Onderzoeksmethoden (TEW); Professionele communicatie (HW) en Academisch Nederlands: schrijf- en presentatietechnieken (TEW); Algemene economie (HW) en Macro-economie (TEW); en Duits 1 (HW en TEW).

Een rode draad die voorkomt in elk afgenomen gesprek is dat handelswetenschappen meer gericht is op waarom-vragen met veel aandacht voor toepassingen in tegenstelling tot toegepaste economische wetenschappen dat meer abstract, theoretisch is. Als voorbeeld gaf een geïnterviewde aan dat een manager TEW de strategieën en het beleid moet uitdenken, terwijl een manager HW een meer pragmatische aanpak hanteert en gaat kijken of de strategie haalbaar is.

5.2.1.1 Bedrijfsinformatiesystemen en Management informatiesystemen

De eerstejaarsstudent handelswetenschappen krijgt in het eerste bachelorjaar het opleidingsonderdeel 'Bedrijfsinformatiesystemen' gedoceerd, een student toegepaste economische wetenschappen 'Management informatiesystemen' (MIS). Bedrijfsinformatiesystemen beslaat drie studiepunten, terwijl dit voor Management informatiesystemen zes studiepunten zijn. Qua moeilijkheidsgraad zijn er voor beide opleidingsonderdelen geen verschillen, omdat de theorie volledig hetzelfde is. De student TEW dient wel meer hoofdstukken te studeren, aangezien dit opleidingsonderdeel een zwaardere studiebelasting kent. De grote verschilpunten liggen in de aanpak van de werksitzingen. Een TEW'er wordt verondersteld capabel te zijn om modellen te ontwikkelen en programmeerwerk te volbrengen. De student handelswetenschappen zal deze ontwikkelde modellen vervolgens dienen toe te passen. Terwijl een TEW'er de verschillende MIS typen gaat analyseren, zal een HW'er zich richten op de toepasbaarheid van MIS in de

bedrijfswereld. Bij Management informatiesystemen is bovendien een grote blok zelfstudie voorzien. De student TEW wordt namelijk verondersteld de theorie zelf door te nemen en voorbeeldoefeningen uit te voeren, hetgeen pas later in de lesperiode zal gevolgd worden door een werkzitting met oefeningen. De student HW zal daarentegen eerst een hoorcollege krijgen waarin theorie en voorbeelden gegeven worden. Bij TEW wordt dus meer aan zelfreflectie gedaan in vergelijking met HW.

5.2.1.2 Kwalitatieve onderzoeksmethoden en Onderzoeksmethoden

'Kwalitatieve onderzoeksmethoden', een opleidingsonderdeel van drie studiepunten, komt aan bod tijdens het eerste bachelorjaar van de opleiding handelswetenschappen. Het equivalent hiervan bij toegepaste economische wetenschappen is 'Onderzoeksmethoden', hetgeen ook een studiebelasting van drie studiepunten kent en gedoceerd wordt gedurende het derde bachelorjaar. Het grote verschil tussen bovengemelde opleidingsonderdelen is dat bij HW de nadruk ligt op kwalitatief onderzoek, terwijl dit bij TEW zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek is. Bij Onderzoeksmethoden wordt meer theorie behandeld in tegenstelling tot Kwalitatieve onderzoeksmethoden waarbij de focus meer ligt op het inoefenen van de theorie. Tijdens de lessen Onderzoeksmethoden wordt alleen gewerkt met een systeem van hoorcolleges, in tegenstelling tot Kwalitatieve onderzoeksmethoden waarbij zowel hoorcolleges als werkzittingen voorzien zijn. De bachelorstudent TEW krijgt gedurende het opleidingsonderdeel een paperopdracht. De collega bachelorstudent HW daarentegen zal een echt onderzoek dienen uit te voeren in groepen van zes studenten waarbij zij experts zullen contacteren en deze interviewen, waarop aansluitend ook een paper over gemaakt zal worden. Met behulp van laatstgenoemde opdracht zal de student HW leren hoe hij/zij moet doorvragen tijdens een interview, hetgeen een handige *skill* is voor het latere beroepsleven. De geïnterviewde gaf ten slotte ook aan dat naar zijn/haar mening het opleidingsonderdeel Kwalitatieve onderzoeksmethoden van een iets hogere moeilijkheidsgraad is. Deze mening werd gestaafd door het feit dat een student TEW de theorie enkel van buiten dient te studeren, terwijl een HW'er de leerstof ook moet toepassen in de praktijk, waarbij meer reflectie en inzicht nodig is.

5.2.1.3 Duits 1

De eerstejaarsstudent handelswetenschappen en de tweedejaarsstudent toegepaste economische wetenschappen krijgen gedurende hun opleiding het opleidingsonderdeel 'Duits 1' gedoceerd. Dit heeft een studiebelasting van drie studiepunten bij beide opleidingen. De inhoud van deze basiscursus Duits en de manier van lesgeven zijn hetzelfde bij TEW en HW. Het enige mogelijk aanhaalbare verschilpunt is dat in de opleiding handelswetenschappen gewerkt wordt met een systeem van kwartielen en bij toegepaste economische wetenschappen met semesters. De lessen Duits bij HW kennen dus een grotere spreiding in vergelijking met deze van TEW. In academiejaar 2016-2017 zal dit systeem echter aan verandering onderhevig zijn, waarbij in de opleiding TEW ook met kwartielen zal gewerkt worden tijdens de eerste helft van het eerste bachelorjaar, gevolgd

door één semester. Bovendien zal de bachelorstudent TEW ook zelf kunnen kiezen welke talen hij/zij wanneer wenst te volgen.

5.2.1.4 Professionele communicatie en Academisch Nederlands

Ook betreffende de opleidingsonderdelen 'Professionele communicatie' en 'Academisch Nederlands: schrijf- en presentatietechnieken', die beiden goed zijn voor drie studiepunten en gedoceerd worden tijdens het eerste bachelorjaar van respectievelijk handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen, zijn geen inhoudelijke verschillen op te merken. Een mogelijk verschil is opnieuw de spreiding van beide opleidingsonderdelen, waarbij Professionele communicatie over kwartielen is verspreid, terwijl dit bij Academisch Nederlands trimesters zijn. Ook dit zal in het toekomstige academiejaar niet langer van kracht zijn, daar Academisch Nederlands voortaan over twee kwartielen zal gespreid zijn in plaats van twee trimesters.

5.2.1.5 Algemene economie en Macro-economie

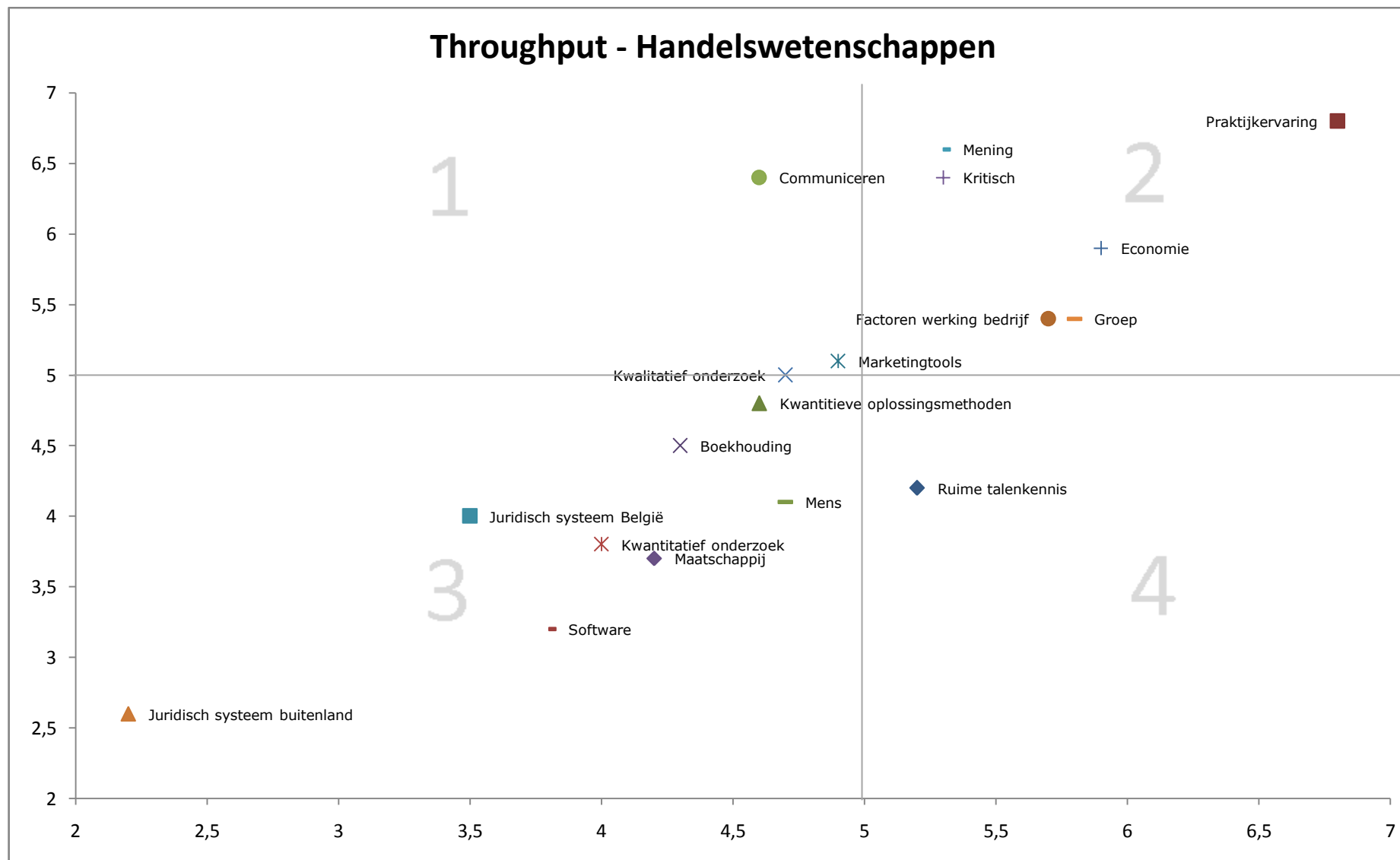
De laatste twee opleidingsonderdelen die werden besproken om een antwoord te vormen op de zesde onderzoeksvraag zijn 'Algemene economie' en 'Macro-economie'. Beide opleidingsonderdelen zijn gesitueerd in respectievelijk het eerste bachelorjaar HW en het eerste bachelorjaar TEW en omvatten een studiebelasting van zes studiepunten. Bij Algemene economie wordt een ander handboek gehanteerd dan bij het opleidingsonderdeel Macro-economie van toegepaste economische wetenschappen. Bij de eerst vermelde wordt gebruik gemaakt van een Nederlandstalig handboek, terwijl bij Macro-economie een Engelstalig handboek wordt gehanteerd. Tijdens het eerste bachelorjaar van TEW krijgt de student zowel Macro-economie als Micro-economie gedoceerd. Bij HW zijn deze twee omvat in één opleidingsonderdeel. In het tweede bachelorjaar HW wordt wel een onderscheid gemaakt tussen Macro- en Micro-economie. Eén van de belangrijkste verschilpunten tussen Algemene economie (HW) en Macro-economie (TEW) is dat bij handelswetenschappen het wiskundig luik minder wordt uitgewerkt. Hier wordt meer gekeken vanuit het perspectief van het Limburgse bedrijfsleven waarbij de geziene oefeningen uit de praktijk komen. Bij TEW daarentegen worden meer abstracte oefeningen behandeld en is er meer aandacht voor modelbouw. TEW is in de ogen van de geïnterviewde een managementstudie gecombineerd met economie. HW is daarentegen eerder een meer praktijkgerichte, academische opleiding die voorbereidt op het Limburgse bedrijfsleven. Een HW'er is meer *hands on* in vergelijking met een TEW'er en is na het afstuderen meteen inzetbaar op de Limburgse arbeidsmarkt. TEW'ers daarentegen worden opgeleid tot macro-economen en kunnen in sommige gevallen ook doorgroeien tot echte economen.

5.2.1.6 Besluit inhoudelijke verschillen

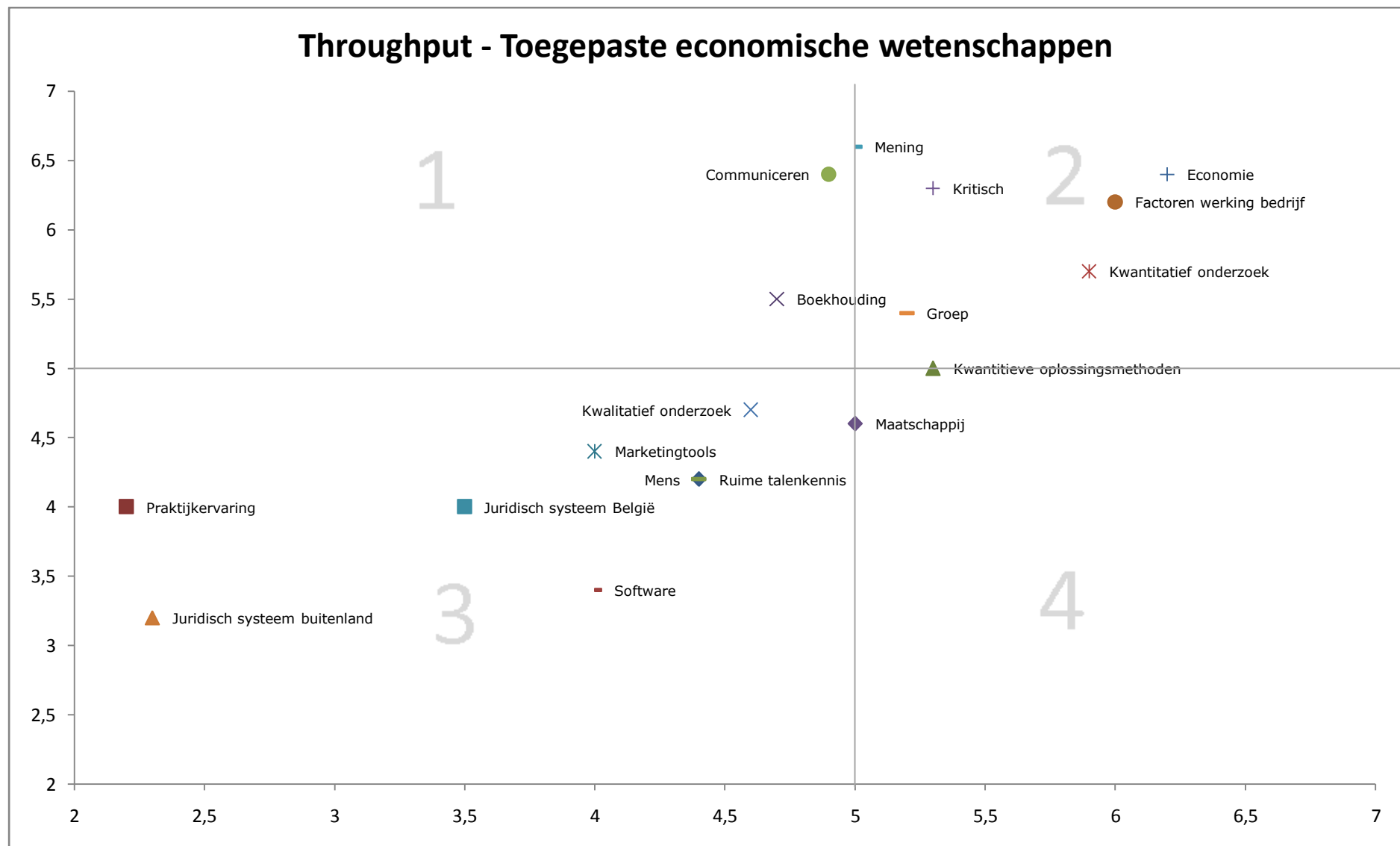
Besluitend voor de zesde onderzoeksvraag kan gesteld worden dat het grootste verschilpunt tussen de besproken gelijkaardige opleidingsonderdelen van TEW en HW de aanpak van het lessenpakket en hierbij de geïntegreerde praktijkgerichtheid is. Bij toegepaste economische wetenschappen wordt soms alleen via een systeem van hoorcolleges gedoceerd, bij handelswetenschappen daarentegen via een combinatie van hoorcolleges en werkzittingen. Ook indien bij beide opleidingen werkzittingen voorzien zijn, wordt bij TEW de nadruk eerder gelegd op het abstracte denken en het ontwikkelen van modellen, terwijl de student HW verondersteld wordt de reeds bestaande modellen toe te passen en dit in de context van het Limburgse bedrijfsleven. Er worden meer abstracte vakken gedoceerd aan de studenten TEW, die algemeen vormend zijn maar geen praktijkcomponent hebben. De student TEW moet ook geregeld via zelfstudie de leerstof verwerken, wat resulteert in meer zelfreflectie. Daarenboven gaf één van de geïnterviewden aan dat bij handelswetenschappen ook sprake is van zelfreflectie doordat de student HW de geziene theorie moet omzetten in de praktijk. De opleiding TEW kan omschreven worden als een meer strategische, kwantitatieve opleiding in vergelijking met HW, dat eerder een managementopleiding is waarbij studenten de handen uit de mouwen dienen te steken.

5.2.2 Eindcompetenties

De andere twee onderzoeksvragen bij het *throughput* perspectief hebben betrekking op hoe de eindcompetenties van handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen zich ten opzichte van elkaar verhouden in hoofde van de personeelsleden op vlak van belangrijkheid (*importance*) en prestaties (*performance*) en wat daarnaast de belangrijke verschilpunten zijn tussen de IP-matrices van de studenten en deze van de personeelsleden. De gevonden IP-matrices van het *throughput* perspectief zijn terug te vinden in figuur 6 en 7. Ook hier werden de *cut-offs* bij beide assen op 5 geplaatst en werden de kwadranten op dezelfde manier genummerd, om vergelijking tussen alle IP-matrices te vergemakkelijken. Bij de interpretatie van onderstaande IP-matrices moet eveneens in het achterhoofd gehouden worden dat de antwoorden bij beide assen op een 7-puntenschaal werden gegeven. Ook moeten we opmerken dat de resultaten niet veralgemeenbaar zijn omdat we slechts een klein aantal personen hebben kunnen interviewen.

Figuur 6: IP-matrix throughput perspectief handelswetenschappen

Figuur 7: IP-matrix throughput perspectief toegepaste economische wetenschappen

5.2.2.1 IP-matrix personeelsleden

Net zoals bij de studenten zullen in deze sectie de IP-matrices besproken worden per kwadrant.

5.2.2.1.1 Kwadrant 1: Hoge *importance* - lage *performance*

In eerste instantie valt op te merken dat bij beide opleidingen niet veel competenties in dit kwadrant terug te vinden zijn. Dit is vanzelfsprekend goed, aangezien zich in dit kwadrant die competenties bevinden waar volgens de personeelsleden niet op voldoende wijze wordt op ingezet om te voldoen aan de hoge verwachtingseisen.

'Op een correcte manier kunnen **communiceren**' scoort bij beide opleidingen zeer hoog op *importance*. De personeelsleden vinden dit dus een belangrijke competentie voor zowel een HW'er als een TEW'er. De *performance* van deze competentie scoort net boven gemiddeld, maar is niet hoog genoeg om in overeenstemming te zijn met de *importance*. In de interviews gaven de personeelsleden aan dat ze 'goed kunnen communiceren' een zeer belangrijke vaardigheid vinden voor zowel een HW'er als een TEW'er. Dit omdat afgestudeerden van beide opleidingen in een functie terecht zullen komen waar ze moeten communiceren met collega's, andere bedrijven, klanten en dergelijke.

In het eerste kwadrant van de IP-matrix van HW liggen verder nog twee eindcompetenties, namelijk 'een **kwalitatief onderzoek** kunnen uitvoeren' en 'verschillende **marketingtools**kennen'. Deze twee competenties kennen dus ook een iets hogere *importance* in vergelijking met de werkelijke *performance*. Volgens de personeelsleden zou tijdens de opleiding handelswetenschappen dus iets meer mogen worden ingezet op het aanleren van deze vaardigheden aan de studenten. Aangezien de competentie 'kwalitatief onderzoek' net op de *cut-off* ligt van de *importance*-as en vrij dicht tegen die van de *performance*-as kunnen we concluderen dat het geen absolute prioriteit is om hier meer op in te zetten. Wat 'marketingtools' betreft, kwam naar voor tijdens de gesprekken met de personeelsleden dat deze competentie als belangrijk wordt geacht voor een HW'er, omdat het hier over *tools* gaat en HW een meer *hands on* georiënteerde opleiding is. Ook gaf een geïnterviewde aan dat afgestudeerden HW in het latere beroepsleven meer in de marketingsector terecht zullen komen in vergelijking met afgestudeerden TEW.

Ten slotte zien we dat bij TEW in dit kwadrant de eindcompetentie 'inzicht hebben in de **boekhouding** van een bedrijf' gesitueerd is. De personeelsleden gaven aan dat het belangrijk is voor een afgestudeerde TEW om de boekhouding van een bedrijf goed te kunnen interpreteren en analyseren en dat dit ook belangrijker is voor een TEW'er in vergelijking met een HW'er.

5.2.2.1.2 Kwadrant 2: Hoge *importance* - hoge *performance*

In het tweede kwadrant bij handelswetenschappen valt meteen op dat de competentie '**praktijkervaring**' helemaal rechts bovenaan staat. Naar de mening van de personeelsleden is dit

dus de belangrijkste competentie en wordt er bovendien ook in zeer hoge mate op ingezet tijdens de opleiding HW. In de opleiding handelswetenschappen ligt de nadruk namelijk op de bedrijfspraktijk. Zo krijgen studenten HW in hun opleiding een bedrijfsspel, worden *real-life* cases gebruikt en voorziet de master een stage.

Verder zijn er vijf eindcompetenties die zowel bij TEW als bij HW in dit tweede kwadrant voorkomen, namelijk 'in **groep** kunnen werken', 'inzicht hebben in de factoren die een invloed hebben op de **werking van een bedrijf**', '**kritisch** zijn', 'een onderbouwde/**gefundeerde mening** kunnen vormen' en 'inzicht hebben in de **werking van de economie**'. Deze hebben ook allemaal een goede *performance* en *importance*. De personeelsleden zijn van mening dat 'kritisch zijn' en 'een onderbouwde mening kunnen vormen' basiscompetenties zijn waar iedere afgestudeerde over zou moeten beschikken. Wat het werken in groep betreft, gaven de geïnterviewden aan dat bij HW meer groepsopdrachten voorzien zijn in vergelijking met TEW. Dit zien we ook terugkomen op de *performance*-as van de IP-matrices, waar deze competentie meer naar rechts gesitueerd is bij HW in vergelijking met TEW. De competentie 'inzicht hebben in factoren die een invloed hebben op de werking van een bedrijf' kent een hogere *importance* en *performance* bij TEW. Dit is te verklaren doordat strategisch inzicht hebben belangrijker is voor een TEW'er omdat zij in hun latere beroepsleven de strategieën en het beleid van bedrijven dienen uit te denken. De opleiding TEW is ook meer economisch georiënteerd als we kijken naar de totale studiebelasting van de economische vakken in vergelijking met HW, wat de hogere score op de *importance*- en *performance*-as voor de competentie 'economie' verklaart. Een personeelslid gaf aan dat bij de opleiding TEW de focus meer ligt op modelbouw in vergelijking met HW en dat TEW'ers bovendien worden opgeleid tot macro-economen, die eveneens kunnen doorgroeien tot echte economen.

Ten slotte zien we dat bij de IP-matrix van TEW nog twee eindcompetenties zich in dit kwadrant bevinden: 'een **kwantitatief onderzoek** kunnen uitvoeren' en '**kwantitatieve oplossingsmethoden** kunnen toepassen'. Het is hierbij vooral de competentie 'kwantitatief onderzoek' die een aanzienlijk hogere score kreeg op de assen in vergelijking met HW. De geïnterviewden gaven namelijk aan dat een TEW'er alles wiskundiger zal benaderen en meer statistisch inzicht moet hebben om het kwantitatief onderzoek te kunnen analyseren. Ook bij de bespreking van de inhoudelijke verschillen van de opleidingsonderdelen kwam reeds naar voor dat bij HW de focus ligt op kwalitatief onderzoek, in tegenstelling tot TEW, hetgeen een kwantitatievere opleiding is.

5.2.2.1.3 Kwadrant 3: Lage *importance* - lage *performance*

In het derde kwadrant kan onder andere gezien worden dat er enkele overeenkomsten zijn tussen beide opleidingen. De eindcompetenties 'verschillende **software** kunnen gebruiken' en 'kennis hebben over de **mens**' liggen bij beide opleidingen op ongeveer dezelfde plaats. Tijdens de interviews werd aangehaald dat tijdens de opleidingen niet veel wordt ingezet op de kennis van bedrijfssoftware. De personeelsleden vinden het ook niet belangrijk dat dit aan bod komt tijdens de

studies omdat dit de afgestudeerden aangeleerd zal worden in hun latere beroepsleven bij het specifieke bedrijf waarvoor ze werken. 'Kennis hebben over de mens' wordt als gemiddeld belangrijk beschouwd door de personeelsleden. Het is zeker geen onbelangrijke competentie omdat iedereen in het latere beroepsleven op een efficiënte manier moet kunnen omgaan met andere mensen. Maar deze competentie is duidelijk minder belangrijk dan bijvoorbeeld 'inzicht hebben in de werking van de economie' en 'inzicht hebben in de factoren die een invloed hebben op de werking van een bedrijf'.

Wat opvalt, is dat bij TEW de competentie '**praktijkervaring** hebben' veel minder belangrijk wordt gevonden dan bij HW, waar deze eindcompetentie in het tweede kwadrant ligt. In de opleiding handelswetenschappen ligt de nadruk op de bedrijfspraktijk. Bij TEW is dit niet het geval. De geïnterviewden vonden ook dat praktijkervaring voor een TEW'er niet noodzakelijk is. Zij moeten wel kennis hebben over bedrijven, maar echt ervaring opdoen tijdens de opleiding is niet aan de orde volgens hen.

Verder zijn nog kleinere verschillen op te merken. Zo ligt de competentie 'over een **ruime talenkennis** beschikken' bij TEW in het derde kwadrant, waar deze bij HW in het vierde kwadrant gesitueerd is. Bij beide opleidingen wordt deze competentie als even belangrijk aanzien, maar bij TEW wordt er minder op ingezet. Dit komt vooral doordat in het curriculum van TEW slechts drie talen aangeboden worden: Engels, Frans en Duits. Bij HW hebben de studenten ook de mogelijkheid om voor Spaans te kiezen. Verder liggen ook de competenties '**kwantitatieve oplossingsmethoden** kunnen toepassen' en 'een **kwantitatief onderzoek** kunnen uitvoeren' bij HW in dit kwadrant. Zoals hierboven reeds werd vermeld, komen deze competenties meer aan bod tijdens de opleiding TEW.

Ook voor de competentie 'inzicht hebben in het **juridisch systeem voor ondernemingen in het buitenland**' kan een klein verschil vastgesteld worden. De score op de *performance*-as is voor beide opleidingen gelijk, maar deze competentie wordt iets belangrijker gevonden bij TEW. Volgens de geïnterviewden komen TEW'ers namelijk vaker in internationale bedrijven terecht in vergelijking met HW'ers en moeten ze dus kennis hebben van het internationaal recht. Maar dit is volgens hen in vergelijking met 'inzicht hebben in het **juridisch systeem van ondernemingen in België**' absoluut minder belangrijk, omdat de meeste afgestudeerden in een nationaal bedrijf terecht komen. Deze eindcompetentie kreeg bij beide opleidingen een gemiddelde score op de *importance*-as. De personeelsleden zijn van mening dat 'kennis hebben over het recht' niet van prioritair belang is aangezien het recht zodanig snel verandert dat er in de toekomst telkens opzoekwerk nodig is om de wetgeving van dat moment te weten te komen. Het is volgens hen wel belangrijk dat de studenten een basis voorzien krijgen omtrent de juridische systemen, maar het mag niet in grote hoeveelheden aan bod komen tijdens de opleidingen.

In dit derde kwadrant zijn ten slotte voor HW nog de competenties 'inzicht hebben in de **boekhouding** van een bedrijf' en 'inzicht hebben in de **maatschappij**' en voor TEW de competenties 'een **kwalitatief onderzoek** kunnen uitvoeren' en 'verschillende **marketingtools** kennen' terug te vinden. Zoals hierboven reeds werd aangehaald is het voor een TEW'er belangrijker om over inzicht te beschikken wat betreft de boekhouding van een bedrijf.

Maatschappelijk inzicht is ook van groter belang voor een afgestudeerde TEW in vergelijking met een HW'er en deze competentie is ook meer verwerkt in de opleidingsonderdelen van TEW. Het kunnen uitvoeren van een kwalitatief onderzoek en *marketingtools* kunnen hanteren zijn daarentegen belangrijker voor een afgestudeerde HW, zoals reeds eerder werd aangehaald.

5.2.2.1.4 Kwadrant 4: Lage *importance* - hoge *performance*

Wat het laatste kwadrant betreft, is voor beide opleidingen één eindcompetentie terug te vinden. Bij HW is dit 'een **ruime talenkennis** hebben'. Hier moet dus minder op ingezet worden om aan de mening van de personeelsleden omtrent de belangrijkheid te voldoen. Tijdens de gesprekken kwam naar voor dat de personeelsleden dit een minder belangrijke eindcompetentie vinden omdat, volgens hen, men in het bedrijfsleven vaak genoeg neemt met Nederlands en Engels als talenkennis, soms aangevuld met Frans. Omdat ook de talen Duits of Spaans worden aangeboden aan de studenten HW, wat de hoge score op de *performance*-as verklaart, wordt volgens de personeelsleden dus iets te veel ingezet op talen tijdens de opleiding HW.

Bij TEW ligt de eindcompetentie 'inzicht hebben in de **maatschappij**' in het vierde kwadrant. Wat de *performance* betreft, zien we dat deze competentie maar net binnen dit kwadrant ligt. Dit betekent dus dat hier naar de mening van de personeelsleden minder moet op ingezet worden, maar niet in zo sterke mate. Het behandelen van maatschappelijke kwesties komt ook meer aan bod tijdens de bacheloropleiding TEW, waar in het eerste jaar 'Algemene en economische sociologie' gedoceerd wordt, in tegenstelling tot HW waar dit opleidingsonderdeel niet in het curriculum opgenomen is.

5.2.2.1.5 IP-matrix personeelsleden: besluit

Om een antwoord te vormen op de zevende onderzoeksvraag zal bij dit besluit ingegaan worden op de meest opmerkelijke gevonden verschillen tussen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen naar de mening van de personeelsleden.

Het grootste verschil tussen HW en TEW betreft volgens de personeelsleden het opdoen van **praktijkervaring**. Deze competentie wordt namelijk veel belangrijker geacht voor een student HW en dit komt volgens hen ook veel meer aan bod tijdens de opleiding HW dan bij TEW. De personeelsleden vinden praktijkervaring minder belangrijk voor een TEW'er omdat studenten TEW eerder kennis moeten hebben over bedrijven en dit niet zozeer in de praktijk dienen te leren. HW daarentegen is een *hands on* opleiding waarbij de beroepspraktijk geïntegreerd is in de opleidingsonderdelen.

Een ander opmerkelijk verschil ligt in de focus op **kwalitatief** en **kwantitatief onderzoek**. Bij TEW wordt het veel belangrijker geacht dat een afgestudeerde een kwantitatief onderzoek kan uitvoeren en analyseren. Hier wordt ook meer op ingezet tijdens de opleiding in vergelijking met HW. Voor een HW'er is het kunnen uitvoeren van een kwalitatief onderzoek belangrijker. Een

TEW'er wordt ook verondersteld een kwalitatief onderzoek te kunnen uitvoeren, maar bij TEW ligt de nadruk hoofdzakelijk op het kunnen uitvoeren van een kwantitatief onderzoek.

Ten slotte zijn **talen** meer geïntegreerd bij handelswetenschappen en kennis over de **maatschappij** bij toegepaste economische wetenschappen, waar bijvoorbeeld het opleidingsonderdeel 'Algemene en economische sociologie' gedoceerd wordt in het eerste bachelorjaar.

5.2.2.2 IP-matrix studenten versus personeelsleden

Om te weten te komen of de personeelsleden en de studenten op een verschillende manier kijken naar toegepaste economische wetenschappen en handelswetenschappen hebben we voor de achtste onderzoeksvraag de gevonden IP-matrices van het *input* en *throughput* perspectief vergeleken. In hetgeen nu volgt zullen eerst handelswetenschappen en vervolgens toegepaste economische wetenschappen worden besproken en dit voor wat betreft de meest opmerkelijke verschillen.

5.2.2.2.1 Handelswetenschappen

Het eerste wat opvalt bij het vergelijken van de IP-matrices van de studenten en de personeelsleden van de UHasselt is dat deze twee groepen een beduidend andere mening hebben over de eindcompetentie '**praktijkervaring**'. De studenten vinden dit iets minder belangrijk dan de personeelsleden, maar het verschil zit vooral in de *performance*. Studenten HW zijn van mening dat in hun opleiding te weinig aandacht besteed wordt aan deze eindcompetentie. De personeelsleden daarentegen zijn overtuigd dat deze competentie in zeer grote mate aan bod komt tijdens de opleiding. Een verklaring voor dit meningsverschil kan zijn dat de personeelsleden *real-life* cases gebruiken bij het geven van hun lessen en dus denken dat door deze cases te gebruiken de studenten inzicht krijgen in de praktijk. De studenten HW vinden echter dat deze cases louter ter illustratie dienen van de geziene leerstof en zij denken bij 'praktijkervaring' vooral aan stages en dergelijke. De studenten HW krijgen een stage in hun opleiding, maar deze is pas voorzien in de masteropleiding. Enkele studenten gaven aan dat een dergelijke stage ook in de bacheloropleiding zou mogen voorzien worden.

Daarnaast is te zien dat beide groepen een meningsverschil hebben omtrent de eindcompetenties 'een **kwalitatief onderzoek** kunnen uitvoeren' en '**kwantitatieve oplossingsmethoden** kunnen toepassen'. Waar studenten HW het belang van het kunnen uitvoeren van een kwalitatief onderzoek als gemiddeld inschatten, vinden personeelsleden deze eindcompetentie belangrijker. Ook wat betreft de eindcompetentie 'kwantitatieve oplossingsmethoden' zien we dat studenten deze als minder belangrijk aanschouwen en dat ze van mening zijn dat hier minder op wordt ingezet in vergelijking met de personeelsleden.

De studenten HW en de personeelsleden hebben ten slotte ook een andere mening over het belang van kennis van het **juridisch systeem van België** en het **buitenland** en de mate waarin dit aan bod komt tijdens de opleiding HW. De studenten gaven beide competenties een hogere *importance* en *performance* score dan de personeelsleden. Het is hierbij vooral de kennis over het juridisch systeem van het buitenland dat een opvallend lagere score kreeg op beide assen bij de personeelsleden. Aangezien deze competentie zich helemaal links onderaan in de IP-matrix bevindt, kan aangenomen worden dat de personeelsleden het niet belangrijk achten dat een afgestudeerde HW kennis heeft over het rechtssysteem van het buitenland. Dit kan verklaard worden doordat studenten HW verondersteld worden om na het afstuderen in een Limburgse kmo-omgeving terecht te komen. De carrière van een afgestudeerde HW zal volgens de personeelsleden dus minder internationaal georiënteerd zijn dan een afgestudeerde TEW.

5.2.2.2 Toegepaste economische wetenschappen

In tegenstelling tot bij handelswetenschappen kreeg de eindcompetentie '**praktijkervaring**' een vrijwel gelijke plaats in de IP-matrices van het *input* en *throughput* perspectief bij toegepaste economische wetenschappen. Zowel de studenten als de personeelsleden zijn van mening dat deze competentie niet echt aan bod komt tijdens de opleiding TEW. De score van *importance* is bij beide perspectieven wel hoger dan deze van *performance*. Zo gaven de personeelsleden tijdens de interviews aan dat ze praktijkervaring voor een TEW'er zeker niet onbelangrijk vinden, maar dat tijdens de opleiding niet op ervaring wordt ingezet, maar eerder op de kennis van bedrijven.

'Het kunnen uitvoeren van een **kwantitatief onderzoek**' werd bij beide perspectieven in een ander kwadrant geplaatst. Bij het *input* perspectief is deze competentie namelijk terug te vinden in het derde kwadrant en bij het *throughput* perspectief in het tweede kwadrant. De personeelsleden vinden deze competentie dus belangrijker en zijn van mening dat dit meer aan bod komt tijdens de opleiding TEW dan de studenten. De lagere score op *performance* kan mogelijk toe te wijzen zijn aan het feit dat de eerstejaarsstudent TEW niet helemaal op de hoogte is van de opleidingsonderdelen die hij/zij zal gedoceerd krijgen in de volgende jaren.

5.3 Output perspectief (eindverantwoordelijkheid: Paulien Devue en Kari Huts)

Bij dit laatste perspectief wilden we nagaan hoe werkgevers staan ten opzichte van de opleidingen toegepaste economische wetenschappen en handelswetenschappen. Meer specifiek hebben we ons gefocust op Limburgse bedrijven. Via VOKA Limburg werd een *online* enquête verzonden naar 109 Limburgse bedrijven. Aan de hand van deze enquête werd getracht te weten te komen welke sectoren het meest afgestudeerden TEW en/of HW aanwerven, welke eindcompetenties als meest belangrijk worden geacht voor TEW'ers en HW'ers en voor welke vacatures deze afgestudeerden worden aangeworven. Hierbij werden dezelfde eindcompetenties gehanteerd die bij het *input* en *throughput* perspectief werden toegepast. De volledige enquête is terug te vinden in bijlage 8.

23 bedrijven hebben de enquête afgerond, hetgeen een *respons rate* van 21,10% vertegenwoordigt. Van deze 23 bedrijven hebben tien de volledige enquête ingevuld. De overige dertien bedrijven hebben namelijk geen kennis over de opleidingen of stellen geen afgestudeerden HW en TEW te werk.

Aangezien we de analyses slechts hebben kunnen maken op basis van de antwoorden van tien bedrijven kunnen de resultaten vanzelfsprekend niet veralgemeend worden naar de hele arbeidsmarkt.

5.3.1. Sector

Allereerst kan met de gevonden gegevens van de enquêtes een beeld geschetst worden van de sectoren waar het meest afgestudeerden toegepaste economische wetenschappen en/of handelswetenschappen worden te werk gesteld.

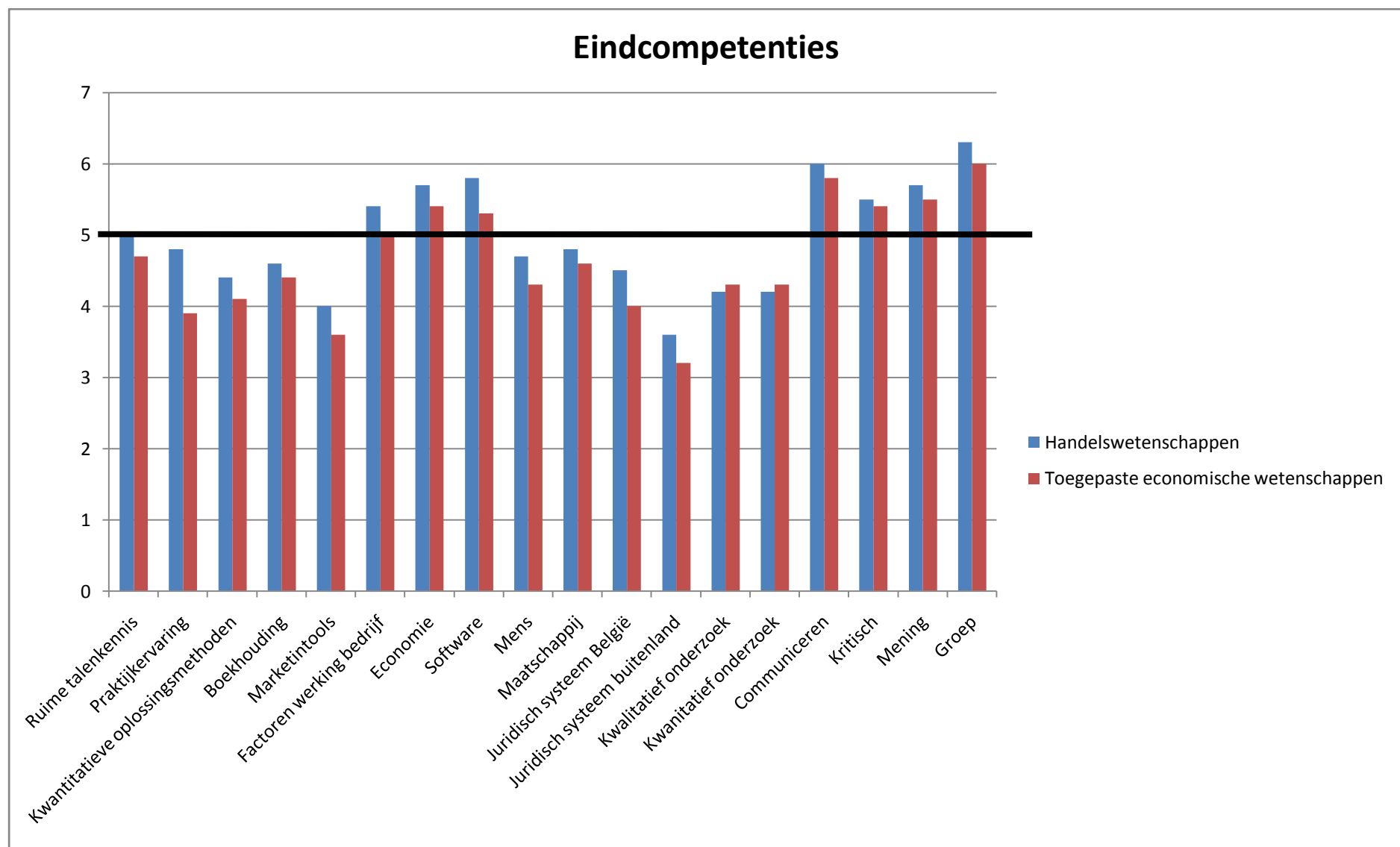
De tien bedrijven die de gehele enquête hebben ingevuld zijn actief in de volgende sectoren:

- Uitzendsector
- Bouw
- IT & consulting (2)
- IT
- Logistiek
- transport & logistiek
- audit, consulting, tax & legal services
- accountancy
- verzekeringen

In elk van deze bedrijven wordt zowel op zoek gegaan naar handelswetenschappers als naar toegepaste economische wetenschappers om het personeel te versterken. Bij de meeste van deze bedrijven worden bovendien evenveel HW'ers als TEW'ers aangeworven. Enkel in de sectoren 'transport & logistiek', 'IT' en 'IT & consulting' kon een verschil vastgesteld worden, daar hier meer HW'ers dan TEW'ers in dienst worden gesteld. Dit vormt een antwoord op de negende onderzoeksvraag.

5.3.2. Eindcompetenties

Om een antwoord te vormen op de tiende onderzoeksvraag wordt in deze sectie besproken welke eindcompetenties als meest belangrijk worden aanzien voor een afgestudeerde TEW en HW naar de mening van werkgevers. Hierbij worden eerst de gevonden gegevens van de werkgevers besproken, waarbij een vergelijking wordt gemaakt tussen TEW en HW. Hierop volgend worden ook de IP-matrices van het *input* en *throughput* perspectief, voor wat betreft de scores op belangrijkheid van de competenties, vergeleken met het standpunt van de werkgevers.

Figuur 8: Eindcompetenties output perspectief

5.3.2.1. Werkgevers

In de enquête werd de werkgevers de vraag gesteld in welke mate zij vinden dat afgestudeerden handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen over de vermelde competenties moeten beschikken bij het betreden van de arbeidsmarkt. Per competentie en per opleiding werd een score gegeven van één (= niet belangrijk) tot zeven (= uiterst belangrijk). Na analyse van de gegevens werd de grafiek in figuur 8 gevonden. Net als bij de IP-matrices van het *input* en *throughput* perspectief werd hier eveneens een *cut-off* geplaatst op 5.

Bij het bestuderen van de grafiek valt meteen op te merken dat de mening van de werkgevers betreffende de belangrijkheid van de competenties in grote mate hetzelfde is voor een afgestudeerde TEW en HW. Er kan dus niet gesteld worden dat één competentie opvallend belangrijker is voor een HW'er dan voor een TEW'er. Ook aan de hand van t-testen, die terug te vinden zijn in bijlage 9, kunnen we besluiten dat er geen verschillen zijn tussen de belangrijkheid van de eindcompetenties voor een HW'er en een TEW'er. De t-testen geven namelijk aan dat het verschil tussen de gemiddeldes van de competenties bij beide opleidingsonderdelen niet significant is.

De eindcompetenties die werkgevers het meest belangrijk vinden voor zowel een HW'er als een TEW'er zijn, op basis van de *cut-off*, 'in **groep** kunnen werken', 'op een correcte manier kunnen **communiceren**', 'verschillende **software** kunnen gebruiken', 'inzicht hebben in de **economie**', 'een onderbouwde/**gefundeerde mening** kunnen vormen', 'inzicht hebben in de factoren die een invloed hebben op de **werking van een bedrijf**' en 'kritisch zijn'. Het bezitten van een ruime talenkennis is bij HW ook nog net te situeren op de *cut-off* lijn.

De minst belangrijke competentie waarover zowel afgestudeerden HW als TEW dienen te beschikken is 'inzicht hebben in het **juridisch systeem van ondernemingen in het buitenland**', gevolgd door 'verschillende **marketingtools** kennen'.

Als antwoord op de tiende onderzoeksvraag kan dus gesteld worden dat werkgevers bij het aanwerven van afgestudeerden TEW en HW kijken naar het feit of deze persoon in staat is om in groep te kunnen werken, op een correcte manier kan communiceren, in staat is verschillende *software* toe te passen, over inzicht beschikt in de economie, een onderbouwde/gefundeerde mening kan vormen, inzicht heeft in de werking van een bedrijf en kritisch ingesteld is. Wanneer het hierbij over een afgestudeerde HW gaat, zal ook gekeken worden naar de talenkennis.

5.3.2.2. Studenten en personeelsleden versus werkgevers

In deze sectie wordt nagegaan of de belangrijkste competenties van afgestudeerden toegepaste economische wetenschappen en handelswetenschappen volgens de studenten en personeelsleden overeenkomen of tegenstrijdig zijn met het standpunt van de werkgevers. Om de belangrijkste competenties naar de mening van de studenten en de personeelsleden te weten te komen werd bij deze IP-matrices gekeken naar het eerste en twee kwadrant.

Bij het vergelijken van alle drie de perspectieven komen zes competenties naar voor die door de studenten, de personeelsleden én de werkgevers worden aanzien als belangrijk voor een afgestudeerde TEW en HW. Het gaat hier over het 'kunnen werken in **groep**', 'op een correcte manier kunnen **communiceren**', 'inzicht hebben in de **werking van de economie**', 'inzicht hebben in de factoren die een invloed hebben op de **werking van een bedrijf**', 'een onderbouwde/**gefundeerde mening** kunnen vormen' en '**kritisch** ingesteld zijn'. Op deze competenties moet, volgens de drie groepen, dus zeker voldoende worden ingezet tijdens de opleidingen TEW en HW. Aan de eindcompetenties 'inzicht hebben in de economie' en 'in groep kunnen werken' wordt voldoende gewerkt tijdens de opleiding volgens de studenten en personeelsleden aangezien deze competenties in het tweede kwadrant van de IP-matrices liggen. 'Op een correcte manier kunnen communiceren' wordt volgens de studenten en personeelsleden niet voldoende aangeleerd tijdens de opleidingen en zou dus zeker beter geïntegreerd moeten worden om te voldoen aan de verwachtingen van de werkgevers. Ook zou bij handelswetenschappen iets meer ingezet mogen worden op de competentie 'inzicht hebben in de factoren die een invloed hebben op de werking van een bedrijf'. Zeker naar de mening van de studenten omdat in hun IP-matrix deze competentie maar net in het tweede kwadrant gesitueerd is. Bij TEW komt deze eindcompetentie voldoende aan bod. Ten slotte zien we ook dat volgens de studenten bij beide opleidingen meer ingezet zou mogen worden op het aanleren van een kritische ingesteldheid en het vormen van een onderbouwde mening. Volgens de personeelsleden wordt hier wel voldoende op ingezet. Het kan zeker geen kwaad om hier toch dieper op in te gaan tijdens de opleidingen daar dit zal resulteren in een betere vestiging van deze eindcompetenties in het tweede kwadrant van de IP-matrices van zowel de studenten als de personeelsleden. Bovendien zou hierdoor voldaan worden aan de verwachtingen van de werkgevers.

Werkgevers hechten meer belang aan het bezitten van een ruime **talenkennis** bij het aanwerven van HW'ers. Studenten en personeelsleden vinden dit echter minder belangrijk voor een afgestudeerde HW'er. Aangezien de werkgevers een ruime talenkennis wel relatief belangrijk vinden, zou hier toch op moeten blijven ingezet worden tijdens de opleiding handelswetenschappen.

Een laatste, toch wel opmerkelijk, verschil is het feit dat werkgevers een groot belang hechten aan het kunnen toepassen van verschillende **software**, hetgeen door de studenten en personeelsleden als één van de minst belangrijke competenties wordt beschouwd. Dit is waarschijnlijk omwille van de specifieke bedrijfssoftware die bedrijven hanteren en waarbij vanzelfsprekend een groot belang wordt toegewezen aan een correct gebruik van deze **software**. Dergelijke specifieke **software** wordt niet aangeleerd tijdens de opleidingen TEW en HW, wat de lagere score op belangrijkheid kan verklaren.

5.3.3. Vacatures

De laatste onderzoeksvraag heeft betrekking op de vacatures waarvoor afgestudeerden toegepaste economische wetenschappen en handelswetenschappen worden aangeworven en meer specifiek of

opmerkelijke verschillen tussen de twee opleidingen te vinden zijn. Om hier een antwoord op te verkrijgen, werd de respondent de vraag gesteld voor welke junior-functies hij/zij enerzijds afgestudeerden TEW aanwerft en anderzijds afgestudeerden HW. In het algemeen gaven de werkgevers opnieuw gelijklopende antwoorden voor TEW en HW. De grote verschilpunten die terug te vinden zijn in de resultaten worden nu besproken.

De vacature van bedrijfsrevisor is het meest van toepassing op afgestudeerden handelswetenschappen, net als investeringsanalisten, personeelsmanagers en productontwikkelaars. Wat afgestudeerden toegepaste economische wetenschappen daarentegen betreft, worden het meest *customer service administrators* aangeworven. Dit vormt een antwoord op de elfde onderzoeksvraag.

Als bijkomende analyse werd gekeken naar welke vacatures, over de sectoren heen, het meest voorkomen voor afgestudeerden TEW en HW. De tien bedrijven binnen ons onderzoek stellen TEW'ers en HW'ers het meest te werk in de volgende junior-functies:

- productontwikkelaar
- auditor
- bedrijfsrevisor
- financieel analist
- investeringsanalist
- business analist
- accountmanager
- projectconsulent

6. Conclusies

In deze duomasterproef werd getracht een brede kijk te genereren op het onderscheid tussen de academische, economische opleidingen handelswetenschappen (HW) en toegepaste economische wetenschappen (TEW). Tot op heden is het verschil tussen deze twee opleidingen, die beiden studenten voorbereiden op managementfuncties in het beroepsleven, niet helemaal duidelijk. Zo gelijken de domeinspecifieke leerresultaten (DLR'en) van HW en TEW op elkaar en is er vaak onenigheid over het onderscheid naar moeilijkheidsgraad tussen de twee opleidingen. Om een 360° beeld te verkrijgen ten opzichte van deze opleidingen werd het standpunt van studenten, personeelsleden en werkgevers betrokken binnen de onderzoeken van deze masterproef. Dit werd door ons bestempeld als een *input-throughput-output* perspectief. Daar de centrale onderzoeksvraag specifiek ingaat op de punten waarop HW en TEW zich onderscheiden van elkaar, zal bij de conclusies hoofdzakelijk worden ingegaan op de gevonden verschillen.

In de inleidende sectie bij het empirisch deel kwamen reeds enkele verschillen tussen HW en TEW naar boven. Wat bijvoorbeeld de toelatingsvoorwaarden betreft, is er een nuanceverschil bij het aantal uren wiskunde dat de student diende te volgen in de derde graad van het secundair onderwijs. Bij HW is vier uur wenselijk, bij TEW vier à zes uur. Een belangrijk verschil naar inhoud tussen beide opleidingen is het feit dat de opleiding HW eerder inductief van aard is en TEW deductief. Een HW'er zal hoofdzakelijk op zoek zijn naar praktische antwoorden op hoe-vragen, in tegenstelling tot een TEW'er die zich vooral bezig houdt met maatschappelijke waarom-vragen. Verder wordt eveneens gesteld door de DLR'en dat een student TEW beleidsvraagstukken dient op te lossen, terwijl een student HW eerder geconfronteerd wordt met eenvoudige, reële managementvraagstukken.

Naast de bovenstaande verschillen die we konden formuleren aan de hand van opzoekwerk lag de klemtoon binnen deze masterproef vanzelfsprekend op het empirisch onderzoek waarbij we trachtten te weten te komen wat het standpunt is van studenten, personeelsleden en werkgevers ten opzichte van het onderscheid tussen HW en TEW. Om het beeld dat elk van de drie perspectieven heeft ten opzichte van HW en TEW te duiden, werd onderzoek gedaan naar de eindcompetenties van beide opleidingen. Naast het onderzoek naar de eindcompetenties, hetgeen de grootste focus geniet binnen het empirisch deel van deze masterproef, werden ook andere onderzoeksvragen behandeld om een kader te scheppen voor de opleidingen HW en TEW. De gevonden verschillen tussen HW en TEW betreffende deze andere onderzoeksvragen zullen hieronder eerst besproken worden alvorens wordt ingegaan op de bespreking van de eindcompetenties.

Bij het *input* perspectief werd nagegaan wat het profiel is van een eerstejaarsstudent HW en TEW en of er opmerkelijke verschillen zijn tussen deze profielen, wat de motivatie was om voor HW of TEW te kiezen en welke personen, instellingen of evenementen een invloed hebben gehad op de studiekeuze van deze eerstejaarsstudenten HW en TEW. Wat het profiel betreft, werd gevonden dat een eerstejaarsstudent HW meestal economie-talen volgde in de derde graad van het secundair onderwijs, met een pakket van drie uur wiskunde per week. Bij TEW is dit economie-wiskunde, met

zes uur wiskunde per week. De hoofdreden van studenten HW om voor hun opleiding te kiezen, is het feit dat HW een brede opleiding is waarbij minder wiskunde wordt behandeld. De motivatie van studenten TEW werd vooral beïnvloed door de interessante beroepsmogelijkheden. Studenten TEW lieten zich ten slotte bij hun studiekeuze meer leiden door de invloed van studenten die deze opleiding reeds volgen in vergelijking met studenten HW.

Bij het *throughput* perspectief werd onderzocht wat de fundamentele inhoudelijke verschillen zijn tussen de gelijkaardige opleidingsonderdelen van HW en TEW. De opleiding TEW legt hoofdzakelijk een focus op het abstracte denken en de ontwikkeling van modellen. HW'ers dienen deze modellen toe te passen en dit in de context van het Limburgse bedrijfsleven. Aan studenten TEW worden meer abstracte opleidingsonderdelen gedoceerd, die algemeen vormend zijn. Deze hebben geen praktijkcomponent. De leerstof bij TEW moet ook regelmatig via zelfstudie worden verwerkt. TEW wordt ten slotte aanzien als een meer strategische, kwantitatieve opleiding in vergelijking met HW, dat eerder een managementopleiding is waarbij studenten de handen uit de mouwen dienen te steken.

Wat het *output* perspectief ten slotte betreft, werd nagegaan in welke sectoren het meest afgestudeerden HW of TEW worden tewerkgesteld en voor welke vacatures zij aangeworven worden. Hierbij kwam naar voor dat in de sectoren 'transport & logistiek', 'IT' en 'IT & consulting' meer HW'ers in dienst worden gesteld dan TEW'ers. De vacature van bedrijfsrevisor blijkt het meest van toepassing te zijn op afgestudeerden HW, net als investeringsanalisten, personeelsmanagers en productontwikkelaars. Wat afgestudeerden TEW daarentegen betreft, worden het meest *customer service administrators* aangeworven.

Onderzoek naar de eindcompetenties van HW en TEW kwam terug bij alle drie de perspectieven en dit vormt dan ook de rode raad binnen ons onderzoek. Zo werd bij het *input* en *throughput* perspectief gevraagd hoe belangrijk studenten en personeelsleden van de UHasselt de eindcompetenties vinden en in welke mate zij vinden dat deze competenties aan bod komen tijdens de opleidingen HW en TEW. Hierbij werd eveneens gekeken naar hoe de meningen van de studenten en personeelsleden zich verhouden ten opzichte van elkaar. Wat het *output* perspectief betreft, werd enkel gekeken naar de belangrijkheid die werkgevers hechten aan de eindcompetenties bij het aanwerven van afgestudeerden van deze twee opleidingen.

Tijdens de analyse van de verkregen data van de onderzoeksvragen betreffende de eindcompetenties werden bij het *input* en *throughput* perspectief IP-matrices per opleiding opgesteld. Bij het *output* perspectief betrof dit een grafiek die enkel toespitste op de belangrijkheid die werkgevers hechten aan deze competenties.

Bij vergelijking van de drie perspectieven naar eindcompetenties kwamen veel gelijkenissen naar boven. Zo zijn de eerstejaarsstudenten HW en TEW aan de UHasselt, de personeelsleden van de UHasselt én de werkgevers van mening dat zowel een afgestudeerde HW als TEW in groep moet kunnen werken, op een correcte manier moet kunnen communiceren, een onderbouwde mening moet kunnen vormen, kritisch moet zijn en inzicht moet hebben in de economie en de factoren die

een invloed hebben op de werking van een bedrijf. De minst belangrijke eindcompetentie volgens de drie perspectieven is 'inzicht in het juridisch systeem van ondernemingen in het buitenland'.

Naast deze gelijkenissen kwamen ook enkele verschillen naar voren. Het grootste verschil hierbij betrof de eindcompetentie 'praktijkervaring'. Deze competentie is naar de mening van de studenten en personeelsleden van de UHasselt belangrijker voor de opleiding HW dan voor TEW. Wat HW betreft, kan verder ook een verschil gedefinieerd worden over de mate waarin deze eindcompetentie geïntegreerd is in de opleidingsonderdelen. De studenten zijn namelijk van mening dat 'praktijkervaring' de competentie is die het minste aan bod komt bij HW waarbij deze dan ook de laagste score op *performance* kreeg, in tegenstelling tot de personeelsleden die vinden dat dit de meest geïntegreerde competentie is in de opleiding HW. Dit laatste is toch wel eigenaardig en hebben we toegeschreven aan het feit dat pas in de masteropleiding van HW een stageperiode geïntegreerd is en studenten de toepassing van *real-life* cases niet als 'praktijkervaring' aanzien. Hierdoor ervaart de eerstejaarsstudent HW de opleiding momenteel als meer theoretisch. Indien eveneens de mening van de werkgevers hierbij wordt betrokken, kan gezien worden dat het voor werkgevers van minder groot belang is of een afgestudeerde HW of TEW over de competentie 'praktijkervaring' beschikt. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het belangrijk is dat 'praktijkervaring' in de opleiding HW geïntegreerd is, zoals nu reeds het geval is, en dat er bovendien een duidelijke communicatie moet zijn naar de studenten over de raakpunten van HW met de praktijk aangezien studenten hier kennelijk niet van op de hoogte waren. Wat TEW betreft, is 'praktijkervaring' minder belangrijk en dit komt ook minder aan bod tijdens de opleiding. Studenten TEW dienen namelijk eerder kennis te hebben van bedrijven in plaats van dit in de praktijk te leren.

Een ander opmerkelijk verschil werd gevonden bij het kunnen uitvoeren van een kwantitatief en kwalitatief onderzoek. Studenten en werkgevers kennen deze competenties een ongeveer gelijke mate van belangrijkheid toe, terwijl de personeelsleden van mening zijn dat kwantitatief onderzoek belangrijker is voor een TEW'er en kwalitatief onderzoek voor een HW'er. Tijdens de opleiding TEW ligt bovendien een grotere focus op kwantitatief onderzoek en is meer strategisch inzicht vereist in vergelijking met HW.

Aan het bezit van een ruime talenkennis wordt het meest belang gehecht door de werkgevers en meer bepaald voor wat betreft afgestudeerden HW. De personeelsleden en studenten achten deze competentie als minder belangrijk. Als reden hiervoor werd door de personeelsleden naar voor geschoven dat zij van mening zijn dat bedrijven tegenwoordig enkel in het Nederlands of Engels communiceren. Aangezien deze mening tegenstrijdig is met het standpunt van de werkgevers zou er toch best getracht worden te blijven inzetten op het aanleren van verscheidene talen tijdens de opleiding HW.

Een laatste opmerkelijk verschil is het feit dat werkgevers, in tegenstelling tot studenten en personeelsleden, het belangrijk vinden dat een afgestudeerde HW/TEW verschillende *software* kan toepassen. Bedrijven hanteren namelijk specifieke bedrijfssoftware en hechten vanzelfsprekend een groot belang aan een correct gebruik hiervan.

7. Beperkingen en aanbevelingen voor verder onderzoek

Een eerste beperking binnen de onderzoeken van deze masterproef is het feit dat bij de gesprekken en enquêtes van het *input* perspectief de mening gevraagd werd van eerstejaarsstudenten die op dat moment nog maar één trimester of twee kwartielen achter de rug hadden. Aangezien handelswetenschappen pas sinds academiejaar 2015-2016 gedoceerd wordt aan de UHasselt hebben we alleen eerstejaarsstudenten kunnen bevragen. Bij het vormen van een antwoord op de vragen baseerden deze studenten zich op deze (korte) periode. Zij kunnen zich mogelijk geen duidelijk beeld schetsen over wat de opleiding in de volgende bachelorjaren gaat inhouden. Hierdoor kunnen de gevonden resultaten niet veralgemeend worden naar de hele bacheloropleiding. Als aanbeveling kan dan ook gesteld worden dit onderzoek opnieuw uit te voeren en dit keer met derdejaarsstudenten of zelfs masterstudenten HW en TEW. Deze studenten beschikken namelijk wel over een totaalbeeld van hun opleiding. Een dergelijk onderzoek zou vanzelfsprekend pas in de academiejaren 2017-2018 en 2018-2019 kunnen plaatsvinden.

Een volgende beperking die dient gemeld te worden is het feit dat enkele personeelsleden het moeilijk vonden om de IP-matrices in te vullen daar zij slechts één opleidingsonderdeel doceren binnen de opleidingen HW en TEW. Sommigen gaven meermaals aan dat ze niet over de nodige kennis beschikken van de andere opleidingsonderdelen die bij HW en TEW gedoceerd worden en zich daarom geen totaalbeeld kunnen vormen van deze opleidingen. We hebben dit geprobeerd op te lossen door hen het curriculum van beide opleidingen te tonen, maar bij het bekijken van de opleidingsonderdelen konden ze zich echter nog geen totaalbeeld schetsen van welke leerstof juist behandeld wordt binnen de andere opleidingsonderdelen. Hierdoor hebben enkele geïnterviewden de eindcompetenties naar hun gevoel geordend. De resultaten van het *throughput* perspectief zijn bijgevolg ook niet veralgemeenbaar. Dit is ook mede door het feit dat we slechts zeven personeelsleden hebben geïnterviewd. Het is eveneens iets te vroeg om reeds onderzoek te doen naar de verschillpunten van HW en TEW aangezien de personeelsleden zelf nog moeten uitzoeken waar deze verschillpunten liggen, hoe zij de overeenkomstige opleidingsonderdelen bij beide opleidingen moeten doceren en dergelijke. Een aanbeveling is dan ook het onderzoek in academiejaar 2017-2018 of 2018-2019 opnieuw uitvoeren, gezien de personeelsleden dan meer op de hoogte zullen zijn van het reilen en zeilen van HW en TEW. Ook kan aangeraden worden meer personeelsleden te betrekken bij een verder onderzoek.

Ook bij het *output* perspectief zijn de resultaten niet te veralgemenen daar we slechts een kleine groep respondenten hebben kunnen bereiken. Slechts 9,17% van het 'Netwerk HRM' heeft namelijk de volledige enquête van het *output* perspectief ingevuld. Als aanbeveling dient dan ook gemeld te worden dat bij een toekomstig onderzoek meer werkgevers zouden moeten betrokken worden om zo meer betrouwbare resultaten te bekomen. Een andere beperking bij het *output* perspectief gaat over de *online* enquête. In deze enquête werden werkgevers die TEW en HW kennen maar geen afgestudeerden TEW en HW te werk stellen naar het einde doorverwezen met de vermelding dat ze niet binnen de doelgroep van het onderzoek vallen. Deze groep had echter wel de vraag die

toespitst op de belangrijkheid van de eindcompetenties voor een afgestudeerde TEW en HW kunnen in vullen, aangezien deze werkgevers kennis hebben van beide opleidingen.

Vervolgens willen we nog enkele bijkomende suggesties doen voor toekomstig onderzoek. Een mogelijk onderzoek zou zich kunnen toespitsen op de verschillen tussen meerdere instellingen binnen Vlaanderen waar HW en TEW gedoceerd worden. Zo kan er bijvoorbeeld eerst per instelling een identiek onderzoek als dit uitgevoerd worden om dan vervolgens een vergelijking te maken tussen de verschillende instellingen. Een tweede suggestie betreft het uitvoeren van een onderzoek met internationale focus. Er kan bijvoorbeeld gekeken worden naar de West-Europese context. De verschillen die zo mogelijk aan het licht komen, kunnen gebruikt worden om HW en TEW beter van elkaar te onderscheiden aan de hand van inzichten over landen en culturen heen. Een laatste suggestie die kan gemaakt worden is om, naast de gevonden resultaten van deze masterproef, verder onderzoek te verrichten naar de DLR'en aangezien deze van HW en TEW moeten hervormd worden tegen 2017.

Lijst van de geraadpleegde werken

KU Leuven. (z.d.). *Bachelor in de handelswetenschappen (Antwerpen)*. Opgevraagd op 27 januari, 2016, via https://onderwijsaanbod.kuleuven.be/opleidingen/n/CQ_51230579.htm.

KU Leuven. (z.d.). *Bachelor in de handelswetenschappen (Brussel)*. Opgevraagd op 27 januari, 2016, via https://onderwijsaanbod.kuleuven.be/opleidingen/n/CQ_51854581.htm.

KU Leuven. (z.d.). *Bachelor in de toegepaste economische wetenschappen (Kortrijk)*. Opgevraagd op 27 januari, 2016, via https://onderwijsaanbod.kuleuven.be/opleidingen/n/CQ_50074159.htm.

KU Leuven. (z.d.). *Bachelor in de toegepaste economische wetenschappen (Leuven)*. Opgevraagd op 27 januari, 2016, via https://onderwijsaanbod.kuleuven.be/opleidingen/n/CQ_50074158.htm.

Martilla, J. A., & James, J. C. (1977). *Importance-Performance Analysis*. *Journal of Marketing* 1977, 77-79.

nvao. (z.d.). *Domeinspecifieke leerresultaten*. Opgevraagd op 5 februari, 2016, via <https://www.nvao.net/beoordelingsproceduresvlaanderen/domeinspecifieke-leerresultaten>.

nvao. (2015). *Domeinspecifieke leerresultatenkader*. Opgevraagd op 27 januari, 2016, via <https://www.nvao.net/sites/default/files/documents/DLR%20Bachelor%20of%20Science%20in%20de%20handelswetenschappen.pdf>.

Onderwijskiezer. (z.d.). *Handelswetenschappen - Academische bachelor*. Opgevraagd op 3 februari, 2016, via https://www.onderwijskiezer.be/v2/hoger/hoger_detail.php?richting=87.

Smit, F. (2007-2008). *Inspraak en school*. Den Haag: Sdu uitgevers.

Strategisch Actie Programma Limburg², 2013-2019. Opgevraagd op 5 februari, 2016, via http://www.ersvlimburg.be/upload/40157148/downloads/130715_salk_uitvoeringsplan_regdef.pdf.

Tzeng, G., & Chang, H. (2011). *Applying Importance-Performance Analysis as a Service Quality Measure in Food Service Industry*. *Journal of Technology Management & Innovation*, 6(3), 106-114.

Universiteit Hasselt. (z.d.). *Handelswetenschappen*. Opgevraagd op 27 januari, 2016, via <http://www.uhasselt.be/handelswetenschappen>.

Universiteit Hasselt. (z.d.). *Resultatenenquête master handelswetenschappen UHasselt* [PowerPoint-presentatie].

Universiteit Hasselt. (z.d.). *Studiekiezer*. Opgevraagd op 27 januari, 2016, via http://www.uhasselt.be/#_studiekiezer.

Universiteit Hasselt. (z.d.). *Toegepaste economische wetenschappen*. Opgevraagd op 27 januari, 2016, via <http://www.uhasselt.be/toegepaste-economische-wetenschappen>.

Universiteit Hasselt. (2014). *Aanvraagdossier macrodoelmatigheidstoets UHasselt-opleiding bachelor of science in de handelswetenschappen*. Faculteit Bedrijfseconomische wetenschappen.

Universiteit Hasselt. (2014). *Aanvraagdossier toets nieuwe opleiding bachelor of science in de handelswetenschappen*. Faculteit Bedrijfseconomische wetenschappen.

Universiteit Hasselt. (2015). *Presentatie infodag*. Opgevraagd op 5 februari, 2016, via <http://www.uhasselt.be/handelswetenschappen>.

Universiteit Hasselt (2015, april). *Handelswetenschappen, ready for liftoff*. Universiteit Hasselt MAGAZINE, 2, 3-9.

Universiteit Hasselt. (2016). *Aanvraagdossier macrodoelmatigheidstoets UHasselt-opleiding master of science in de handelswetenschappen*. Faculteit Bedrijfseconomische wetenschappen.

Universiteit Gent. (z.d.). *Bachelor of Science in de handelswetenschappen*. Opgevraagd op 27 januari, 2016, via <https://oasis.ugent.be/studiekiezer-web/nl/afstudeerrichting/FB7HWE>.

Universiteit Gent. (z.d.). *Bachelor of Science in de toegepaste economische wetenschappen*. Opgevraagd op 27 januari, 2016, via <https://oasis.ugent.be/studiekiezer-web/nl/afstudeerrichting/FBTOEG>.

VDAB. (2015). *Werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen*. Opgevraagd op 5 februari, 2016, via <https://www.vdab.be/trendsdoc/schoolverlaters/schoolv2014.pdf>.

vlir & vlhora. (2012). *Handleiding - Uitschrijven Domeinspecifieke Leeresultatenkaders*. Opgevraagd op 27 januari, 2016, via http://www.vluhr.be/media/docs/Learning%20Outcomes/2012_03_26_%20Handleiding.pdf.

vluhr. (2012). *De onderwijsvisitatie Economische Wetenschappen, Toegepaste Economische Wetenschappen, TEW Handelsingenieur en Zij-instroom EW TEW HI ZIJ (boek 1)*. Opgevraagd op 27 januari, via http://www.vluhr.be/media/docs/Visitatierapporten/VLUHR_EW_Zijinstroom_TEW_HI%20VLUHR_Boek1%20def.pdf.

Vrije Universiteit Brussel. (z.d.). *Toegepaste economische wetenschappen*. Opgevraagd op 27 januari, 2016, via <http://www.vub.ac.be/opleiding/toegepaste-economische-wetenschappen>.

Bijlagen

Bijlage 1: Modeltraject bacheloropleiding HW academiejaar 2015-2016

Bron: <http://www.uhasselt.be>

Eerste bachelorjaar: SP

- Kwartiel 1:
 - o Algemene economie 3
 - o Boekhouden 3
 - o Wiskunde voor bedrijfskundigen 3
 - o Algemene bedrijfskunde 6

- Kwartiel 2:
 - o Algemene economie 3
 - o Boekhouden 3
 - o Wiskunde voor bedrijfskundigen 3
 - o Economisch en zakelijk Engels 1
 - o Professionele communicatie 1
 - o Bedrijfsinformatiesystemen 3
 - o Duits 1 of Spaans 1 1

- Kwartiel 3:
 - o Economisch en zakelijk Engels 1 1
 - o Professionele communicatie 1
 - o Psychologie 3
 - o Statistiek voor bedrijfskundigen 1 3
 - o Financiële analyse 3
 - o Kwalitatieve onderzoeksmethoden 3
 - o Duits 1 of Spaans 1 1

- Kwartiel 4:
 - o Economisch en zakelijk Engels 1 1
 - o Professionele communicatie 1
 - o Financiële producten en markten 3
 - o Bedrijfscan 3
 - o Inleiding tot het recht 6
 - o Duits 1 of Spaans 1 1

Tweede bachelorjaar:

- Semester 1:

o Statistiek voor bedrijfskundigen 2	3
o Inleiding tot marketing en strategie	3
o Micro-economie	6
o <i>Management accounting</i>	3
o Ondernemerschap	3
o Handelsrecht	3
o Ondernemen	3
o Duits 2 of Spaans 2	1,5
o Economisch en zakelijk Frans 1	1,5
o Economisch en zakelijk Engels 2	3

- Semester 2:

o Sociaal recht	3
o Macro-economie	6
o Inleiding tot de logistiek	3
o Bedrijfsfinanciering	3
o Organisatiepsychologie	3
o Kennismanagement	3
o Kwantitatieve onderzoeksmethoden	3
o Ondernemen	3
o Duits 2 of Spaans 2	1,5
o Economisch en zakelijk Frans 1	1,5

Derde bachelorjaar:

- Semester 1:

o Seminarie	3
o Operationele beleidsmethoden	3
o Internationale economie	3
o Marketinginstrumenten	3
o Strategisch management	3
o Onderzoeksthema's in HW	3
o Fiscaliteit	3
o Keuzeopleidingsonderdelen	6
o Economisch en zakelijk Duits of Spaans	1,5
o Economisch en zakelijk Frans 2	1,5

- Semester 2:

o Operationele beleidsmethoden	3
o Personeelsmanagement	3
o Transport en vervoer in logistiek	3
o Vennootschapsboekhouden	3

○ MVO en bedrijfsethiek	3
○ Vennootschapsrecht	3
○ Bedrijfsspel	3
○ Bachelorproef	6
○ Economisch en zakelijk Duits of Spaans	1,5
○ Economisch en zakelijk Frans 2	1,5

Bijlage 2: Modeltraject bacheloropleiding TEW academiejaar 2015-2016

Bron: <http://www.uhasselt.be>

Eerste bachelorjaar: SP

- Trimester 1:
 - o Macro-economie 6
 - o Financieel boekhouden 3
 - o Algemene en economische sociologie 6
 - o Wiskunde voor bedrijfseconomen 3
 - o Academisch Nederlands 1
- Trimester 2:
 - o Micro-economie 1 3
 - o Financieel boekhouden 3
 - o Psychologie en organisatie 6
 - o Wiskunde voor bedrijfseconomen 3
 - o Economisch en zakelijk Engels 1 2
 - o Academisch Nederlands 2
- Trimester 3:
 - o Micro-economie 1 3
 - o Beginselen van het recht 6
 - o Financiële analyse 3
 - o Psychologie en organisatie 3
 - o Management informatiesystemen 6
 - o Economisch en zakelijk Engels 1 1

Tweede bachelorjaar:

- Semester 1:
 - o Micro-economie 2 6
 - o *Management accounting* 6
 - o Statistiek voor bedrijfseconomen 3
 - o Vennootschapsrecht 6
 - o Bedrijfsinformatiesystemen 6
 - o Economisch en zakelijk Engels 2 3
- Semester 2:
 - o Marketing 6
 - o Bedrijfsfinanciering 1 6
 - o Statistiek voor bedrijfseconomen 6
 - o Economische geschiedenis en economisch denken 6
 - o Duits 1 3

- Economisch en zakelijk Frans 1 3

Derde bachelorjaar:

- Semester 1:
 - *Applied econometrics* 6
 - Onderzoeksmethoden 3
 - Bedrijfsfinanciering 2 en financiële markten 6
 - Inleiding tot operationeel onderzoek 3
 - Economisch en zakelijk Frans 2 3
 - Keuzeopleidingsonderdelen 12

- Semester 2:
 - Macro-economisch beleid 6
 - Voortgezette accounting 6
 - *Sustainable entrepreneurship* 3
 - Organisatiegedrag en strategievorming 6
 - Bachelorproef 6

Bijlage 3: Opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR'en) handelswetenschappen

Bron: Aanvraagdossier toets nieuwe opleiding bachelor of science in de handelswetenschappen, 2014

- OLR 1: De bachelor handelswetenschappen kan zelfgestuurd kennis opbouwen en informatie verzamelen, verwerken en beoordelen met het oog op de toepassing ervan in de beroepspraktijk. Hij/zij doet dit vanuit een attitude van levenslang leren.
- OLR 2: De bachelor handelswetenschappen kan eenvoudige, reële managementvragen oplossen aan de hand van een conceptueel-analytisch kader dat bouwt op kennis en inzichten uit de bedrijfskunde, economie en aanverwante gedragswetenschappelijke disciplines. Hij/zij kan op een kritisch onderbouwde manier vanuit de bedrijfskundige behoefte een keuze maken uit een set van aangereikte kaders.
- OLR 3: De bachelor handelswetenschappen kan gepaste kwalitatieve en kwantitatieve methoden voor dataverzameling en -analyse selecteren en implementeren in het wetenschappelijke onderzoek gerelateerd aan afgebakende managementvragen, gebruikmakend van eenvoudige informatie- en communicatietechnologieën. Hij/zij kan de resultaten van dit onderzoek interpreteren en kritisch evalueren. Hij/zij maakt bij het oplossen van deze managementvragen bovendien adequaat gebruik van basisbegrippen en -methoden uit ondersteunende kwantitatieve wetenschappen.
- OLR 4: De bachelor handelswetenschappen kan een aangereikte complex-dynamische omgeving mee betrekken bij het oplossen van bedrijfskundige managementvragen. Hij/zij heeft hierbij aandacht voor een veranderende (inter)regionale en internationale omgeving en bijbehorende beleidskaders, integreert de rol van de verschillende stakeholders en laat hierbij sociale en ethische overwegingen meewegen.
- OLR 5: De bachelor handelswetenschappen kan de gevolgen van beleidskaders, regelgeving en maatschappelijke veranderingen op de werking van een organisatie inschatten en bouwt daarvoor op zijn/haar visie op de samenhang tussen de functionele domeinen van het bedrijfsmanagement.
- OLR 6: De bachelor handelswetenschappen kan functioneren als lid van een team in verschillende rollen, waarbij hij/zij op een gepaste wijze bijdraagt tot een gezamenlijk gedeeld groepsresultaat.

OLR 7: De bachelor handelswetenschappen vertoont ondernemend gedrag en een multidisciplinaire, onderzoekende attitude. Hij/zij ontwikkelt sterke enter- en/of intrapreneurshipvaardigheden.

OLR 8: De bachelor handelswetenschappen kan professioneel, vlot en helder communiceren, rapporteren en presenteren. Hij/zij doet dit in de opleidingstaal. Hij/zij kan tenminste drie andere talen, zowel mondeling als schriftelijk, adequaat gebruiken in een bedrijfscontext.

Bijlage 4: Opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR'en) toegepaste economische wetenschappen

Bron: Informatie verkregen via de UHasselt

- OLR 1: De bachelor TEW kan, in toenemende mate zelfgestuurd, kennis opbouwen en informatie verzamelen, verwerken en beoordelen. Hij/zij doet dit vanuit een attitude van levenslang leren.
- OLR 2.1: De bachelor TEW kan beleidsvraagstukken oplossen aan de hand van een conceptueel-analytisch kader dat bouwt op (bedrijfs-) economische kennis en op kennis van de sociaal-humane wetenschappen.
- OLR 2.2: De bachelor TEW kan, vanuit een complex-analytisch kader, op een kritisch onderbouwde manier een (bedrijfs-) economische keuze maken uit een set van meerdere beslissingsmogelijkheden.
- OLR 3.1: De bachelor TEW kan binnen een (bedrijfs)economische context en binnen een afgebakende casus, gepaste kwantitatieve methoden voor wetenschappelijke dataverzameling, -analyse, en -interpretatie selecteren en gebruiken.
- OLR 3.2: De bachelor TEW kan binnen een (bedrijfs)economische context en binnen een afgebakende casus, gepaste kwalitatieve methoden voor wetenschappelijke dataverzameling, -analyse, en -interpretatie selecteren en gebruiken.
- OLR 4.1: De bachelor TEW kan een aangereikte complex-dynamische omgeving mee betrekken bij het voorbereiden en maken van beleidskeuzes waarbij hij/zij aandacht heeft voor een veranderende (inter)regionale en internationale omgeving en bijbehorende beleidskaders.
- OLR 4.2: De bachelor TEW kan een aangereikte complex-dynamische omgeving mee betrekken bij het voorbereiden en maken van beleidskeuzes waarbij hij/zij de rol van de verschillende stakeholders integreert en hierbij duurzaamheids- en ethische overwegingen laat meewegen.
- OLR 5.1: De bachelor TEW kan het strategische beleid van een organisatie mee helpen ontwikkelen en bouwt daarvoor op zijn/haar inzicht in de samenhang tussen de functionele domeinen van het bedrijfsmanagement.
- OLR 5.2: De bachelor TEW kan het strategische beleid van een organisatie evalueren op haar (bedrijfs)economische en maatschappelijke toegevoegde waarde.

- OLR 6: De bachelor TEW kan functioneren als lid van een team in verschillende rollen, waarbij hij/zij op een gepaste wijze bijdraagt tot een gezamenlijk gedeeld groepsresultaat.
- OLR 7: De bachelor TEW geeft blijk van ondernemersvaardigheden met oog voor multidisciplinariteit.
- OLR 8.1: De bachelor TEW kan onafhankelijk in een bedrijfscontext op beleidsniveau in tenminste twee andere talen zowel mondeling als schriftelijk effectief communiceren.
- OLR 8.2: De bachelor TEW kan tenminste twee andere talen, zowel mondeling als schriftelijk, adequaat gebruiken in een bedrijfscontext op beleidsniveau.
- OLR 9.1: De bachelor TEW kan op basis van een (bedrijfs-)economisch onderwerp een probleemstelling uitwerken en onderzoeksvragen formuleren.
- OLR 9.2: De Bachelor TEW kan vertrekkend van een (bedrijfs-)economische probleemstelling een onderzoeksplan opstellen en het op een correcte manier uitwerken.

Bijlage 5: Vragenlijst vooronderzoek *input* perspectief (studenten)

Geachte respondent

Wij zijn Paulien Devue en Kari Huts, twee masterstudenten toegepaste economische wetenschappen, afstudeerrichting Marketing aan de Universiteit Hasselt. In het kader van onze masterproef doen wij onderzoek naar de opleidingen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen.

Graag zouden wij uw medewerking willen vragen voor dit onderzoek door even na te denken over de hieronder geformuleerde vragen omtrent motivatie. Er zijn geen juiste of foute antwoorden, het gaat over uw persoonlijke mening. Nadat u dit heeft ingevuld zal er een kort groepsgesprek volgen.

Om te beginnen willen we u vragen om enkele gegevens in te vullen.
Deze zullen strikt vertrouwelijk behandeld en gebruikt worden.

Geslacht: ☐ Man
 ☐ Vrouw

Leeftijd: jaar

Opleiding: ☐ toegepaste economische wetenschappen
 ☐ handelswetenschappen

Gevolgd opleiding derde graad secundair onderwijs:

In welke provincie bent u woonachtig?

We zijn meer specifiek geïnteresseerd in de motivatie waarom u voor de opleiding TEW of HW heeft gekozen. U mag hieronder neerschrijven wat u ertoe gedreven heeft om de keuze voor TEW of HW te maken.

Hier zijn alvast enkele vragen waarop u zich kan baseren:

- Waarom heeft u juist gekozen voor de opleiding HW/TEW?
- Heeft u getwijfeld tussen HW en TEW? Waarom?
- Wanneer nam u de definitieve keuze voor HW/TEW (net na afstuderen middelbaar - tijdens zomervakantie - september)?
- Hebben uw ouders, vrienden, familie,... een invloed gehad op uw keuze voor HW of TEW?
- Was het de universiteit zelf waarop u uw keuze gebaseerd heeft?
- Zijn er externe factoren die uw keuze hebben beïnvloed? Zo ja, welke?
- Heeft u reeds een andere opleiding gevolgd aan de Universiteit Hasselt?

Bijlage 6: Hoofdenquête *input* perspectief (studenten)

Beste student

Wij zijn Paulien Devue en Kari Huts, twee masterstudenten TEW. In het kader van onze masterproef doen wij onderzoek naar het onderscheid tussen de opleidingen **Handelswetenschappen en Toegepaste Economische Wetenschappen**.

We hebben jouw medewerking erg nodig en je zou ons een groot plezier doen door deze enquête in te vullen. In deze enquête worden enkele vragen gesteld over **jouw opleiding**. Gelieve elke vraag zorgvuldig te lezen. Er zijn geen juiste of foute antwoorden, het gaat over jouw persoonlijke mening.

Het invullen zal slechts vijf minuten duren en je antwoorden worden volledig anoniem en vertrouwelijk verwerkt.

We verloten bovendien **twee cinematickets** onder de deelnemers. Indien je kans wil maken op zo'n cinematicket mag je op het einde jouw e-mailadres invullen.

Alvast bedankt!

Paulien en Kari

OPLEIDING

Welke opleiding volg je?

- ☐ Handelswetenschappen (1)
- ☐ Toegepaste Economische Wetenschappen (2)

GESLACHT

Ik ben een...

- ☐ vrouw (1)
- ☐ man (2)

LEEFTIJD

Wat is jouw geboortjaar?

...

PROVINCIE

Ik woon in...

- ☐ Limburg (1)
- ☐ Vlaams-Brabant (2)
- ☐ Antwerpen (3)
- ☐ Oost-Vlaanderen (4)
- ☐ West-Vlaanderen (5)
- ☐ Henegouwen (6)
- ☐ Luik (7)
- ☐ Waals-Brabant (8)
- ☐ Namen (9)
- ☐ Luxemburg (10)
- ☐ Brussel (11)
- ☐ Buitenland (12)

SECUNDAIR

Welke opleiding sluit het beste aan bij wat je in de derde graad van het secundair onderwijs gevolgd hebt?

- ☐ Economie - Moderne Talen (1)
- ☐ Economie - Wiskunde (2)
- ☐ Latijn - Wetenschappen (3)
- ☐ Latijn - Wiskunde (4)
- ☐ Latijn - Moderne Talen (5)
- ☐ Wetenschappen - Wiskunde (6)
- ☐ Moderne Talen - Wetenschappen (7)
- ☐ Handel (8)
- ☐ Humane Wetenschappen (9)
- ☐ Andere, namelijk... (10) _____

WISKUNDE

Hoeveel uren wiskunde per week heb je in de derde graad van het secundair onderwijs gehad?

- ☐ 3 uur (1)
- ☐ 4 uur (2)
- ☐ 5 uur (3)
- ☐ 6 uur (4)
- ☐ 7 uur (5)
- ☐ 8 uur (6)

ECONOMIE

Hoeveel uren economie per week heb je in de derde graad van het secundair onderwijs gehad?

- ☐ 0 uur (1)
- ☐ 1 uur (2)
- ☐ 2 uur (3)
- ☐ 3 uur (4)
- ☐ 4 uur (5)
- ☐ 5 uur (6)
- ☐ 6 uur (7)

TWIJFEL

Answer If Welke richting volg je? Handelswetenschappen Is Selected

In het laatste jaar van het secundair onderwijs stond je voor de belangrijke keuze wat je zou gaan studeren in het hoger onderwijs. Er waren hierbij misschien verschillende opleidingen waartussen je twijfelde, maar je hebt uiteindelijk gekozen voor een bedrijfseconomische opleiding en meer bepaald voor Handelswetenschappen.

Heb je voor je deze beslissing nam ook overwogen om Toegepaste Economische Wetenschappen te gaan studeren?

- ☐ Ja (1)
- ☐ Nee (2)

Answer If Welke richting volg je? Toegepaste Economische Wetenschappen Is Selected

In het laatste jaar van het secundair onderwijs stond je voor de belangrijke keuze wat je zou gaan studeren in het hoger onderwijs. Er waren hierbij misschien verschillende opleidingen waartussen je twijfelde, maar je hebt uiteindelijk gekozen voor een bedrijfseconomische richting en meer bepaald voor Toegepaste Economische Wetenschappen.

Heb je voor je deze beslissing nam ook overwogen om Handelswetenschappen te gaan studeren?

- ☐ Ja (1)
- ☐ Nee (2)

MOTIVATIE

Answer If Welke richting volg je? Handelswetenschappen Is Selected

Rangschik onderstaande beschrijvingen van 1 tot 9 door deze te verschuiven, volgens het meest van toepassing op jouw motivatie om voor Handelswetenschappen te kiezen. 1 = het meest belangrijk, 9 = het minst belangrijk. De uitspraken die dan uiteindelijk helemaal vanboven staan, zijn dus degenen die het meest van toepassing zijn op jou.

"Ik heb gekozen voor HW omdat..."

- _____ het een algemene richting is. (1)
- _____ het een brede richting is. (2)
- _____ het een goede basiskennis voorziet. (3)
- _____ het minder gericht is op wiskunde in vergelijking met TEW. (4)
- _____ het meer gericht is op talen in vergelijking met TEW. (5)
- _____ het aansluit bij de richting die ik volgde in de derde graad van het secundair onderwijs. (6)
- _____ ik erg geïnteresseerd ben in economie en de economische actualiteit volg. (7)
- _____ omwille van de beroepsmogelijkheden. (8)
- _____ het meer praktijkgericht is in vergelijking met TEW. (9)

Answer If Welke richting volg je? Toegepaste Economische Wetenschappen Is Selected

Motivatie Rangschik onderstaande beschrijvingen van 1 tot 9 door deze te verschuiven, volgens het meest van toepassing op jouw motivatie om voor Toegepaste Economische Wetenschappen te kiezen. 1 = het meest belangrijk, 9 = het minst belangrijk. De uitspraken die dan uiteindelijk helemaal vanboven staan, zijn dus degenen die het meest van toepassing zijn op jou. "Ik heb gekozen voor TEW omdat..."

- _____ het een algemene richting is. (1)
- _____ het een brede richting is. (2)
- _____ het een goede basiskennis voorziet. (3)
- _____ het meer gericht is op wiskunde in vergelijking met HW. (4)
- _____ het minder gericht is op talen in vergelijking met HW. (5)
- _____ het aansluit bij de richting die ik volgde in de derde graad van het secundair onderwijs. (6)
- _____ ik erg geïnteresseerd ben in economie en de economische actualiteit volg. (7)
- _____ omwille van de beroepsmogelijkheden. (8)
- _____ het meer theoretisch is in vergelijking met HW. (9)

INVLOED

Duid aan in welke mate de volgende personen, instellingen, evenementen,... een invloed hebben gehad op jouw studiekeuze.

- _____ Mijn ouders (1)
- _____ Andere familieleden (2)
- _____ Mijn vrienden (3)
- _____ De universiteit (4)
- _____ Infodagen (SID-in,...) (5)
- _____ Studenten die dezelfde opleiding al volgden (6)
- _____ Leerlingen van het secundair (7)
- _____ Leerkrachten van het secundair onderwijs (8)

IP

De volgende vragen gaan over de inhoud van jouw opleiding. Gelieve deze te beantwoorden naar je VERWACHTINGEN, niet naar hetgeen je reeds ervaren hebt.

In welke mate vind je dat je over volgende competenties moet beschikken na het beëindigen van je opleiding?

	1 (1)	2 (2)	3 (3)	4 (4)	5 (5)	6 (6)	7 (7)
Ik zal een ruime talenkennis hebben. (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal praktijkervaring hebben opgedaan. (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal kwantitatieve oplossingsmethoden kunnen toepassen. (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal inzicht hebben in de boekhouding van een bedrijf. (4)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal verschillende marketingtools kennen. (5)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal inzicht hebben in de factoren die een invloed hebben op de werking van een bedrijf. (6)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal inzicht hebben in de werking van de economie. (7)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal gebruik kunnen maken van verschillende software. (8)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal kennis hebben over de mens. (9)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal kennis hebben over het functioneren van de maatschappij. (10)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal kennis hebben over het juridisch systeem van ondernemingen in België. (11)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ik zal kennis hebben over het juridisch systeem van ondernemingen in het buitenland. (12)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal een kwalitatief onderzoek kunnen uitvoeren. (13)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal een kwantitatief onderzoek kunnen uitvoeren. (14)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal op een correcte manier kunnen communiceren. (15)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal kritisch zijn. (16)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal een onderbouwde/gefundeerde mening kunnen vormen. (17)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zal in groep kunnen werken. (18)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

IP

In welke mate vind je dat er gewerkt wordt in je opleiding om volgende competenties te bereiken?

	1 (1)	2 (2)	3 (3)	4 (4)	5 (5)	6 (6)	7 (7)
Een ruime talenkennis hebben. (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Praktijkervaring opdoen. (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Toepassen van kwantitatieve oplossingsmethoden. (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inzicht hebben in de boekhouding van een bedrijf. (4)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verschillende marketingtools kennen. (5)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inzicht hebben in de factoren die een invloed hebben op de werking van een bedrijf. (6)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inzicht hebben in de werking van de economie. (7)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gebruik kunnen maken van verschillende software. (8)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kennis hebben over de mens. (9)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kennis hebben over het functioneren van de maatschappij. (10)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kennis hebben over het juridisch systeem van ondernemingen in België. (11)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kennis hebben over het juridisch systeem van	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

ondernemingen in het buitenland. (12)							
Een kwalitatief onderzoek kunnen uitvoeren. (13)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een kwantitatief onderzoek kunnen uitvoeren. (14)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Op een correcte manier kunnen communiceren. (15)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kritisch zijn. (16)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een onderbouwde/gefundeerde mening kunnen vormen. (17)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In groep kunnen werken. (18)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

ANDERE

Is (Zijn) er tenslotte nog een competentie(s) die je graag zou aanleren tijdens jouw opleiding maar die nu niet aanwezig is (zijn)?

...

EMAIL

Indien je kans wil maken op een cinematicket, vul dan hier jouw e-mailadres in.

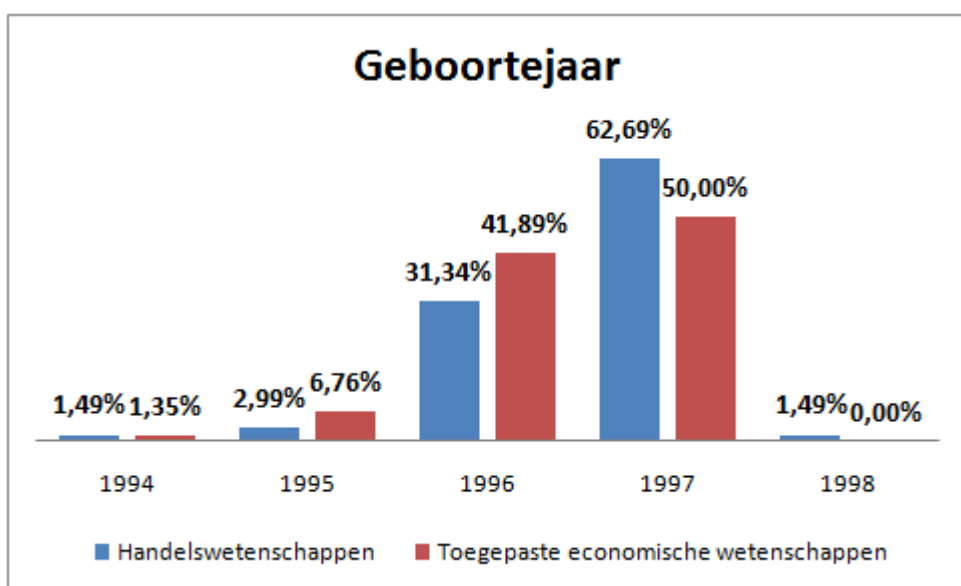
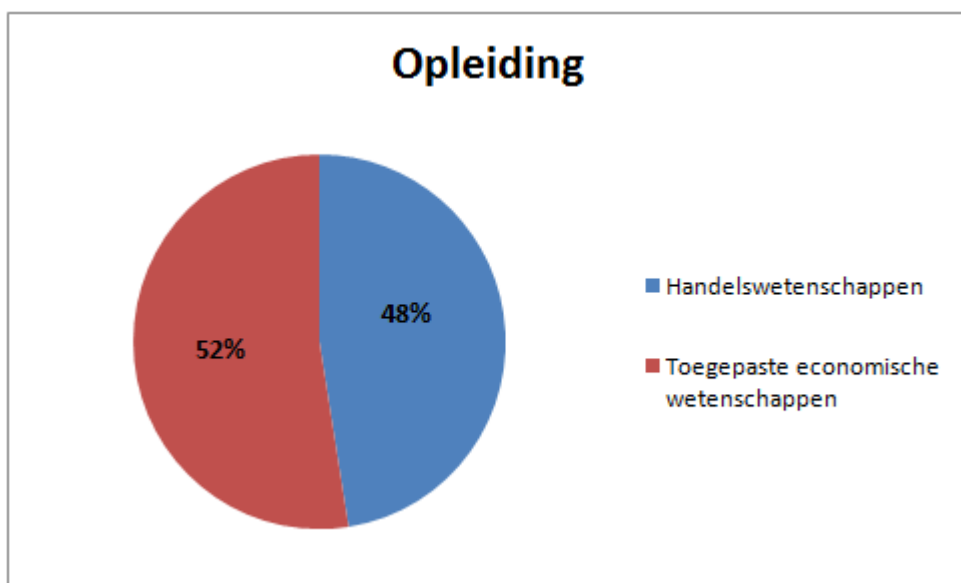
...

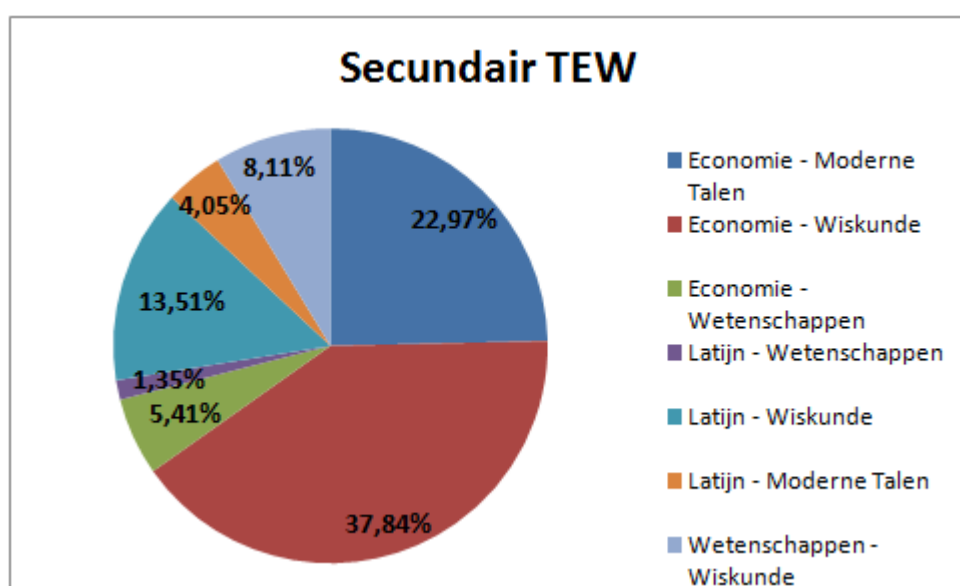
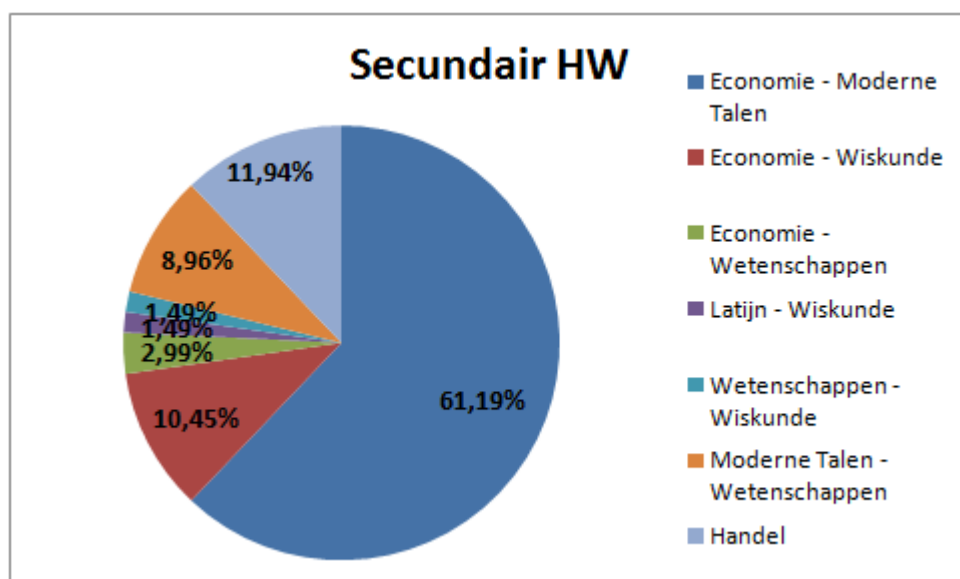
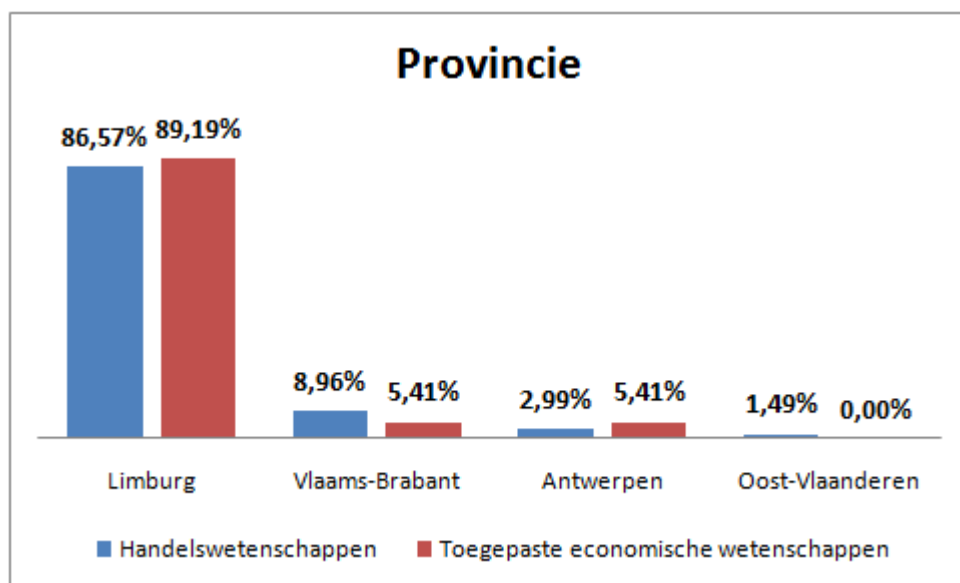
Bedankt voor je medewerking!

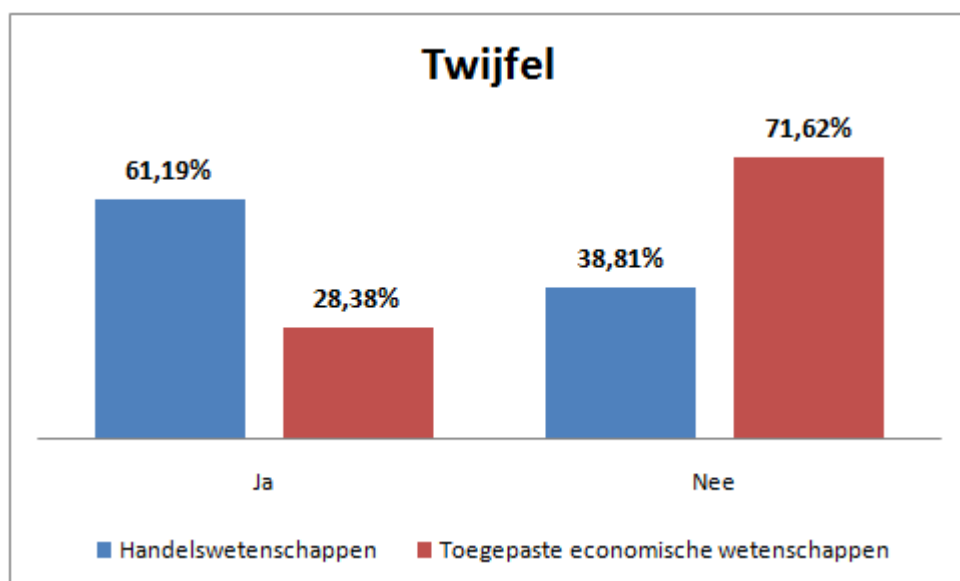
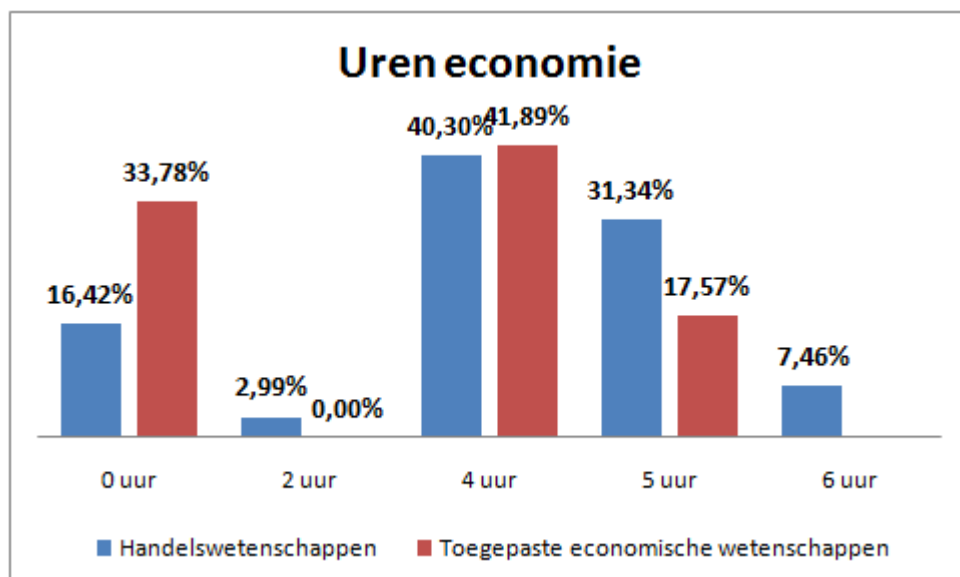
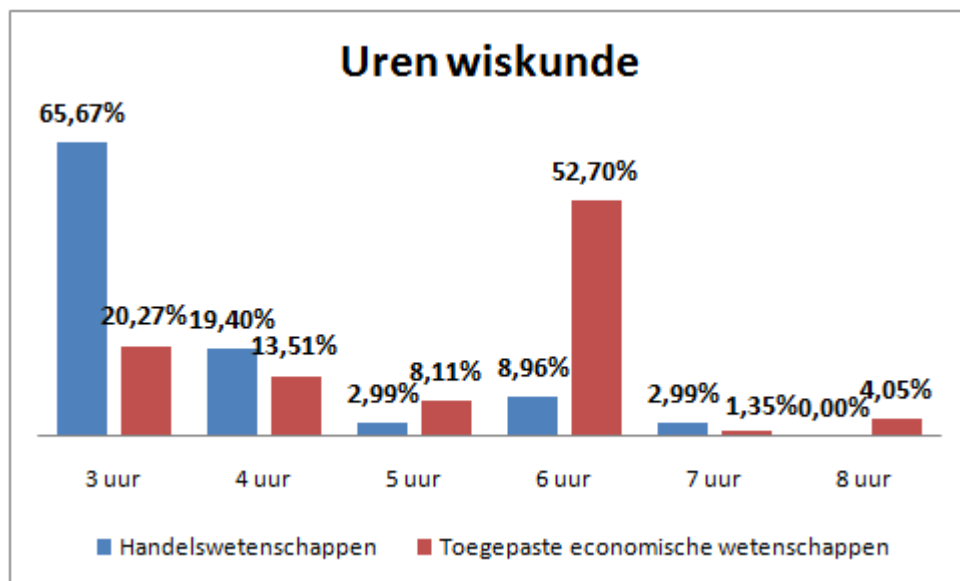
Paulien en Kari

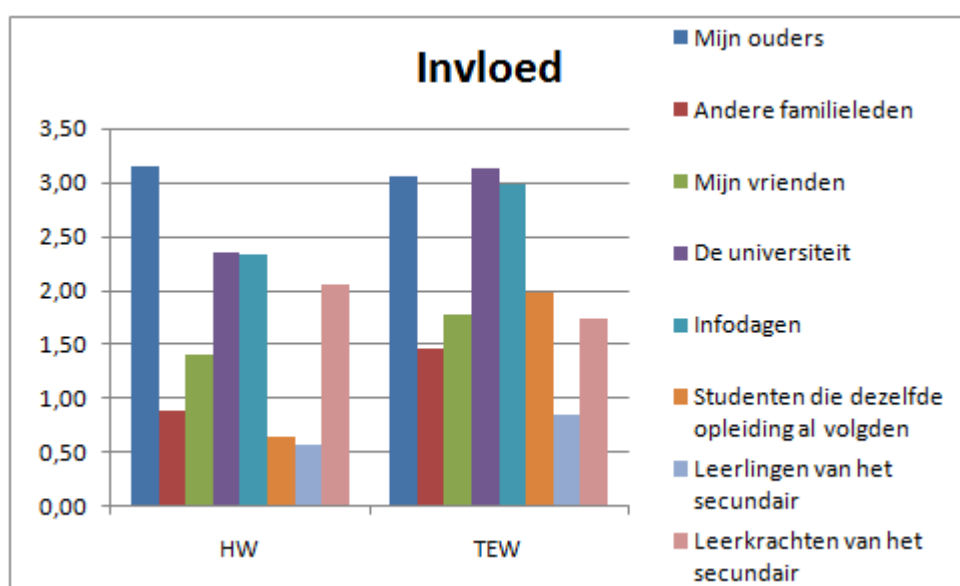
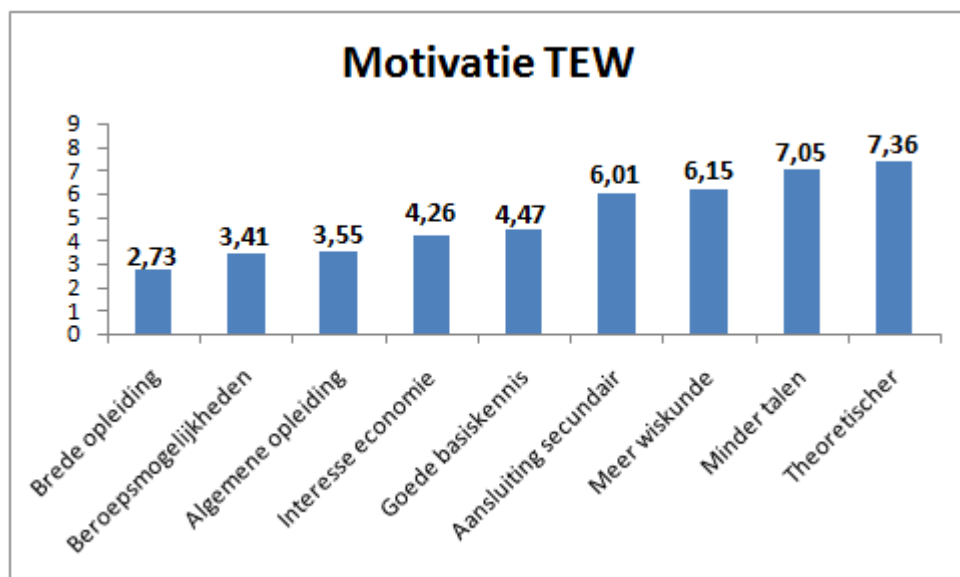
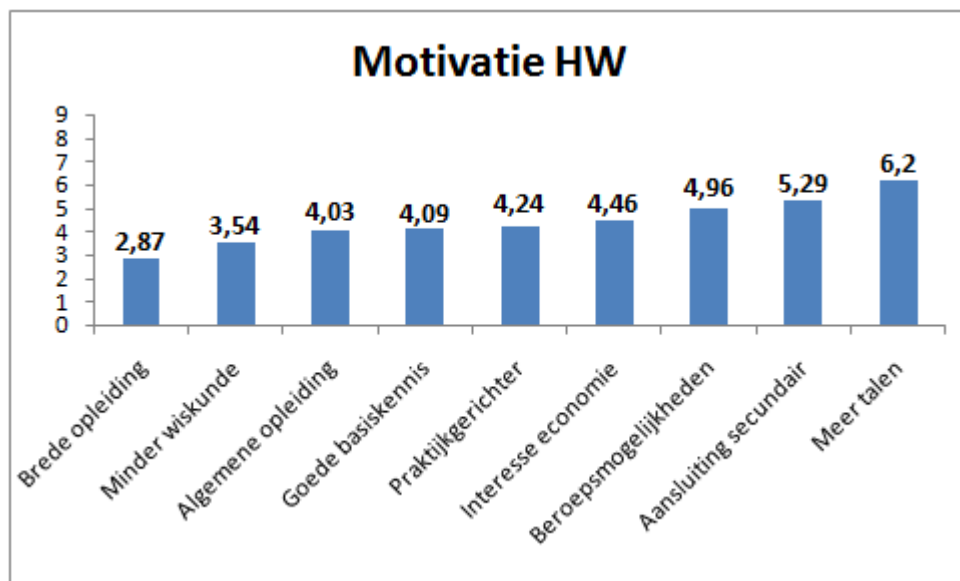
Indien jullie nog vragen/opmerkingen hebben, mag je gerust mailen naar: paulien.devue@student.uhasselt.be of kari.huts@student.uhasselt.be.

Bijlage 7: Grafieken *input* perspectief

Bijlage 8: Enquête *output* perspectief (werkgevers)

Beste meneer/mevrouw

Wij zijn Paulien Devue en Kari Huts, twee masterstudenten TEW. In het kader van onze masterproef doen wij onderzoek naar het onderscheid tussen de opleidingen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen.

De eerstejaarsstudent aan de faculteit Bedrijfseconomische wetenschappen (BEW) van de Universiteit Hasselt heeft de keuze uit vier mogelijke opleidingen: handelswetenschappen, toegepaste economische wetenschappen, handelsingenieur en handelsingenieur in de beleidsinformatica. In onze masterproef gaan we dieper in op de verschilpunten tussen de eerst twee genoemde. Meer specifiek zijn we geïnteresseerd in hoe u als werkgever ten opzichte van deze twee opleidingen staat.

We kunnen uw medewerking goed gebruiken en u zou ons een groot plezier doen door deze enquête in te vullen. In deze enquête worden enkele vragen gesteld over beide opleidingen. Gelieve elke vraag zorgvuldig te lezen. Er zijn geen juiste of foute antwoorden, het gaat over uw persoonlijke mening.

Het invullen zal slechts vijf minuten duren en uw antwoorden worden volledig anoniem en vertrouwelijk verwerkt.

Alvast bedankt!

Paulien en Kari

KENNIS

Kent u de opleidingen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen?

- ☐ Ja (1)
- ☐ Nee (2)

If Nee Is Selected, Then Skip To Eindboodschap

SECTOR

In welke sector is uw bedrijf actief?

...

TEWERKSTELLING

Stelt u afgestudeerden handelswetenschappen of toegepaste economische wetenschappen te werk in uw bedrijf?

- ☐ Ja, afgestudeerden handelswetenschappen (1)
- ☐ Ja, afgestudeerden toegepaste economische wetenschappen (2)
- ☐ Ja, afgestudeerden handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen (3)
- ☐ Nee (4)

If Nee Is Selected, Then Skip To Eindboodschap

Answer If Kent u de opleidingen handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen? Nee Is Selected Or Stelt u afgestudeerden handelswetenschappen of toegepaste economische wetenschappen te werk in uw... Nee Is Selected

EINDBOODSCHAP

Dit onderzoek is gericht op werkgevers die afgestudeerden handelswetenschappen en/of toegepaste economische wetenschappen te werk stellen. U valt niet in deze doelgroep. Wij danken u hartelijk voor uw medewerking.

If Dit onderzoek is gericht op... Is Displayed, Then Skip To End of Survey

Answer If Stelt u afgestudeerden handelswetenschappen of toegepaste economische wetenschappen te werk in uw... Ja, afgestudeerden handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen Is Selected

Meest aanwerven Werft u het meest afgestudeerden handelswetenschappen aan of afgestudeerden toegepaste economische wetenschappen?

- ☐ Handelswetenschappen (1)
- ☐ Toegepaste economische wetenschappen (2)
- ☐ Geen verschil (3)

COMPETENTIES

In welke mate vindt dat een afgestudeerde handelswetenschappen en toegepaste economische wetenschappen over volgende competenties moet beschikken bij het betreden van de arbeidsmarkt? (1 = niet belangrijk, 7 = uiterst belangrijk)

	Handelswetenschappen							Toegepaste economische wetenschappen						
	1 (1)	2 (2)	3 (3)	4 (4)	5 (5)	6 (6)	7 (7)	1 (1)	2 (2)	3 (3)	4 (4)	5 (5)	6 (6)	7 (7)
Een ruime talenkennis (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Praktijkervaring (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kwantitatieve oplossingsmethoden kunnen toepassen (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inzicht in de boekhouding van een bedrijf (4)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verschillende marketingtools kennen (5)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inzicht in de factoren die een invloed hebben op de werking van een bedrijf (6)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inzicht in de economie (7)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gebruik kunnen maken van verschillende software (8)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kennis over de mens (9)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kennis over de maatschappij (10)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kennis over het juridisch systeem van ondernemingen in België (11)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kennis over het juridisch	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

systeem van ondernemingen in het buitenland (12)														
Een kwalitatief onderzoek kunnen uitvoeren (13)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een kwantitatief onderzoek kunnen uitvoeren (14)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Op een correcte manier communiceren (15)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kritisch zijn (16)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een onderbouwde/gefundeerde mening hebben (17)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In groep kunnen werken (18)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Answer If Stelt u afgestudeerden handelswetenschappen of toegepaste economische wetenschappen te werk in uw... Ja, alleen afgestudeerden toegepaste economische wetenschappen Is Selected Or Stelt u afgestudeerden handelswetenschappen of toegepaste economische wetenschappen te werk in uw... Ja, zowel afgestudeerden handelswetenschappen als toegepaste economische wetenschappen Is Selected

VACATURES TEW

Voor welke junior-functies werft u afgestudeerden toegepaste economische wetenschappen aan?

- ☐ Auditor (1)
- ☐ Bedrijfsrevisor (2)
- ☐ Financieel analist (3)
- ☐ Investeringsanalist (4)
- ☐ Aandelenanalist (5)
- ☐ Account manager (6)
- ☐ Productmanager (7)
- ☐ Reclamespecialist (8)
- ☐ Personeelsmanager (9)
- ☐ Beleidsanalist (10)
- ☐ Projectconsulent (11)
- ☐ Productontwikkelaar (12)
- ☐ Andere(n): (13) _____

Answer If Stelt u afgestudeerden handelswetenschappen of toegepaste economische wetenschappen te werk in uw... Ja, alleen afgestudeerden handelswetenschappen Is Selected Or Stelt u afgestudeerden handelswetenschappen of toegepaste economische wetenschappen te werk in uw... Ja, zowel afgestudeerden handelswetenschappen als toegepaste economische wetenschappen Is Selected

VACATURES HW

Voor welke junior-functies werft u afgestudeerden handelswetenschappen aan?

- ☐ Auditor (1)
- ☐ Bedrijfsrevisor (2)
- ☐ Financieel analist (3)
- ☐ Investeringsanalist (4)
- ☐ Aandelenanalist (5)
- ☐ Account manager (6)
- ☐ Productmanager (7)
- ☐ Reclamespecialist (8)
- ☐ Personeelsmanager (9)
- ☐ Beleidsanalist (10)
- ☐ Projectconsulent (11)
- ☐ Productontwikkelaar (12)
- ☐ Andere(n): (13) _____

Bedankt voor uw medewerking!

Paulien Devue en Kari Huts

Indien u nog vragen/opmerkingen heeft, mag u steeds mailen naar:
paulien.devue@student.uhasselt.be of kari.huts@student.uhasselt.be.

Bijlage 9: t-testen eindcompetenties *output* perspectief

Paired Samples Test								
	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 Een ruime talenkennis	,300	,949	,300	-,379	,979	1,000	9	,343
Pair 2 Praktijkervaring	,900	1,663	,526	-,290	2,090	1,711	9	,121
Pair 3 Kwantitatieve oplossingsmethoden kunnen toepassen	,300	1,829	,578	-1,008	1,608	,519	9	,616
Pair 4 Inzicht in de boekhouding van een bedrijf	,200	,422	,133	-,102	,502	1,500	9	,168
Pair 5 Verschillende marketingtools kennen	,400	1,265	,400	-,505	1,305	1,000	9	,343
Pair 6 Inzicht in de factoren die een invloed hebben op de werking van een bedrijf	,400	1,265	,400	-,505	1,305	1,000	9	,343
Pair 7 Inzicht in de economie	,300	1,337	,423	-,657	1,257	,709	9	,496
Pair 8 Gebruik kunnen maken van verschillende software	,500	1,080	,342	-,273	1,273	1,464	9	,177
Pair 9 Kennis over de mens	,400	1,265	,400	-,505	1,305	1,000	9	,343
Pair 10 Kennis over de maatschappij	,200	,632	,200	-,252	,652	1,000	9	,343
Pair 11 Kennis over het juridisch systeem van ondernemingen in België	,500	1,269	,401	-,408	1,408	1,246	9	,244
Pair 12 Kennis over het juridisch systeem van ondernemingen in het buitenland	,400	1,265	,400	-,505	1,305	1,000	9	,343
Pair 13 Een kwalitatief onderzoek kunnen uitvoeren	-,100	,994	,314	-,811	,611	-,318	9	,758

Pair	Een kwantitatief								
14	onderzoek kunnen uitvoeren	-,100	1,370	,433	-1,080	,880	-,231	9	,823
Pair	Op een correcte manier								
15	communiceren	,200	1,033	,327	-,539	,939	,612	9	,555
Pair	Kritisch zijn								
16		,100	1,524	,482	-,990	1,190	,208	9	,840
Pair	Een								
17	onderbouwde/gefundeerde mening hebben	,200	1,033	,327	-,539	,939	,612	9	,555
Pair	In groep kunnen werken								
18		,300	,949	,300	-,379	,979	1,000	9	,343

Auteursrechtelijke overeenkomst

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling:

Het onderscheid tussen TEW en HW, gefundeerd op een 360° input van stakeholders

Richting: **master in de toegepaste economische wetenschappen-marketing**

Jaar: **2016**

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Niet tegenstaand deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt behoud ik als auteur het recht om de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij te reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

Ik bevestig dat de eindverhandeling mijn origineel werk is, en dat ik het recht heb om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. Ik verklaar tevens dat de eindverhandeling, naar mijn weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

Ik verklaar tevens dat ik voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen heb verkregen zodat ik deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal mij als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze overeenkomst.

Voor akkoord,

Devue, Paulien

Huts, Kari

Datum: **31/05/2016**